

FEJÉR MEGYEI
KÖNYVTÁROS

XXVII. ÉVFOLYAM
1987/1

FEJÉR MEGYE KÖNYVTÁROSAINAK TÁJÉKOZTATÓJA

FEJÉR MEGYEI KÖNYVTÁROS

XXVII. évfolyam

1987. 1. szám

FEJÉR MEGYE KÖNYVTÁROSAINAK TÁJÉKOZTATÓJA

TARTALOM

- MIKOLA KATALIN -
TROSZTMÉR KATALIN Audiovizuális dokumentumok
a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtárban 3
- DR. KISTELEKI GYŐZÖNÉ Széna tértől a Május 1. térig
Húsz éves a Velinszky László Városi
Könyvtár 7
- Fejér megye településeinek közművelődési
könyvtári ellátása 1986-ban 12
- Diplomások árnyékában 27
Interjú a 31 éve könyvtáros Lepsényi
Sándornéval /Csaba Orsolya/
- Láttuk, olvastuk 37
Ünnepi könyvhét '87 /Némethné Felföldy
Magdolna/
Zenekedvelők klubja Enyingen /K.Gy-né/
Mezőgazdasági könyvhónap 1987 /F.M./
A számítástechnika alkalmazásának
kísérletei a Videoton Szakszervezeti
Könyvtárában /Szücs Gabriella/
- Kövek, színek, emberek 49
JÁVOR OTTÓ Városom - Mostohám
A költő és a város kézfogása
- KOMLÓSI JÓZSEF Polgári olvasóköri Székesfehérváron
a dualizmus korában
- Tájékoztató /Mikola Katalin - Komlói József,
Soós Sándorné/ 69
- A könyvtári munkát érintő jogszabályok, rendeletek
1986 novembertől 1987 májusig 77
- Krónika 1986. december 16 - 1987. június 15. 79

Fejér Megyei
Könyvtáros

Fejér megye
könyvtárosainak
tájékoztatója
/Körlevélként/

SZERKESZTI

a Szerkesztő Bizottság
Felelős szerkesztő:
Hegedüs Éva

KIADJA
a Vörösmarty Mihály
Megyei Könyvtár,
Székesfehérvár,
Bartók Béla tér 1.
Telefon: 12-684
Telex: 21351
Felelős kiadó:
Escher Ilona

KÉSZÜLT

A Vörösmarty Mihály
Megyei Könyvtár
szedésével
a SZÖVMŰ
nyomdájában
Székesfehérvár

E SZÁMUNK MUNKATÁRSAI

CSABA ORSOLYA, a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár munkatársa; JÁVOR OTTÓ író; DR. KISTELEKI GYŐZÖNÉ, a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár munkatársa; KOMLÓSI JÓZSEF, a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár osztályvezető-helyettese; MIKOLA KATALIN, a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár csoportvezetője; NÉMETHNÉ FELFÖLDY MAGDOLNA, a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár munkatársa; K. PAPP ISTVÁN, a székesfehérvári Váci Mihály Szakmunkásképző Intézet Könyvtárának vezetője; SOÓS SÁNDORNÉ, a Fejér Megyei Pedagógiai Intézet munkatársa; SZÜCS GABRIELLA, a Videoton Szakszervezeti Könyvtárának munkatársa; TROSZTMÉR KATALIN, a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár munkatársa.

ISSN 0139-2115

Audiovizuális dokumentumok a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtárban

"Az audiovizuális dokumentumok nem
jobbak és nem rosszabbak, mint a már
régóta könyvtári anyagként elfogadott
ismerethordozók, csak mások."
/Skaliczki Judit/

Lassan eloszlik a könyvtárosok nem hagyományos dokumentumokkal szembeni bizalmatlansága: a zenei gyűjtemények a könyvtárak szerves részévé váltak, s úgy tűnik, hogy az egyre rohamosabban terjedő videotechnika termékei is jól megférnek az évszázadokig egyeduralmat élvező könyvek és egyéb írásos dokumentumok mellett.

A 70-es években kialakított zenei részlegekben a hanglemezek mellett egy idő után a hangkazetták is megjelentek, s néhány éve a nagyobb közművelődési könyvtárak megkezdték a vakok és gyengénlátók könyvtári ellátását is lehetővé tevő hangoskönyvek gyűjtését. A videokazetták 1984-ben jelentek meg a kereskedelmi forgalomban. Gyűjtésük és előállításuk terén kiemelkedő szerepet játszott a veszprémi Országos Oktatástechnikai Központ: számos közművelődési könyvtár gyűjteményét az általuk tartós letétbe adott, 25 kazettából álló készlet alapozta meg.

A kezdeti időkben a hangfelvételeket csak helybeni használatra bocsátották rendelkezésre, egyrészt az állományvédelem érdekében, másrészt pedig a lemezjátszók, magnetofonok viszonylag szűk körű elterjedtsége miatt. Csupán néhány évvel ezelőtt kezdték meg a "merészebb" megyei, városi könyvtárak a hanglemezek kölcsönzését is.

A székesfehérvári Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtárban 1981-ben jelent meg a helybenhallgatás és átjátszás mellett az új szolgáltatás, a lemez kölcsönzés. Az igen mostoha körülmények között, 18 m² alapterületen, öt hallgatóhellyel működő zenei részleg állománya ily módon jóval szélesebb kör számára vált hozzáférhetővé: elmúlt évi statisztikáink a 3392 db helyben használt dokumentum mellett 1076 db kölcsönzött dokumentumot regisztráltak. A legkeresettebb, legtöbbet használt állományrészt kétségtelenül a könnyűzenei lemezek alkotják, hiszen a hallgatók többsége középiskolás diák. Igen gazdag komolyzenei

gyűjteményünk sajnos egyelőre meglehetősen kihasználatlan. Népszerűek viszont a különböző, főként a német és az angol nyelvűek: a kölcsönözhető példányok szinte állandóan előjegyzés alatt állnak, de a prézens lemezek, kazetták bármikor meghallgathatók, átjátszhatók. A hangmásolás térítési díja percenként 50 fillér. Az átjátszás céljára jó minőségű technikai berendezések - 2 db AKAI HX2-es magnetofon és egy AKAI AP-Q 310 típusú lemezjátszó - állnak rendelkezésünkre. A gyermekkönyvtár hanglemezgyűjteménye ugyan nem kölcsönözhető, de a felnőttek számára kialakított kölcsönzhető zenei részlegében a szülők többféle gyermeklemez, meselemez között válogathatnak. A népzenei, irodalmi és egyéb felvételekkel együtt hangzó dokumentumaink száma az elmúlt év végén 9189 db volt.

A zenei gyűjteménynél rövidebb múltra tekinthet vissza könyvtárunk hangoskönyvtári állományrésze, melynek megszervezését központi kezdeményezés és támogatás tette lehetővé.

Törvényerejű rendelet írja elő, hogy a könyvtárak szolgáltatásait a hátrányos helyzetű könyvtárlátogatók éppen úgy igénybe vehessék, mint bárki más. Az irodalmi művek hangkazettán való megjelentetése a vak, illetve a már rosszul látó idősebb emberek társadalmi rehabilitációját hivatott elősegíteni. Ennek megvalósítására a KMK felterjesztése alapján a Művelődési Minisztérium Könyvtári Osztálya jelentős anyagi támogatást biztosított a nagyobb közművelődési könyvtárak számára.

Ebből az összegből vásárolta meg könyvtárunk azokat a kazettákat, amelyeket a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége könyvtárában már meglévő hangoskönyvekből másolt át a veszprémi Országos Oktatástechnikai Központ. Így jutottunk 1983 októberében 12 műhöz, majd 1984 első felében újabb 5 címmel gyarapodott az összesen 166 kazettából álló állományrész. Az egyelőre igen szerény választék bővítését az Országos Közművelődési Tanács segítette elő: 1 millió forintos támogatása lehetővé tette, hogy többek közt a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár is újabb "kazettacsomaghoz" jusson. Ily módon 1984 végén már mintegy 50 cím állt rendelkezésünkre.

Ezzel az állománnyal kezdtük meg a hangoskönyvek kölcsönzését. A kölcsönzők eleinte azok az idősebb látogatóink voltak, akiknek már nehezükre esett az olvasás. Később "szájról szájra" terjedve mások is tudomást szereztek a hangoskönyvtárról: a telefonon, illetve levél útján jelentkezők számára postán küldtük el a kívánt műveket.

Jelentős előrelépést tett lehetővé gyűjteményünk szervezésében a Soros Alapítvány támogatása, amelynek keretében az idei évben összesen 200 művel gyarapodik majd állományunk, méghozzá igen jutányos áron: a jó minőségű kazettákra készített felvételek darabját 50 Ft-ért vásárolhatjuk meg. A 200 mű ára így is mintegy 120 000 Ft, amit könyvtárunk saját erejéből nem tudott volna kifizetni. A Fejér Megyei Tanács Művelődési Osztálya 1987-ben biztosítja számunkra ezt az összeget. A kazetták folyamatosan érkeznek - jelenleg, 1987 júniusában 184 címből válogathatják ki az érdeklődők az izlésüknek, érdeklődésüknek, korosztályuknak megfelelő

műveket. A klasszikus és a modern irodalom kedvelői egyaránt találhatnak kedvükre való olvasmányt, de szerepelnek a kínálatban kalandos történetek /Stevenson, Wallace művei/, könnyedebb kikapcsolódást szolgáló regények - így Durrell, Agatha Christie, Rejtő Jenő írásai -, valamint mesék, gyermek- és ifjúsági regények is. Újabban ismeretterjesztő munkák is érkeznek, főként történelmi tárgyúak /pl. Nemeskürty I.: Requiem egy hadseregért/.

Ez év elejétől megkezdtük a hangoskönyvtárral kapcsolatos propagandatevékenységet. Felvettük a kapcsolatot a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének Fejér megyei szervezetével, s tagjainak tájékoztatót küldtünk könyvtárunk eme új szolgáltatásáról. Ebben a munkában segítségünkre voltak és vannak a megye városi és körzeti könyvtárai, amelyeknek munkatársai a saját környezetükben keresik fel azokat, akiknek nem adatik meg az írott szó élvezete. Tájékoztatót küldtünk a szociális otthonoknak, idősek napközijeinek is. Székesfehérvár szélesebb közönségét a Fehérvári Műsor májusi számában ismertettük meg a kölcsönzés módjával és a rendelkezésre álló választékkal, amely hamarosan kibővül azzal a mintegy ezer kazettából álló gyűjteménnyel, amelyet a Megyei Művelődési Központ ad át intézményünknek. Ezek a kazetták a rádió "Diákkönyvtár hangszalagon" sorozatában elhangzott rádiójátékok felvételeit tartalmazzák. Az új beszerzésekről továbbra is folyamatosan tájékoztatni kívánjuk az érdeklődőket. A hangoskönyvekhez a községi, városi könyvtárakon keresztül bármely vidéki olvasó is hozzájuthat, könyvtárközi kölcsönzés útján.

Gyűjteményünk "legifjabb" tagjai a videokazetták: az első szállítmány 1985 októberében érkezett meg könyvtárunkba. A veszprémi Országos Oktatástechnikai Központ ekkortájt kezdte meg saját készítésű filmjeinek és videofelvételeinek VHS kazettákra való átmásolását, s azokat díjtalanul megküldte a nagyobb, a szükséges technikai berendezésekkel rendelkező közművelődési könyvtárak számára. A 25 db különféle témájú ismeretterjesztő és oktatófilmeket tartalmazó kazettát egy évre bocsátotta rendelkezésünkre az intézmény, s a kölcsönzési idő lejártával lehetőséget adott a kazetták megvásárlására, illetve - kellő érdeklődés hiányában - azok visszaküldésére. Az anyag kézhezvételét követően lesokszorosítottuk a birtokunkban levő rövidfilmek analitikus jegyzékét, s azokat szétküldtük a megyében működő városi könyvtárakba és iskolákba. Ekkoriban még csak egy videokészülék és színes televízió állt rendelkezésünkre, amelyeknek beszerzését a Fejér Megyei Tanács fejlesztési alapja tette számunkra lehetővé.

A kölcsönzés lehetőségét kezdettől fogva biztosítottuk valamennyi beiratkozott olvasónknak, a kölcsönzés határidejét egy hétben állapítva meg. Az egy év tapasztalata azt mutatta, hogy a kazetták kölcsönzésére, helybenhasználatára egyre nagyobb az igény, ezért az OOK által küldött készletet megvásároltuk. Ekkorra azonban már megkezdtük a videodokumentumok más forrásokból történő beszerzését is. A Soros Alapítvány ebben is segítségünkre volt: az általuk küldött négy kazettából

álló, kazettánként 25-25 munkafüzetet tartalmazó angol nyelvű oktatócsomag hasznos munkaeszköze a nyelvtanulásnak. 1986. január elsejétől a megyei tanács 70 000 Ft-ot biztosított költségvetésünkbe videoállományunk folyamatos gyarapítására. 1985-ben az Országos Közművelődési Tanácshoz benyújtott pályázatunkra 1986 év végén további 300 000 Ft-ot kaptunk videokazetták vásárlására. Időközben újabb technikai berendezésekre is szert tettünk: szintén az Országos Közművelődési Tanácshoz benyújtott pályázat alapján, így ez év márciusában két új lejátszó készülékhez jutott az intézmény. Ettől kezdve a gyermekkönyvtárban is lehetővé vált az ifjabb nemzedék körében különösen népszerűvé vált új szolgáltatás bevezetése /kölcsonözni azonban továbbra is csak a felnőtt részlegben lehet/. A nyári szünetben szervezett filmvetítéseket is rendezünk, hasznos elfoglaltságot, szórakozási lehetőséget kínálva a különféle napközis csoportoknak, alkalmi társaságoknak.

Videotárunk jelenleg 172 db kazettából áll. /1987. májusi adat./ A szerzeményezést nagyban megkönnyíti az elmúlt évtől rendszeresen megjelenő Uj videofelvételek című kiadvány. Kinálatunkban szerepelnek játékfilmek - elsősorban a klasszikus magyar és külföldi szerzők műveinek filmadaptációi és a filmművészet néhány kiemelkedő alkotása -, gyermekműsorok, néhány zenemű televíziós illetve filmváltozata és számos ismeretterjesztő film. Állományunkról egy betürendes és egy szakkatológus ad tájékoztatást. A Fehérvári Műsor legutóbbi számában /1987. június/ - a hangoskönyvekhez hasonlóan - megjelentettük videokazettáink jegyzékét is.

Bizunk benne, hogy a fentebb ismertetett állományrészek meghonosításában döntő fontosságú központi támogatások a jövőben is lehetővé teszik, hogy új szolgáltatásainkat a megfelelő minőségi szinten juttathassuk el az olvasók mind szélesebb rétegeihez.

Mikola Katalin - Trosztmér Katalin

Széna tértől a Május 1. térig

Húsz éves a Velinszky László Városi Könyvtár

"Mit nyögnek a szénatéri házak,
mit sipolnak a tetőn a nádak,
mit sipolnak a lelkek a tetőkön,
mit jajong föl minden ismerősöm ..."

Igy emlékezik vissza Jankovich Ferenc Szülőház című versében gyermekora színhelyére, az egykori Széna térre, a mai Május 1. térre. Ez a vers hangzott el 1967. március 21-én a Velinszky László Városi Könyvtár avatásán, melyen Jankovich Ferenc jelen volt, és megemlékezett egykori tanítójáról, a könyvtár névadójáról, Velinszky Lászlóról is.

A könyvtár alapításával új korszak kezdődött Székesfehérvár könyvtári ellátásában. Az a felismerés keltette életre, hogy egy új lakótelephez ugyanúgy hozzátartozik a könyvtár, mint más kiszolgáló egység. Így már a lakótelep tervezésénél gondoltak erre is. A Május 1. téri könyvtár tulajdonképpen fiókkönyvtárnak épült, a tervezés akkor még nem számolt azzal, hogy később központi könyvtári funkciót is ellát. A városi hálózat korábban ugyanis a megyei könyvtárhoz tartozott, s ezt a hálózatot a Velinszky László Városi Könyvtár átvette.

Két évtized egy intézmény életében nem sok, de a kerek évforduló arra késztet, hogy felidézzük a könyvtár tevékenységének jellegzetes mozzanatait.

Megnyitáskor a könyvtár állománya 26 417 kötet volt, 1986-ban ennek közel nyolcszorosa: 207 867 a könyvtári egységek száma. Az olvasók száma is évről évre nőtt. 1986-ban a fiókkönyvtárakkal együtt 11 407 beiratkozott olvasója volt a városi hálózatnak, négyszerese az 1967. évinek. Igaz az akkor 73 ezer lakosú város létszáma ma már meghaladja a 110 ezer főt.

Molnár Istvánné, a könyvtár vezetője írta 1968-ban, a könyvtár megnyitásának első évfordulóján: a Velinszky László Városi Könyvtár "... már az első évben majdnem annyi olvasót látott el, mint amennyit ezideig az egész városi fiókhálózat szokott évente. ... Az igények újabb feladatokat állítanak elénk. Fehérváron még több korszerű fiókkönyvtárra, lakótelepi könyvtárra lenne szükség, elsősorban gyermekkönyvtárakra. ..."

Azóta hat fiókkönyvtárral gyarapodott a városi fiókhálózat, a Mészöly

Géza utcai, a Zsolt utcai, a Vörös Hadsereg úti, a Sziget utcai, a Széchényi úti és a patinás Királykút fiókkönyvtárral. Ezek a könyvtárak fontos művelődési bázisai az adott lakóközletnek, otthonossá teszik a "panelbirodalmakat". Jó összetételű állománnyal rendelkeznek, felnőttek, gyerekek szívesen járnak ezekbe a könyvtárakba. Kialakult a könyvtárak törzsközönsége is.

A városi könyvtár zenei részlegének alapjait 1973-ban kezdte kialakítani. Jelenleg közel 4000 hanglemezzel rendelkezik, melyek elsősorban komolyzenei felvételek, nyelvleckék, irodalmi- és gyermeklemezek. Szolgáltatásukat 1985-ben bővítették azzal, hogy kölcsönözni is lehet ezeket a hangfelvételeket.

A könyvtár tartalmi munkájában különös hangsúlyt kap az olvasókkal való foglalkozás igényessége, a jó propagandamunka, valamint az irodalmi hagyományok ápolása.

Gazdag propaganda munkájukból ki kell emelni a könyvtári kiadványokat, melyek többsége a rendezvényekhez kapcsolódik. Az izléses meghívók nyomdai úton készülnek, rendszerint bibliográfiát is tartalmaznak az adott rendezvényhez. A központi és a nagyobb fiókkönyvtárakról önálló tájékoztató készült. Meg kell említeni még a könyvtár által szerkesztett igényes könyvjelzőket, melyeket többségükben gyermekeknek készítettek. Kiadványaik nagyobb részét grafikusművész illusztrálta. A hanglemezek kölcsönzésének bevezetése után elkészítették a kölcsönözhető hanglemezek jegyzékét, mely jó propagandája az új szolgáltatásnak. A hálózatban található folyóiratokról nyomtatott jegyzéket állítottak össze és jelentettek meg.

A könyvtár rendezvényeinek sikerét azok megalapozottságában, eszmei, művészi igényességükben kell keresnünk. Ezt igazolja a rendezvények nagyszámú hallgatósága is. Ugyanez mondható el a gyermekfoglalkozásokról, melyek sokszínűek, színvonalasak. A könyvtárosok különös figyelmet fordítanak a gyermekolvasókra, fontosnak tartják, hogy igényes, értő olvasókat neveljenek belőlük. Valamennyi fiókkönyvtárnak jó kapcsolata van a környékükön lévő iskolákkal. Rendszeres az iskolai csoportok látogatása.

A felnőttek részére tartott rendezvények többsége író-olvasó találkozó. Elő kapcsolata van a könyvtárnak a Fejér megyében élő, illetve a megyéből elszármazott írókkal, költőkkel. Külön cikk készülhetne a könyvtár vendégkönyve alapján, melyben az itt járt írók, művészek bejegyzéseit olvashatjuk - sokszor fotókkal illusztrálva, s jó néhányszor a sajtóban megjelent tudósításokkal együtt. A meghívottak között volt író, költő, színművész, népmesemondó, népdalénekes, de a Magyar Tudományos Akadémia elnöke is. A sor még folytatható lenne sokáig. Sikeresek voltak az egyes folyóiratok szerkesztői estjei is, mint a Fáklya, Uj Tükör, Jelenkor, Kortárs, Életünk stb. Szép kezdeményezése a könyvtárnak az a rendezvénysorozat, melyben a határainkon túli országokban élő magyar

nemzetiség irodalmát mutatják be. Ilyenek voltak a délvidéki, erdélyi, valamint a kárpát-ukrajnai magyar irodalmi életről tartott előadások.

A Május 1. téri központi könyvtár sajátos feladata az az értékőrző munka, melyre a már idézett Jankovich Ferenc, és a könyvtár névadója Velinszky László emlékezete készíteti őket. Ezekre is szép példákat lehet felsorolni.

Jankovich Ferenc ez év november 19-én töltene be 80. évét. A mai Május 1. térhez - a régi Széna térhez - fűződnek gyermekkorának első emlékei. A városi könyvtár hiven ápolja, őrzi a költővel kapcsolatos emlékeket. Rendszeres a kapcsolat özvegyével és családjának tagjaival is. Ezt is bizonyítják a vendégkönyvben lévő fotók, bejegyzések. A költő halálának első évfordulóján, 1972-ben Jankovich-emlékestet rendeztek, s ebben az évben május 20-án a könyvtár fennállásának 20. évfordulóját Jankovich Ferencre emlékezve ünnepelték meg. Ehhez az ünnepséghez kapcsolódott az az olvasópályázat, melyet a költő Magam emberségéből című művéből állítottak össze azzal a céllal, hogy közelebb hozzák a költőt a mai olvasókhöz.

Tiszteletre méltó a könyvtárnak az a kezdeményezése, hogy a költő születésének évfordulójára a város emléktáblát helyezzen el a Május 1. téren.

A könyvtár névadójának, Velinszky László emlékének ápolása is fontos helyet kap munkájukban. 1969-ben a Tanácsköztársaság évfordulóján emlékestet rendeztek Velinszky írásaiból "Requiem a tanítóért" címmel. A műsort Csukly Alajos rendezte, közreműködött a Vörösmarty Irodalmi Szinpad. A Finommechanikai Vállalat Velinszky László szocialista brigádjával közös rendezésben került sor 1973-ban egy emlékműsorra. Velinszky László ebben az évben töltötte volna be 85. évét. Az estről a TV híradó is készített felvételt. Születésének 100. évfordulójára, - mely jövőre lesz - méltó megemlékezéssel készül a könyvtár.

A leirtak csupán csak izelítőt adhattak a városi könyvtár tevékenységéről. A rendezvények, ünnepek mögött ott vannak a hétköznapok, amikor mindig helyt kell állni a könyvtárosoknak. Nő dolgozókról lévén szó a hivatás mellett ott a család is, s bizony nem mindig könnyű a két hivatást egyeztetni. A felmerülő problémákat, nehézségeket azonban körültekintő munkaszervezéssel, a munkatársak kollektívában gondolkodására építve megoldják. A húsz év alatt elért eredmények aligha valósulhattak volna meg, ha nem olyan szakember vezeti az intézményt, mint Molnár Istvánné, akitől a pályakezdők hivatás- és munkaszeretetet tanulhattak.

A központ, a "műhely" szelleme az egész hálózatra kisugárzik. Miben nyilvánul meg ez a kisugárzás? A vezérlő elv egyszerű: mindent az olvasókért! Ezt bizonyítja a közel 11 ezer olvasó, valamint az a 115 ezer látogató, akik az elmúlt évben felkeresték a városi könyvtár hálózatát. A lakótelepi könyvtárak sajátos szerepet töltenek be a város közművelődésének palettáján, a szükségből erényt kovácsolva tettek otthonossá minden négyzetmétert, hogy a gyorsan fejlődő város könyvtárakra fordítható

forintjai mind jobban hasznosuljanak.

Az évforduló alkalmával - az elkövetkező évtizedekre gondolva - idézzük Jávor Ottó szavait a vendégkönyvből, és kívánunk: "Sok jó könyvet, sok olvasót a könyvtárnak - nyugodt, megelégedett munkát és életet a könyvtárosoknak."

D r . K i s t e l e k i G y ő z ő n é

Jankovich Ferenc műveiből összeállított jubileumi műsor közönsége
a Velinszky László Városi Könyvtárban.
/Az első sorban a kép baloldalán Vértés Ferencné a költő huga,
mellette Jankovich Ferencné a költő özvegye./

A VELINSZKY LÁSZLÓ
VÁROSI KÖNYVTÁR
VENDÉBKÖNYVÉBŐL

Itt voltam,
Nem ragyogtam

Nagy László
1970. január

Nagy László,
1970. január

A Városi Könyvtár dolgozóinak a mai nap
emlékére -
meleg szívtől

Csanádi Imre

1975. é. r. 21.

Csanádi Imre
Fekete Sándor

Fekete Sándor

Az önkéntesek és figyelők

melegítő közegében - igen-igen

1975. é. r. 21.

85. XI. 13.

Berend T. Iván

Berend T. Iván

FEJÉR MEGYE TELEPÜLÉSEINEK

S z a m	Város, község	Az 1983. évi népesség szám	Szolgáltató helyek száma	MUKÖDÉSI FELTÉTELEK						
				A könyvtár alapterülete m ²	Foglalkozási könyvtárak száma	Az állomány gyarapítására fordított összeg /Ft/		Az év folyamán leltárba vett állomány egységek száma	Állomány /db/	A könyvtárnak járó periodikumok példányszáma
						eredeti költés- vetésből	össze- sen			
1.	Megyei Könyvtár	-	1	2 078	35	820 911	937 953	10 950	229 985	1 079
2.	Városi Könyvtár	-	13	1 248	20	903 962	908 475	15 386	207 867	716
	Székesfehérvár összesen	108 104	14	3 326	55	1 724 873	1 846 428	26 336	437 852	1 795
3.	MÓR-Felsődobos	14 299	4	590	13	267 003	297 242	5 561	94 529	284
4.	SÁRBOGÁRD-Pusztagegres	12 761	5	485	9	153 000	191 821	3 274	59 552	154
5.	BICSKE - Csabdi - Óbarok	12 708	6	515	8	181 351	189 111	3 400	60 908	169
6.	ENYING - Balatonbozsok - Leshegy - Matyásdomb	8 204	4	371	3	55 369	55 436	1 011	27 672	34
7.	VELENCE - Kápolnásnyék - Nadap - Sukoró	8 046	6	283	2	55 271	56 819	1 053	29 213	41
8.	ERCSI	7 855	1	143	2	56 187	56 235	940	18 524	58
9.	GÁRDONY - Agárd - Dinnyés	7 238	3	288	3	73 183	90 135	1 591	24 252	73
10.	POLGÁRDI - Füle	6 918	2	155	1	61 167	61 167	998	19 854	62
11.	CSÁKVÁR - Bodmér - Vertesboglár	6 105	3	266	2	50 016	58 491	870	24 381	66
12.	PUSZTASZABOLCS	5 909	1	88	1	36 747	36 795	641	11 443	35
13.	SZABADBATTYÁN - Kőszarhegy - Urhida	5 632	3	147	1	44 900	44 900	665	12 430	43
14.	LAJOSKOMÁROM - Mezőkomárom - Szabadhidvég	4 941	3	210	-	40 244	40 244	752	21 666	34
15.	CECE - Sáregres - Vajta	4 790	3	256	1	38 265	39 636	754	19 853	41
16.	SEREGÉLYES - Szőlőhegy	4 664	2	64	1	27 908	27 908	510	12 116	17
17.	MEZŐFALVA	4 659	1	130	2	49 830	49 830	875	18 936	50
18.	MARTONVÁSÁR	4 298	1	115	1	54 979	61 679	918	14 601	75
19.	LEPSÉNY - Mezőszentgyörgy	4 232	2	92	-	29 126	29 126	440	14 702	14

KÖZMŰVELŐDÉSI KÖNYVTÁRI ELLÁTÁSA 1986-BAN

FORGALMI ADATOK				V I S Z O N Y S Z Á M O K													
	A látogatások száma összesen	A kölcsönzött áll. egységek száma összesen	Beiratkozott olvasók száma	A 14 éves és fiatalabb			Ellátottság áll. egység / lakos	Olvasóarány olvasó / lakos %	Olvasóellátottság áll. egység/olvasó	Olvasóérdeklődés kölcs. áll.egys./olvasó	Beszerzési kvóta költségvetési Ft/lakos	Beszerzési kvóta kiegészített Ft/lakos	Beszerz. áll. egys. átl. ár Ft/beszerzett áll.egys.	Egy olvasó átlagos látogatása	Alapterületi ellátottság m ² /100 lakos	Alapterület kihaszn. m ² /100 olvasó	Tárolási index áll. egys./m ²
				Látogatók száma	Olvasók által kölcsönzött áll. egys. száma	Látogatás											
7 319	72 189	150 388	1 490	13 714	19 170	-	-	31,4	20,5	-	-	85,70	10	-	28,4	111	
11 407	115 026	220 940	5 587	64 476	97 741	-	-	18,2	19,4	-	-	59,00	10	-	10,9	167	
18 726	187 215	371 328	7 077	78 190	116 911	4,0	17,3	23,4	19,8	16,00	17,10	70,10	10	3,1	17,8	132	
3 037	31 142	75 476	1 399	16 418	32 816	6,6	21,2	31,1	24,9	18,70	20,80	53,50	10	4,1	19,4	160	
2 432	27 945	68 413	1 247	18 604	35 990	4,7	19,0	24,5	28,1	12,00	15,00	38,60	11	3,8	19,9	123	
2 393	31 302	60 726	873	11 965	21 243	4,8	18,8	25,5	25,3	14,30	14,90	55,60	13	4,0	21,5	118	
904	10 925	17 127	479	6 709	7 570	3,4	11,0	30,6	18,9	6,70	6,80	24,80	12	4,5	41,0	75	
874	5 140	16 957	348	2 784	7 472	3,6	10,9	33,4	19,4	6,90	7,10	54,00	6	3,5	32,4	103	
1 009	13 641	27 030	570	9 351	14 136	2,4	12,8	18,4	26,8	7,20	7,20	39,80	14	1,8	14,2	130	
1 634	15 604	31 433	632	9 273	10 165	3,4	22,6	14,8	19,2	10,10	12,50	56,70	10	4,0	17,6	84	
995	10 415	30 063	519	6 701	16 915	2,9	14,4	20,0	30,2	10,50	10,50	61,30	10	2,2	15,6	128	
747	9 197	18 145	334	5 337	8 128	4,0	12,2	32,6	24,2	8,10	9,50	67,20	12	4,4	35,6	92	
672	5 605	13 081	390	3 987	7 895	1,9	11,4	17,0	19,5	6,20	6,20	57,40	8	1,5	13,0	130	
1 021	10 630	24 797	401	5 934	12 384	2,2	18,1	12,2	24,3	8,00	8,00	67,50	10	2,6	14,4	85	
588	7 661	15 069	335	5 163	8 766	4,4	11,9	36,8	25,6	8,10	8,10	53,50	13	4,3	35,7	103	
814	11 243	21 901	489	7 370	11 878	4,1	17,0	24,4	26,9	8,00	8,30	52,60	14	5,3	31,4	78	
381	4 017	13 382	246	2 726	8 845	2,6	8,2	31,8	35,1	6,00	6,00	54,70	11	1,4	16,8	189	
919	11 225	21 165	521	6 038	9 024	4,0	19,7	20,6	23,0	10,70	10,70	56,90	12	2,8	14,1	146	
662	10 676	13 001	373	6 142	6 223	3,4	15,4	22,0	19,6	12,80	14,40	67,20	16	2,7	17,4	127	
519	5 164	19 910	315	3 758	12 712	3,5	12,3	28,3	38,4	10,40	10,40	66,20	10	2,2	17,7	160	

Sorszám	Város, község	Az 1983. évi népszámlálási szám	Szolgáltató helyek száma	MŰKÖDÉSI FELTÉTELEK						
				A könyvtár alapterülete m ²	Főfoglalkozású könyvtárosok száma	Az állomány gyarapítására fordított összeg /Ft/		Az év folyamán leliktárolt állomány egységek száma	Állomány /db/	A könyvtárnak járó percreltételek példányszáma
						eredeti költségvetésből	összesen			
20.	ABA - Belsőbáránd	3 962	2	99	-	17 589	19 282	393	9 388	14
21.	PERKÁTA	3 841	1	260	2	55 680	60 636	1 054	13 608	87
22.	BODAJK	3 816	1	150	1	43 710	47 754	896	11 639	40
23.	RÁCALMÁS - Kulcs	3 723	2	104	1	23 001	23 001	459	11 400	41
24.	MEZŐSZILAS - Igar Vámszőlőhegy	3 700	3	315	-	35 000	77 674	865	18 145	11
25.	ELŐSZÁLLÁS	3 685	3	203	1	30 000	34 189	646	13 911	31
26.	ADONY	3 425	1	102	1	25 386	34 102	546	12 540	53
27.	SZÁR - Szárliget - Ujbarok	3 392	3	73	-	26 337	29 032	592	9 741	19
28.	BAKONYCSERNYE - Béketelep	3 256	2	94	1	23 858	24 775	467	12 323	30
29.	SÁROSD	3 225	1	98	1	20 185	20 185	373	10 016	12
30.	ETYEK	3 206	1	158	1	58 499	68 480	1 201	14 442	36
31.	NÁDASDLADÁNY - Jenő	2 903	2	113	-	28 766	28 766	541	10 175	4
32.	RÁCKERESZTUR	2 858	1	32	-	12 253	12 253	286	4 570	-
33.	SÁRSZENTMIHÁLY - Sárkeszi	2 796	2	104	-	26 657	26 657	635	8 141	7
34.	NAGYVENYIM	2 710	1	83	1	28 000	31 265	616	9 508	12
35.	KÁLOZ	2 690	1	80	1	19 200	19 223	355	13 091	10
36.	LOVASBERÉNY	2 641	1	54	-	16 804	19 431	406	6 734	10
37.	BARACS - Apátszállás	2 596	2	130	1	30 000	34 729	726	12 385	44
38.	BARACSKA	2 564	1	33	-	12 468	12 468	211	5 369	5
39.	KISLÁNG	2 555	1	91	1	17 068	17 068	316	9 101	13
40.	PUSZTAVÁM	2 547	1	125	-	29 089	33 602	595	10 517	10
41.	DÉG	2 531	1	100	-	26 272	26 272	418	10 046	15
42.	PÁKOZD	2 490	1	56	-	16 164	16 164	274	7 993	8
43.	IVÁNCSA	2 426	1	72	1	16 789	16 789	321	8 701	36

FORGALMI ADATOK				V I S Z O N Y S Z Á M O K												
A beiratkozott olvasók száma	A látogatások száma összesen	A kölcsönzött áll. egységek száma összesen	A 14 éves és fiatalabb			Ellátottság áll. egység / lakos	Olvasóarány olvasó / lakos %	Olvasóellátottság áll. egység/olvasó	Olvasóérdeklődés kölcs. áll.egys./olvasó	Beszerzési kvóta költségvetési Ft/lakos	Beszerzési kvóta kiegészített Ft/lakos	Beszerz. áll.egys. átl. ár Ft/beszerzett áll.egys.	Egy olvasó átlagos látogatása	Alapterületi ellátottság m ² /100 lakos	Alapterület kihaszn. m ² /100 olvasó	Tárolási index áll. egys./m ²
			Beiratkozott olvasók száma	Látogatók száma	Olvasók által kölcsönzött áll. egys. száma											
319	2 054	4 373	189	1 337	2 443	2,4	8,0	29,4	13,7	4,40	4,90	49,10	6	2,5	31,0	95
666	8 913	16 351	248	4 722	7 165	3,5	17,3	20,4	24,6	14,50	15,80	57,50	13	6,8	39,0	52
456	3 885	5 447	270	2 391	2 446	3,0	11,9	25,5	11,9	11,50	12,50	53,30	9	3,9	32,9	78
304	3 527	5 847	169	1 751	3 293	3,0	8,2	37,5	19,2	6,20	6,20	50,10	12	2,8	34,2	110
581	6 420	14 616	297	4 545	8 899	4,9	15,7	31,2	25,2	9,50	21,00	89,80	11	8,5	54,2	58
546	9 667	19 056	301	5 880	10 998	3,8	14,8	25,5	34,9	8,10	9,30	52,90	18	5,5	37,2	69
396	3 832	9 391	199	2 683	5 676	3,7	11,6	31,7	23,7	7,40	10,00	62,50	10	3,0	25,8	123
561	5 127	11 812	222	2 799	5 971	2,9	16,5	17,4	21,0	7,80	8,60	49,00	9	2,2	13,0	133
370	6 686	19 282	240	4 764	11 594	3,8	11,4	33,3	52,1	7,30	7,60	53,10	18	2,9	25,4	131
471	4 212	10 106	262	3 411	6 630	3,1	14,6	21,3	21,5	6,30	6,30	54,10	9	3,0	20,8	102
329	1 737	6 758	202	1 068	3 504	4,5	10,3	43,8	20,5	18,20	21,40	57,00	5	5,0	48,0	91
324	2 819	6 612	188	1 940	3 918	3,5	11,2	31,4	20,4	16,60	16,60	53,20	9	3,9	34,9	90
105	600	2 519	80	509	1 960	1,6	3,7	43,5	24,0	4,30	4,30	42,80	6	1,1	30,5	143
175	1 399	3 931	108	896	2 278	3,0	6,3	46,5	22,5	11,80	11,80	42,00	8	3,7	59,4	78
182	1 210	2 977	97	592	1 550	3,5	6,7	52,2	16,4	10,30	11,50	50,80	7	3,0	45,6	115
432	4 479	8 317	227	2 564	4 049	4,9	16,0	30,3	19,3	7,10	7,10	54,10	10	3,0	18,5	164
232	2 944	10 426	125	1 514	4 772	2,5	8,8	29,0	44,9	6,40	7,40	47,90	13	2,0	23,3	125
642	5 138	10 499	264	3 169	5 805	4,8	24,7	19,3	16,4	11,60	13,40	47,80	8	5,0	20,2	95
187	2 601	6 925	64	1 494	3 800	2,1	7,3	28,7	37,0	4,90	4,90	59,10	14	1,3	17,6	163
399	4 038	6 906	220	2 983	3 459	3,6	15,6	22,8	17,3	6,70	6,70	54,00	10	3,6	22,8	100
288	2 021	4 989	154	1 217	2 527	4,1	11,3	36,5	17,3	11,40	13,20	56,50	7	4,9	43,4	84
186	1 626	5 861	115	1 371	4 541	4,0	7,3	54,0	31,5	10,40	10,40	62,90	9	4,0	53,8	100
298	2 447	7 686	155	1 367	3 673	3,2	12,0	26,8	25,8	6,50	6,50	59,00	8	2,2	18,8	143
337	2 114	4 336	175	1 262	2 057	3,6	13,9	25,8	12,9	6,90	6,90	52,30	6	2,9	21,4	121

S O R T S Z Á R T	Város, község	Az 1983. évi népszámszám	Szolgáltató helyek száma	MUKÖDÉSI FELTÉTELEK						
				A könyvtár alapterülete m ²	Foglalkozási könyvtárosok száma	Az állomány gyarapítására fordított összeg /Ft/		Az év folyamán leltár- veti állomány egységek száma	Állomány /db/	A könyvtárnak járó periodikumok példányszáma
						eredeti költség- vetéshől	össze- sen			
44.	TORDAS - Győröd	2 300	2	29	-	22 352	22 352	504	9 739	-
45.	ALAP	2 198	1	45	-	11 337	11 337	194	6 018	6
46.	SOPONYA	2 191	1	40	-	13 569	13 569	245	5 504	9
47.	SÁRKERESZTUR	2 167	1	37	-	9 300	9 344	194	5 256	3
48.	VÁL	2 152	1	110	-	23 276	23 276	198	8 524	5
49.	PÁZMÁND	2 119	1	64	-	8 393	8 393	126	5 810	14
50.	SZABADEGYHÁZA	2 053	1	52	-	9 000	9 833	165	6 255	10
51.	MÁNY	2 020	1	45	-	16 088	17 374	365	6 904	18
52.	ZÁMOLY	2 020	1	40	-	19 555	19 555	412	7 239	19
53.	BESNYŐ	1 856	1	48	-	21 855	21 855	338	6 543	2
54.	FEHÉRVÁRCSURGÓ	1 838	1	110	-	15 000	18 681	324	7 409	30
55.	VÉRTESACSA	1 732	1	164	-	15 477	18 536	326	6 131	15
56.	PÁTKA	1 631	1	32	-	11 844	11 844	246	6 070	5
57.	FELCSUT	1 588	1	42	-	17 000	20 105	374	6 917	6
58.	ALCSUTDÖBOZ	1 534	1	39	1	17 000	19 900	377	7 531	35
59.	NAGYKARÁCSONY	1 505	1	28	1	10 000	10 646	194	5 224	10
60.	CSÖR	1 467	1	42	-	19 000	20 368	416	6 114	5
61.	SÁRSZENTÁGOTA	1 445	1	25	-	10 000	11 192	232	4 859	-
62.	BELOIANNISZ	1 383	1	80	-	10 860	10 860	264	7 606	2
63.	MAGYARALMÁS	1 382	1	80	-	12 993	13 085	238	7 405	20
64.	ISZKASZENTGYÖRGY	1 375	1	31	-	15 923	15 923	334	6 763	4
65.	TÁC	1 343	1	16	-	9 131	9 131	206	4 530	-
66.	SÁRKERESZTES - Moha	1 328	2	36	-	8 367	8 367	172	5 551	-
67.	NAGYLÓK	1 260	1	12	-	11 480	11 480	203	5 514	2

	A beiratkozott olvasók száma	A látogatások száma összesen	A kölcsönzött áll. egységek száma összesen	A 14 éves és fiatalabb			Ellátottság áll. egység / lakos	Olvasóarány olvasó / lakos %	Olvasóellátottság áll. egység/olvasó	Olvasóérdeklődés kölcs. áll.egys./olvasó	Beszerzési kvóta költségvetési Ft/lakos	Beszerzési kvóta kiegészített Ft/lakos	Beszerz. áll. egys. átl. ár Ft/beszerzett áll. egys.	Egy olvasó átlagos látogatása	Alapterületi ellátottság m ² /100 lakos	Alapterület kihaszn. m ² /100 olvasó	Tárolási index áll. egys./m ²
				Beiratkozott olvasók száma	Látogatók száma	Olvasók által kölcsönzött áll. egys. száma											
302	2 086	9 000	150	1 060	3 999	4,2	13,1	32,2	29,8	9,70	9,70	44,30	7	1,3	9,6	336	
260	1 895	2 862	138	1 265	2 105	2,7	11,8	23,1	11,0	5,20	5,20	58,40	7	2,0	17,3	134	
114	1 592	3 984	53	836	2 749	2,5	5,2	48,3	34,9	6,20	6,20	55,40	14	1,8	35,0	138	
142	4 076	6 172	83	2 306	2 992	2,4	6,6	37,0	43,5	4,30	4,30	48,20	29	1,7	26,0	142	
429	3 918	8 972	251	3 121	2 776	4,0	19,9	19,9	20,9	10,80	10,80	117,50	9	5,1	25,6	77	
194	872	2 074	87	508	990	2,7	9,2	30,0	10,7	4,00	4,00	66,60	4	3,0	33,0	91	
144	441	1 153	111	389	969	3,0	7,0	43,4	8,0	4,40	4,80	59,60	3	2,5	36,1	120	
262	3 234	6 810	148	1 723	3 604	3,4	12,9	26,3	25,9	8,00	8,60	47,60	12	2,2	17,1	154	
191	2 848	6 090	83	1 416	2 551	3,6	9,5	37,9	31,9	9,70	9,70	47,50	15	2,0	20,9	181	
123	1 499	10 097	96	1 042	7 462	3,5	6,6	53,2	82,1	11,80	11,80	64,70	12	2,6	39,0	136	
96	612	765	61	445	475	4,0	5,2	77,2	8,0	8,20	10,20	57,70	6	6,0	114,6	67	
146	1 330	2 558	94	1 053	1 578	3,5	8,4	42,0	17,5	8,90	10,70	56,90	9	9,5	112,3	37	
94	698	1 824	75	514	1 171	3,7	5,8	64,6	19,4	7,30	7,30	48,10	7	2,0	34,0	190	
157	893	2 188	85	489	1 024	4,4	9,9	44,0	13,9	10,70	12,70	53,80	6	2,6	26,8	165	
150	823	2 551	70	430	1 134	4,9	9,8	50,2	17,0	11,10	13,00	52,80	5	2,5	26,0	193	
209	2 817	8 060	130	1 997	5 547	3,5	13,9	25,0	38,6	6,60	7,10	54,90	13	1,9	13,4	187	
141	2 083	6 147	71	1 516	3 300	4,2	9,6	43,4	43,6	13,00	13,90	49,00	15	2,9	29,8	146	
166	1 813	3 412	76	1 601	2 926	3,4	11,5	29,3	20,6	6,90	7,70	48,20	11	1,7	15,0	194	
201	937	2 349	117	660	1 840	5,5	14,5	37,8	11,7	7,90	7,90	41,10	5	5,8	39,8	95	
130	3 226	2 573	80	1 879	1 658	5,4	9,4	57,0	19,8	9,40	9,50	55,00	25	5,8	61,5	93	
221	2 085	6 754	137	1 413	4 204	5,0	16,0	30,6	30,6	11,60	11,60	47,70	9	2,3	14,0	218	
96	452	1 408	52	297	778	3,4	7,1	47,2	14,7	6,80	6,80	44,30	5	1,2	16,7	283	
192	1 045	2 613	69	680	1 616	4,2	14,5	28,9	13,6	9,00	9,00	48,60	5	2,7	18,8	154	
165	1 940	6 808	86	1 585	5 320	4,4	13,1	33,4	41,3	9,10	9,10	56,60	12	1,0	7,3	460	

S o r s z á n	Város, község	Az 1983. évi népességszám	Szolgáltató helyek száma	MŰKÖDÉSI FELTÉTELEK						
				A könyvtár alapterülete m ²	Főfoglalkozású könyvtárosok száma	Az állomány gyarapítására fordított összeg /Ft/		Az év folyamán leáll- tított állomány egységek száma	Állomány /db/	A könyvtárnak járó periódikumok példányszáma
						eredeti költség- vetésből	össze- sen			
68.	CSÁKBERÉNY	1 208	1	12	-	10 000	12 474	240	4 813	11
69.	BALINKA	1 134	1	32	-	14 452	17 945	392	5 704	6
70.	ISZTIMÉR - Bakonykúti	1 102	2	45	-	17 147	20 817	357	5 935	-
71.	CSŐSZ	1 059	1	60	-	9 229	9 229	195	4 572	3
72.	TABAJD	1 024	1	55	-	6 246	6 246	104	4 185	9
73.	CSÓKAKŐ	985	1	36	-	5 633	6 285	113	4 843	7
74.	KAJÁSZÓ	982	1	40	-	7 049	7 049	113	3 997	15
75.	HANTOS	907	1	16	-	10 000	10 000	171	4 996	9
76.	GÁNT	859	1	60	-	10 000	13 156	206	4 879	-
77.	VEREB	839	1	55	-	9 493	9 493	203	3 844	6
78.	ALSÓSZENTIVÁN	815	1	43	-	5 000	10 100	225	4 580	3
79.	KISAPOSTAG	719	1	12	-	10 790	10 790	217	3 442	17
80.	NAGYVELEG	701	1	50	-	6 823	6 823	112	4 794	16
81.	SÖRÉD	393	1	8	-	3 209	3 209	67	2 978	-
TANÁCSI KÖNYVTÁRAK										
BICSKE ÉS KÖRZETE		36 320	20	1 527	12	412 290	463 707	8 013	154 543	378
DUNAUJVÁROS KÖRZETE		49 150	19	1 515	14	417 378	443 975	8 123	158 341	478
GÁRDONY ÉS KÖRZETE		35 148	19	1 049	6	288 000	315 827	5 645	117 622	252
MÓR ÉS KÖRZETE		32 661	17	1 332	15	448 917	502 692	9 362	172 889	454
SÁRBOGÁRD ÉS KÖRZETE		45 483	24	1 774	12	398 283	488 341	8 175	189 847	310
SZÉKESFEHÉRVÁR ÉS KÖRZETE		160 753	42	4 827	62	2 128 197	2 252 880	33 825	601 704	2 043
ÖSSZESEN:		359 515	141	12 024	121	4 093 065	4 467 422	73 143	1 394 946	3 915

FORGALMI ADATOK

V I S Z O N Y S Z Á M O K

	A hejratkozott olvasók száma	A látogatások száma összesen	A kölcsönzött áll. egységek száma összesen	A 14 éves ée fiatalabb			Ellátottság áll. egység / lakos	Olvasóarány olvasó / lakos %	Olvasóellátottság áll. egység/olvasó	Olvasóérdeklődés kölcs. áll.egys./olvasó	Beszerzési kvóta költségvetési Ft/lakos	Beszerzési kvóta kiegészített Ft/lakos	Beszerz. áll.egys. átl. ár Ft/heszerzett áll.egys.	Egy olvasó átlagos látogatása	Alapterületi ellátottság m ² /100 lakos	Alapterület kihaszn. m ² /100 olvasó	Tárolási index áll. egys./m ²
				Beiratkozott olvasók száma	Látogatók száma	Olvasók által kölcsönzött áll. egys. száma											
251	3 163	13 528	167	2 074	8 098	4,0	20,8	19,2	53,9	8,30	10,30	52,00	12	1,0	4,8	401	
141	1 796	5 544	42	875	2 714	5,0	12,4	60,5	39,3	12,70	15,80	45,80	13	2,8	22,7	178	
95	751	1 629	63	580	1 273	5,4	8,6	62,5	17,1	15,60	18,90	58,30	8	4,0	47,4	132	
121	1 944	5 763	72	1 128	2 785	4,3	11,4	37,8	47,6	8,70	8,70	47,30	16	5,7	49,6	76	
206	2 156	4 422	70	1 149	1 824	4,1	20,1	20,3	21,4	6,10	6,10	60,00	10	5,3	26,6	76	
180	1 043	2 514	96	632	1 531	4,9	18,3	26,9	14,0	5,70	6,40	55,60	6	3,7	20,0	135	
192	2 946	4 011	68	1 547	1 751	4,0	19,6	20,0	20,9	7,20	7,20	62,40	15	4,0	20,8	100	
157	1 823	3 793	82	1 180	2 444	5,5	17,3	31,8	24,2	11,00	11,00	58,50	12	1,8	10,2	312	
102	1 002	2 685	50	692	1 314	5,6	11,8	47,8	26,3	11,60	15,30	63,90	10	6,9	58,8	81	
88	581	1 628	61	420	1 073	4,6	10,5	43,7	18,5	11,30	11,30	46,80	7	5,6	62,5	70	
69	678	1 448	48	527	989	5,6	8,5	66,4	20,4	6,10	12,40	44,90	10	5,3	62,3	107	
75	936	1 025	46	455	651	4,8	10,4	45,9	13,7	15,00	15,00	49,70	12	1,7	16,0	287	
103	1 643	2 764	51	1 113	1 810	6,8	14,7	46,5	26,8	9,70	9,70	60,90	16	7,1	48,5	96	
38	538	207	15	231	116	7,6	9,7	78,4	5,4	8,20	8,20	48,00	14	2,0	21,0	372	
5 482	60 719	127 627	2 399	29 826	52 100	4,2	15,1	28,1	23,2	11,40	12,80	57,90	11	4,2	27,8	101	
6 386	71 661	153 783	3 403	44 098	85 059	3,2	13,0	24,8	24,1	8,50	9,00	54,70	11	3,0	23,7	105	
4 757	46 595	104 965	2 138	26 623	45 089	3,3	13,5	24,7	22,0	8,20	9,00	55,90	10	3,0	22,0	112	
5 185	56 406	134 718	2 578	32 619	67 058	5,3	15,9	33,3	26,0	13,70	15,40	53,70	11	4,0	25,7	130	
6 607	76 252	169 891	3 596	51 881	98 498	4,2	14,5	28,7	25,7	8,80	10,70	59,70	12	3,9	26,9	107	
24 839	250 725	531 188	10 279	118 460	205 418	3,7	15,5	24,2	21,4	13,20	14,00	66,60	10	3,0	19,4	125	
53 256	562 358	1 222 112	24 303	303 507	553 222	3,9	14,8	26,2	22,9	11,40	12,40	61,10	11	3,3	22,6	116	

S o r s z á m	Vállalat, intézmény neve, székhelye	Ellátott: dolgozók szám	Szolgáltató helyek				MŰKÖDÉSI FELTÉTELEK						
			száma	jellege			A könyvtár alapterülete m ²	Főfoglalkozásnak száma	Állomány gyarapítására fordított összeg / Ft/	Felkérhető egységek száma	Állományegység	A könyvtárnak járó periodikumok száma	
				önálló	letét	fiók							
SZAKSZERVEZETI KÖNYVTÁRAK													
1.	SZMT Központi Könyvtár, Szfvár	24 434	1	1	-	-	227	6	467 880	8 342	163 229	87	
2.	Dunaujváros x	61 800	49	2	15	32	3 450	33	850 926	14 456	289 766	545	
3.	VIDECTON, Székesfehérvár x	14 251	31	1	-	30	719	10	585 277	9 714	94 379	261	
4.	IKARUS, Székesfehérvár x	7 500	8	1	-	7	180	3	99 572	1 829	45 431	64	
5.	ALPA-VOLÁN, Székesfehérvár	4 010	9	1	-	8	72	2	75 143	1 230	19 946	62	
6.	AREV, Székesfehérvár x	4 158	3	-	3	-	255	1	-	-	15 546	200	
7.	KÖFÉM, Székesfehérvár x	4 100	5	1	-	4	106	2	118 406	2 102	27 415	98	
8.	Kórház, Csákvár	3 640	1	1	-	-	72	1	20 537	391	8 372	20	
9.	Kincsesbánya x	3 088	2	1	-	1	142	2	36 073	670	14 395	72	
10.	Fejér m.-i Tanács Kórháza, Szfv.	2 400	8	-	8	-	12	-	-	-	5 331	-	
11.	MÁV Művelődési Ház és Ktár Szfv. x	1 975	4	1	-	3	66	1	40 000	789	11 802	54	
12.	Mezőgazdasági Kombinát, Agárd x	1 810	5	1	-	4	80	1	35 359	697	12 718	8	
13.	Bányász Könyvtár, Bodajk x	1 400	3	1	-	2	104	2	32 656	820	16 720	43	
14.	IKARUS, Pusztavám	1 401	1	-	1	-	32	-	-	-	4 453	25	
15.	Állami Gazdaság, Énying x	491	4	-	4	-	40	-	-	-	3 375	-	
16.	SZIM, Székesfehérvár x	1 060	1	-	1	-	90	-	-	-	7 275	10	
17.	IKV, Székesfehérvár	915	1	-	1	-	18	-	-	-	2 870	10	
18.	Vizmű, Székesfehérvár	685	1	-	1	-	-	-	-	-	2 236	-	
19.	MÁV Járműjavító, Szfvár	864	1	-	1	-	25	-	-	-	3 391	-	
20.	PATEX, Szfvár	817	2	-	2	-	-	-	-	-	2 551	-	
21.	FETÉV, Székesfehérvár	620	1	-	1	-	20	-	-	-	1 520	-	
22.	Csepel Művek Fémműve, Mór	745	1	-	1	-	15	-	-	-	2 038	-	
23.	KDT Vízügyi Ig., Szfvár	590	1	-	1	-	37	-	-	-	2 850	3	
24.	Állatforg. és Husip. Váll., Szfvár	665	1	-	1	-	-	-	-	-	2 375	-	

FORGALMI ADATOK

V I S Z O N Y S Z Á M O K

Beiratkozott olvasók száma	Látogatók száma	Kölcsönzött állomány egységek száma	12 éves feletti		Kölcsönzött áll. egységek száma	Ellátottság áll. egys./dolgozó	Olvasóarány olvasó/dolgozó	Olvasóellátottság állomány/olvasó	Olvasói érdeklődés kölcs. áll. egys./olvasó	Beszerzési kvóta költségvetési Ft/dolg.	Beszerz. áll. egys. a költségvetési Ft/beszerz. áll. egys.	Egy olvasó átlagos látogatása	Alapterületi ellátottság m ² /100 dolgozó	Alapterület kihasználts. m ² /100 olvasó	Tárolási index áll. egység/m ²
			Beiratkozott olvasók száma	Látogatók száma											
362	1 009	1 670	-	-	-	6,7	-	-	19,10	56,10	-	-	-	-	719
16 805	138 058	380 480	5 098	45 740	95 556	4,7	27,2	17,222	6	13,80	58,90	8	5,6	20,5	84
5 758	53 563	94 655	1 046	14 975	15 622	-	-	16,4	16,4	-	60,30	9	-	12,5	131
1 935	11 220	31 292	473	3 677	9 753	-	-	23,5	16,2	-	54,40	6	-	9,3	252
1 180	9 752	36 018	-	-	-	5,0	29,4	16,9	30,5	18,70	61,10	8	1,8	6,1	277
494	6 138	6 947	27	555	239	-	-	31,5	14,0	-	-	12	-	51,6	61
1 294	9 317	26 959	319	3 561	8 497	-	-	21,2	20,8	-	56,70	7	-	8,2	259
644	5 482	10 090	-	-	-	-	-	13,0	15,7	-	52,50	9	-	11,2	116
427	5 031	7 194	187	1 899	3 256	4,7	19,8	33,7	16,8	11,60	53,80	12	4,6	33,3	101
2 119	4 699	6 470	305	608	605	-	-	4,5	3,0	-	-	2	-	-	444
286	2 587	6 513	86	1 055	1 609	-	-	41,3	22,8	-	50,60	9	-	23,0	179
408	3 592	8 175	140	1 649	3 191	-	-	31,2	20,0	-	50,70	9	-	19,6	159
651	9 123	16 250	69	2 115	2 800	-	-	25,7	25,0	-	39,80	14	-	16,0	161
360	2 591	11 716	-	-	-	3,2	25,7	12,4	32,5	-	-	7	2,3	8,9	139
249	1 458	3 230	56	645	1 289	-	-	13,6	13,0	-	-	6	-	16,0	84
491	2 830	7 967	144	1 189	3 116	-	-	14,8	16,2	-	-	6	-	18,3	81
121	795	1 656	-	-	-	3,1	13,2	23,7	13,7	-	-	7	2,0	14,9	159
102	408	112	-	-	-	3,3	14,9	21,9	7,0	-	-	4	-	-	-
190	742	2 407	-	-	-	3,9	22,0	17,8	12,7	-	-	4	2,9	13,2	136
139	500	1 288	-	-	-	3,1	17,0	18,4	9,3	-	-	4	-	-	-
63	364	604	-	-	-	2,5	19,2	24,1	9,5	-	-	6	3,2	31,7	76
77	286	577	-	-	-	2,7	10,3	26,5	7,5	-	-	4	2,0	19,5	136
296	1 097	4 352	-	-	-	4,8	50,2	9,6	14,7	-	-	4	6,3	12,5	77
252	1 334	3 419	-	-	-	3,6	37,9	9,4	13,6	-	-	5	-	-	-

S o r s z á m	Vállalat, intézmény neve, székhelye	Ellátott dolgozók szám	Szolgáltató helyek			MŰKÖDÉSI FELTÉTELEK						
			száma	jellege			A könyvtár alapzerüklete	Füfoglalkozásúak száma	Állomány gyarapítására fordított összeg / Ft/	Lekötőbe vett egységek száma	Állományegység	A könyvtármal járó periodikumok száma
				önálló	letét	fiók						
25.	MTA Kísérleti Gazd., Erdőhát x	543	1	-	1	-	-	-	-	-	841	-
26.	Cukorgyár, Ercsi x	462	1	-	1	-	18	-	-	-	2 984	-
27.	GARZON Butorgyár, Szfvár	575	1	-	1	-	-	-	-	-	739	-
28.	Városi Kórház, Mór	550	1	-	1	-	53	1	-	-	2 639	38
29.	Mezőgazd. Kombinát, Mezőfalva x	482	4	-	4	-	80	-	-	-	5 569	20
30.	500 fő alatti letétek	8 361	42	-	42	-	154	-	-	-	32 480	11
Szakszervezeti könyvtárak össz.:		154 392	194	12	91	91	6 067	65	2 361 829	41 040	805 236	1 631
ISKOLAI KÖNYVTÁRAK		tanulók száma										
1.	Általános iskolák	56 646	125	-	-	-	-	6	1 035 232	26 436	445 681	-
2.	Középiskolák, szakközépiskolák, szakmunkásképző iskolák	15 980	25	-	-	-	-	11	926 158	12 366	259 705	-
Iskolai könyvtárak összesen:		72 626	150	-	-	-	-	17	1 961 390	38 802	705 386	-
<p>MEGJEGYZÉS A SZAKSZERVEZETI KÖNYVTÁRAK ADATAIHOZ</p> <p>- A közös fenntartású, szakszervezeti működtetési könyvtáraknál - Dunaújváros, Kincsesbánya - valamennyi adatra közöljük a viszonyszámokat, s ezek csak a szakszervezeti hálózaton szerepelnek.</p> <p>- Az x-szel megjelölt könyvtárak területi ellátást is biztosítanak, emiatt a dolgozókra vonatkozó néhány viszonyszámot nem szerepeltetjük.</p>												

FORGALMI ADATOK						V I S Z O N Y S Z Á M O K									
Reirakozott olvasók száma	Látogatók száma	Kölcsönzött állomány egységek száma	14 éves és fiatalabb			Ellátottság, áll. egys. /dolgozó	Olvasóáradány olvasó/dolgozó	Olvasó látottság állomány/olvasó	Olvasói érdeklődés költcs. áll. egys. /olvasó	Beszerzési kvóra költségvetési Ft/dolg.	Beszerz. áll. egys. /áll. ár Ft/beszerz. áll. egys.	Egy olvasó átlagos látogatása	Alapterületi ellátottság m ² /100 dolgozó	Alapterület kihasznál. m ² /100 olvasó	Tárolási index áll. egys./m ²
			Reirakozott olvasók száma	Látogatók száma	Kölcsönzött áll. egységek száma										
103	1 153	3 197	21	436	1 123	-	-	8,2	31,0	-	-	11	-	-	-
50	247	654	21	149	368	-	-	59,7	13,0	-	-	5	-	36,0	166
64	305	664	-	-	-	1,3	11,1	11,5	10,4	-	-	5	-	-	-
225	1 799	2 396	-	-	-	-	-	11,7	10,6	-	-	8	9,6	23,6	50
196	1 769	2 778	34	552	807	-	-	28,4	14,2	-	-	9	-	40,8	70
1 667	9 174	18 851	98	1 439	3 280	3,9	19,9	19,5	11,3	-	-	6	1,8	9,2	211
37 008	286 423	699 181	8 124	80 244	151 111	5,2	24,0	21,8	18,9	15,30	57,50	8	3,9	16,4	133
21 897	-	138 135	21 897	-	138 135	7,9	38,7	20,4	6,3	18,30	39,20	-	-	-	-
8 636	-	73 898	-	-	-	16,3	54,0	30,0	8,6	58,00	74,90	-	-	-	-
30 533	-	212 033	21 897	-	138 135	9,7	42,0	23,1	6,9	27,00	50,50	-	-	-	-
<p>- Nem egységes az adatszolgáltatás a kórházi betegek könyvtári ellátásában. A csákvári kórház esetében a teljes betegforgalom és a dolgozók létszáma szerepel, a Fejér Megyei Tanács Kórháza Székesfehérvár és a Városi Kórház Mór adatai a dolgozókra és a könyvtárral ellátott osztályok ágyszámára vonatkozik.</p>															

TELEPÜLÉSEK BETÜRENDES MUTATÓJA ÉS MEGJEGYZÉSEK
FEJÉR MEGYE KÖZMŰVELŐDÉSI KÖNYVTÁRI ELLÁTÁSA
1986-BAN CIMŰ STATISZTIKÁHOZ

Aba	20	Lepsény-Mezőszentgyörgy ...	19
Adony	26	Lovasberény	36
Alap	45	Magyaralmás	63
Alcsutdoboz	58	Mány	51
Alsószentiván	78	Martonvásár	18
Bakonycsernye	28	Mezőfalva	17
Balinka	69	Mezőszilas-Igar	24
Baracs	37	Mór-Felsődobos	3
Baracska	38	Nádasdladány-Jenő	31
Beloianisz	62	Nagykarácsony	59
Besnyő	53	Nagylók	67
Bicske-Csabdi	5	Nagyveleg	80
Bodajk	22	Nagyvenyim	34
Cece-Sáregres-Vajta ...	15	Pákozd	42
Csákberény	68	Pátka	56
Csákvár-Bodmér-Vértesb.	11	Pázmánd	49
Csókakó	73	Perkáta	21
Csór	60	Polgárdi-Füle	10
Csász	71	Pusztaszabolcs	12
Dég	41	Pusztavám	40
Dunaujváros /szaksz./....	2	Rácalmás-Kulcs	23
Előszállás	25	Ráckeresztur	32
Enying-Mátyásdomb	6	Sárbogárd-Pusztægres ...	4
Ercsi	8	Sárkeresztés-Moha	66
Etyek	30	Sárkeresztur	47
Fehérvárcsurgó	54	Sárosd	29
Felcsut	57	Sárszentágota	61
Gánt	76	Sárszentmihály-Sárkeszi ...	33
Gárdony-Agárd-Dinnyés ..	9	Seregélyes	16
Hantos	75	Soponya	46
Iszkaszentgyörgy	64	Söréd	81
Isztimér-Bakonykúti	70	Szabadbattyán-Kőszárhegy-	
Ivánca	43	Urhida	13
Kajászó	74	Szabadegyháza	50
Káloz	35	Szár-Szárliget-Ujbarok ...	27
Kincsesbánya /szaksz./..	9	Székesfehérvár	1-2
Kisapostag	79	Tabajd	72
Kisláng	39	Tác	65
Lajoskomárom-Mezőkomá-		Tordas-Gyuró	44
rom-Szabadhidvég	14	Vál	48

Velence-Kápolnásnyék-Nadap-	
-Sukoró	7
Vereb	77

Vértesacsza	55
Zámoly	52

A könyvtári szolgáltató helyek száma a tanácsi és a szakszervezeti könyvtári hálózatban változatlan, az iskolai könyvtári hálózat bővült 3 általános iskolai könyvtárral.

A könyvtárak alapterülete a tanácsi hálózatban 568 m²-es emelkedést mutat, mivel 1986-tól azok a szolgáltató helyek is jelentik alapterületüket, amelyek önálló helyiséggel nem rendelkeznek. A tényleges alapterület növekedés Cecén 12 m², Csákváron 60 m², Fehérvárcsurgón 40 m², Pusztavámon 43 m² és Szabadbattyánban 43 m², összesen 198 m². A szakszervezeti hálózatban 17 m²-es az emelkedés.

A főfoglalkozású könyvtárosok száma a tanácsi hálózatban 4 fővel csökkent, ami 2 létszámemelkedést és 6 betöltetlen helyet jelent, a szakszervezeti hálózatban változatlan a létszám, az iskolai könyvtárakban 2 fővel emelkedett.

Az állománygyarapításra fordított összeg mindhárom hálózatban nőtt az előző évihez viszonyítva. A tanácsiban 522 640,- Ft-tal, a szakszervezetiben 436 720,- Ft-tal, az iskolaiban 89 920,- Ft-tal emelkedett a könyvbeszerzés.

Ennek ellenére a beszerzett dokumentumok száma a tanácsi hálózatban csupán 2 628 db-bal, a szakszervezetiben 6 293 db-bal, az iskolaiban 290 db-bal nőtt az előző évihez képest.

A dokumentumok átlagára mindhárom hálózatban emelkedett. Legjobban a tanácsi hálózatban, ahol 61,10 Ft lett, a szakszervezetiben 57,50 Ft, az iskolaiban 50,50 Ft. Az utóbbi az olcsóbb kötelező olvasmányok magas példányszáma miatt kevesebb.

A könyvtárakba járó periodikák száma emelkedett az előző évihez képest. A tanácsi hálózatban 142 db-bal, a szakszervezetiben 109 db-bal nőtt a számuk.

A forgalmi adatok közül a beiratkozott olvasók száma a tanácsi hálózatban emelkedett 193 fővel. A szakszervezetiben csökkent 811 fővel, az iskolaiban 528 fővel. Az iskolai hálózatban a csökkenés az általános iskolai könyvtárakban mutatkozott.

A látogatók száma a tanácsi és a szakszervezeti hálózatban egyaránt növekedett. A tanácsiban 1 587 fővel, a szakszervezetiben 8 888 fővel.

A kölcsönzött dokumentumok száma mindhárom hálózatban csökkent. A megváltozott könyvtárhasználati szokások következtében a könyvtár használata nem minden esetben jár együtt kölcsönzéssel.

A tanácsi és a szakszervezeti hálózatban a lakosság 21,32 %-a beiratkozott olvasója a könyvtáraknak.

Marék Veronika és közönsége
a gárdonyi nagyközségi könyvtárban
1987. január 27.

Vámos
Miklós
dedikál
az iváncsai
klubkönyvtárban
1987.
június 4.

Diplomások árnyékában

Interjú a 31 éve könyvtáros

Lepsényi Sándornéval

"Dolgozni csak pontosan, szépen,
ahogy a csillag megy az égen,
úgy érdemes..."

/József Attila/

Lepsényi Sándorné, Gizike, a gárdonyi városi jogú nagyközségi könyvtár munkatársa, 31. éve könyvtáros. Eddig két munkahelye volt. Az első a sárbogárdi járási könyvtár, a második a jelenlegi, immár hetedik éve. Az elmúlt évben ünnepelték 30 éves törzsgárda tagságát bensőséges háziünnepség keretében, ahol a könyvtár vezetője és a nagyközségi tanács elnöke, a megyei könyvtár igazgatója és módszertani osztályvezetője köszöntötték, méltatva hűségét, szorgalmát. Gizike nem szokta meg az ünneplést és nem is szereti a felhajtást maga körül. Nem is nagyon kényeztette el az élet e tekintetben.

- Majdnem huszonöt év után változtattál munkahelyet. Miért?

A család miatt jöttem el 1981. jan. 1-én. Férjemet áthelyezték, a Velence-tavi Vizisport Iskola vezetője lett, így kerültem ide. Amikor megtudtam, hogy a könyvtárban szükség lesz rám, azzal a megnyugtató érzéssel jöttem, hogy továbbra is a szakmában dolgozhatok. A lakáskérdés is elég simán megoldódott. Először tanácsi lakásban laktunk, aztán belevágtunk a háziépítkezésbe Agárdon. Hogy ez mit jelent, csak az tudja, aki maga is építkezett. Több év megfeszített munkája van mögötte. A szakipari munkákat kivéve mindent magunk csináltunk a házon a gyerekekkel együtt. Az idén addig jutottunk, hogy beköltözhattünk.

- Nem volt nehéz ennyi év után új környezetben, új emberek között élni és dolgozni? Ujra kezdeni?

Először nagyon furcsa volt, hogy senkit sem ismertem. De a munkakörömnél fogva viszonylag gyorsan, sok embert ismertem meg. Szeretem az embereket, szívesen beszélgetek velük, tudok hozzájuk alkalmazkodni. Ezt az emberek megérik. Akár Agárdon, ahol hetente háromszor kölcsönzök, akár Gárdonyban, ha a kölcsönzésben veszek részt, nem megy el úgy olvasó, hogy

ne volna egymáshoz pár szavunk.

- Mégis melyik korosztály az, akikkel a legjobban szót tudsz váltani?

Legjobban az öregeket és a gyerekeket szeretem. Velük beszélgetek a legtöbbet. De ők azok, akik igénylik is a beszélgetést. Sok köztük a magányos, főleg az öregek között. Sokszor nem is kell szólni, csak hallgatni őket. Szeretik "kibeszélni" magukat a könyvtárban. Sok gyerek, akinek apja, anyja egész nap dolgozik, ugyanolyan beszédes, mint az öregek, csak a témájuk és a stílusuk más...

- Ahogy hallgatlak, úgy tűnik, szinte zökkenőmentes volt ez a beilleszkedés. Így van?

Most már bennszülött agárdinak érzem magam. De szívem mélyén még ma is nosztalgiával gondolok a bogárdi évekre, hiszen 1954-től 1980-ig voltunk sárbogárdi lakosok. Odakötnék életem legszebb éveit, a gyermekkor emlékeit, a fiatalság éveit, az első munkahelyem, fiatalasszony éveim, a három gyerek születése...

- Szülőhelyed Sárbogárd?

Tulajdonképpen a sárbogárdi járásban, Kálozon születtem. Bogárdra egy kis kerülővel jutott a család. Apám még mindig ott él. Az általános iskolát Budapesten kezdtem, ahol apám vasmunkásként dolgozott. Aztán az ötvenes években visszatértünk a sárbogárdi járásba, Nagyhörcsög-pusztára, erdész nagyapámékhoz. Ezek is nagyon szép évek voltak. Közben szüleim Sárbogárdon házat építettek és beköltöztünk a faluba. Ketten voltunk testvérek, mindketten továbbtanultunk. Én a székesfehérvári Teleki Blanka Gimnáziumba jelentkeztem. Mindvégig bejáró voltam, mert kollégiumra kettőnknek nem futotta. Még ma sem felejttem a sok vonatozást, fagyoskodást, a hajnali keléseket, amikor négy óra után már a vasútállomás felé loholtam reggelente, míg városi osztálytársaim akkor fordultak a másik oldalukra. Sikerült is összeszednem egy szivbelhártya-gyulladást, amit ráadásul lábon hordtam ki, és olyan későn kerültem orvoshoz, hogy négy hónapig nyomtam a kórházi ágyat. Így évvesztesként, egy évvel később végeztem a gimnáziumban. 1956-ban érettségiztem.

- Hogy kerültél a könyvtári pályára?

Megvallom véletlenül. Mindig szerettem a gyerekeket. Tulajdonképpen pedagógus szerettem volna lenni. Képesítés nélküli nevelőnek jelentkeztem, hogy szüleim ne terheljem én is a nappali tagozaton való továbbtanulással, hiszen a bátyám akkor már főiskolán tanult. Édesapám gépszerelő volt a helybeli gépállomáson, édesanyám háztartásbeli. Nem álltunk olyan jól anyagilag. Illetve ha én akartam volna, akkor apám nem ellenezte volna a továbbtanulásom, de én ezt nem is akartam, mert tudtam, hogy meghaladta

volna az erejüket két gyerek taníttatása. Így már állás után néztem, amikor szóltak, hogy van egy álláshely a könyvtárban, nem mennék-e oda. Így meggondoltam magam, hiszen gyerekekkel a könyvtárban is foglalkozhatok. Elvállaltam a könyvtárosságot, 1956. augusztus 1-én munkába álltam a járási könyvtárban. Aztán ott is maradtam huszonnégy és fél évig. Akkoriban szokás volt, hogy mielőtt fölvettek valamelyik könyvtárba egy-egy új könyvtárost, a megyei könyvtár igazgatója behívta elbeszélgetésre. Velem az akkori igazgató, Könczöl Imre beszélgetett. Kicsit félttem, noha addig is sokat olvastam, ez anyámtól ragadt rám. Ami betű volt a házban, mi mindig mindent elolvastunk, de úgy éreztem, hogy tájékozottságom nem haladja meg egy átlag gimnazistáét. Tehát, hogy nem elég a könyvtárossághoz. Könczöl Imre aztán kedvesen elbeszélgetett velem és biztatott, sok jó tanácsot adott, például hogyan lehet visszatorlás közben ismerkedni a könyvekkel. Ez a szokásom azóta is megmaradt. Sok könyv rögződik ugy bennem, hogy már gondolatban is tudom a helyét a polcon. De ma sem szégyenlem bevallani, ha nem olvastam egy könyvet. Szívesen meghallgatom róla az olvasó véleményét.

- Mindjárt kölcsönző könyvtáros, olvasószolgálatos lettél?

Ó, akkor még nem volt ez a nagy szakosodás, mint ma van! Összesen hárman voltunk a könyvtárban, ebből egy instruktör, aki a területre járt. Így mindenki csinált mindent. Szerzeményeztünk, leltároztunk, katalógust építettünk, kölcsönöztünk, statisztikát csináltunk, rendezvényt szerveztünk, sőt a vidéki állományellenőrzésekbe is segítettünk.

- Hogy telt akkoriban egy napod a könyvtárban?

Attól függ, melyik évszakban voltunk. Mert télen bizony favágással kezdődött a reggel. Takarító, fűtő hol volt, hol nem volt, mint a mesében. A kályhák éktelenül füstöltek, olyan szagunk volt, mintha putriból jöttünk volna. Az első két telet így huzzuk ki, később javultak a körülmények. Minden nap - majdnem negyedszázadon át - este hétig kölcsönöztem. Azoknak a gyerekeket is én láttam el könyvvel, akik még maguk is gyerekként kezdtek a könyvtárba járni hozzám. Két generációt szolgáltam ki Sárbogárdon. Ráadásul azokban az években - legalábbis a hatvanas évek közepéig - még szabadpolc sem volt. A kért könyveket kölcsönzőpulton keresztül adtuk ki. Sokszor tíz könyvet is kitettünk az olvasónak, ha nagyon válogató volt és nem találtuk el az izlését vagy már olvasta az ajánlott művet. Így naponta több mázsa könyvet megmozgattunk a pultig és vissza.

- Milyen képesítést szereztél közben?

Nem sokkal munkába állásom után elkezdtem az alapfokú tanfolyamot. Pár hónapig jártunk konzultációkra a megyei könyvtárba, és a veszprémi megyei könyvtárban volt az alapfokú vizsga. Szigorúbb feltételek mellett, mint ma.

Ez volt 1957-ben.

Utána beiratkoztam az OSZK 2,5 éves szaktanfolyamára és ott középfokú képezést szereztem 1959-ben. Közben 1958-ban férjhez mentem, aztán jöttek a gyerekek.

- Három gyermeked van. Nem járt ez nagy munkakieséssel?

Amikor a két fiam született, akkor még nem volt GYES. Három hét szülési szabadság után jöttem vissza dolgozni. Emlékszem, szoptatási időkedvezmény járt akkoriban a szoptató anyáknak. Ez vagy háromszor fél óra kedvezményt jelentett vagy kétszer háromnegyed órát. Messze laktunk a könyvtártól, biciklivel rohantam haza naponta kétszer szoptatni. Napközben a gyerekeket először anyám vigyázta, később a bölcsődében voltak. Onnan a férjem vitte haza őket, hiszen én mindig csak hét óra után értem haza.

- Hogyan lehetett összeegyeztetni a gyereknevelést, a család ellátását és az estébe nyúló munkaidőt?

A férjem segítsége nélkül sehogy sem tudtam volna. Szerencsém volt a házasságommal. Mindenben számíthattam rá. Reggel munkába indulás előtt megfőztem, hogy amikor hazamennek legyen mit enni. Kitakarítottam, rendben hagytam ott a lakást. Amikor hazamentek, a többi már a férjem reszortja volt. Etetés, fürdetés, fektetés. Mire hazaértem, a gyerekek már ágyban voltak. S ez így ment évekig mindennap. Közben a férjem is tanult. Előbb érettségizett, majd diplomát szerzett. A munkahelyemen a főnököm szintén egyetemre járt. S ráadásul abban az időben szabad szombat sem volt. Minden szombaton kölcsönöztünk, szintén este hétig.

- Nem volt ez nagyon fárasztó ennyi éven át?

Nem éreztem annak. Természetesnek tartottam, hogy ez a kötelességem. Eszembe sem jutott, hogy mártírnak érezzem magam. Ezért csodálkozom sokszor a mai fiatalokon. Sokkal kisebb erőfeszítés miatt már panaszkodnak, türelmetlenek, aztán a gyerekek isszák meg a levét...

- Ilyen szoros időbeosztás mellett mikor jutott idő olvasásra?

Este és éjszaka. Előbb nem jutottam hozzá. Mi csak nagyon ritkán néztünk tévét. Ma is inkább olvasunk helyette. Sokszor éjjel kettőig is fennmaradok.

- Munkakörülményeid hogy alakultak az évek folyamán?

Sárbogárdon 1965-ben megépült az új művelődési ház. Jobb körülmények közé kerültünk, hiszen könyvtárt is terveztek bele. Igaz, kicsit szűköset, de korszerűt és szabadpolcost. Új státust is kaptunk, két félállást. De én ekkor is este hétig kölcsönöztem, csak kevesebb erőfeszítéssel, mert az

olvasók ettől kezdve maguk válogattak a polcokon.

- Családi körülményeid hogy alakultak?

Ahogy nagyobbcskák lettek a gyerekek, már könnyebb volt az életünk, gyakran jöttek át a könyvtárba. Szerettek ott lenni, olvasgatni. Ez a szokásuk máig is megmaradt. A férjem után a gyerekek tanulását szurkoltam végig, közben harmadszor is vállalkoztam a szülésre. A harmadik gyerek kislány lett. Elég nagy köztük a korkülönbség. Ő még kiskorú. Vele már GYES-en voltam. A két nagyfiam már diplomás. Az egyik villamosmérnök, a másik mélyépítő mérnök. Egyedül nekem nincs diplomám a családban. Erre már nem futotta az erőmből. Nekem az is öröm volt, hogy az enyémekek boldogultak. Ugy érzem nekem is részem van az ő diplomájukban. Ki biztosította volna nekik a nyugodt hátteret a tanuláshoz, ha én nem? Én nem resteltem kiszolgálni őket vizsgaidőszakban, amikor láttam és tudtam, hogy minden percük drága. A nagyfiamnak észrevétlen kipucoltam a cipőjét, hogy rendesen jelenjen meg a vizsgán, mert erre akkor őneki nem volt gondja. Így aztán minden szépen sikerült. Ez volt nekem az igazi sikerélmény. Külön büszke vagyok rá, hogy mindkét fiam minősített sportoló. Mindketten kézilabdáznak. A nagyobbik a Budapesti Honvéd kapusa, a kisebbik a telefongyári csapatban játszik, ahol dolgozik.

- Gárdonyban, az új munkahelyeden hogy fogadtak?

Akkor már két könyvtáros volt itt. Kedvesek voltak és fiatalok. Klausz Gábor, a vezető akkor született, amikor én először munkába álltam. 1979-ben végzett és friss főiskolai diplomával került a könyvtár élére. Németh Ani szintén főiskolát végzett könyvtáros volt. Nekem fő elfoglaltságom az agárdi fiókkönyvtár vezetése lett, heti három napon. A másik két napon Gárdonyban, a nagyközségi könyvtárban dolgoztam. Gábor - amikor felvettek - mint lelkiismeretes vezető, hosszasan töprengett a munkaköri leírásom kimunkálásán. Mindent precízen leírt, megfogalmazott, de vannak azért a könyvtárban olyan "üresjáratok" is, amikor a könyvtáros körültekintése, figyelme dönti el, hogyan töltse el a munkaidőt. Így a leírt feladatoknak elég gyorsan eleget tettem, hiszen huszonöt éves könyvtárosi gyakorlat állt mögöttem. Kérdeztem akkor Gábort, hogy csak azt szeretné-e, hogy a munkaköri leírásomnak eleget tegyek, vagy egész nap dolgozzam és vegyem észre mindig a munkát? Mondta, hogy természetesen szeretné, ha mindig meglátnám a tennivalót. Aztán így is lett. Ezért kezdettől fogva nagyon jó a kapcsolat köztünk. Én tisztelem benne a jól képzett, fiatal, vállalkozó szellemű, újat akaró szakembert, elfogadom az újításait, ötleteit. Ő tiszteli bennem a szakmai tapasztalatot és kikéri a véleményem. A munkatársakkal ugyanilyen jó a kapcsolatom, baráti és segítő. De az egész könyvtárban ilyen a légkör. Szeretek itt dolgozni.

- Az erkölcsi megbecsülés mellett az anyagi megbecsülés mekkora?

A fizetésem, mint a könyvtárosi fizetések általában, nem magas. Jelenleg 5.800,- Ft, ahhoz képest tűnik ez soknak, hogy amikor kezdtem, 1956-ban 800,- Ft-tal vettem fel.

- Pályamódosításra nem gondoltál emiatt?

Nem gondoltam. Igaz, amikor idekerültünk több ajánlatot kaptam, különböző vállalatoktól, intézményektől adminisztrációs, belső ellenőri, ügyintézői munkakör betöltésére több fizetésért. De én ezt a munkát szeretem, csak ehhez értek, úgymond "bedolgoztam" magam, nem akartam más pályát választani. Így maradtam a szakmában.

- Milyen perspektívát látsz a szakmában?

A szakmában nem sokat. Itt Agárdon látok lehetőséget arra, hogyha a tervek valóra válnak, jövőre elkezdik az új könyvtár építését. Én már két könyvtár költöztetéséből kivettem a részem, és remélem, hogy az agárdi lesz a harmadik. Abban a szerencsés helyzetben voltam, hogy Sárbogárdon is, Gárdonyban is új, korszerű épületbe költözött a könyvtár. Ez nagy munka volt, de mindig jóleső érzés, hogy valamicskét előbbre jutottunk, jobb körülmények között dolgozhattunk. Ezt mindig nagy várakozás előzte meg. Így várom én most az agárdi körülmények jobbrafordulását, aztán egy-két év múlva már onnan mennék nyugdíjba. Nagyon kicsi már ez a könyvtár 600 olvasónak, akik között a segédmunkástól kezdve az egyetemi tanárig minden foglalkozási ág megtalálható, hiszen üdülővendégeknek is kölcsönzünk.

- Az eddig elmondottakból úgy tűnik, hogy mindig te voltál a Nemecek Nem voltál elégedetlen sosem ezzel a "szereppel"...?

Nem. Belátom, nem vagyok vezetőtipus. Szerettem szép csöndben, a "háttérben", nyugodt körülmények között dolgozni a családban is, a munkahelyemen is. Annak őszintén örültem, ha valakinek sikerült többre vinnie és ehhez én is hozzájárultam.

C s a b a O r s o l y

Intézetünk 1970 szeptemberében nyitotta meg kapuját a kezelhetetlenül magas létszámura duzzadt 320-as Árpád Ipari Szakmunkásképző Intézet kettéválásával. Az új 16 tantermes iskola 200 fős kollégiumával Székesfehérváron a Videoton gyárral szemben épült fel. Ide profilirozták a vasas szakmákat. Az elhelyezkedés és beindulás nehézségei is csak rövid ideig akadályozták az iskolai könyvtár kialakítását, noha az új iskola is már kezdettől fogva zsúfoltsággal küszködött. A több mint 1500 tanuló képzése csak kétműszakos oktatással volt lehetséges, és minden helyiségre szüksége volt az oktatásnak. A könyvtár az épület negyedik, az ugynevezett raktárszinten kapott helyet - szolgáltató jellegének közel sem megfelelő félreeső helyen - az eredeti tervezés szerint. Alapterülete 42 m² volt, melyhez 1973-ban egy 25 m²-es folyosórészt csatoltak olvasóteremnek.

A kívülről impozáns épület az iskolai praktikum szempontjából már közel sem volt irigylésre méltó és célszerű. A felfutás évei alatt nem okozott feszítő gondot a periférikus elhelyezés a könyvtár munkájában.

A könyvtár állományát kezdetben az elődtől örökölt 2-300, valamint az SZMT Központi Könyvtárától letétbe kapott 2500 kötet alkotta. A további beruházás, valamint a Munkaügyi Minisztérium szakmunkásképző iskolák könyvtárait fejlesztő programja jelentős fejlesztési összeghez juttatta a könyvtárat. Ez utóbbi program keretében 1972

KÖNYVTÁRRÓL KÖNYVTÁRRA

VÁCI MIHÁLY

SZAKMUNKÁSTANULÓ

INTÉZET

KÖNYVTÁRA

szeptemberében főhivatású könyvtáros státuszt is kapott a könyvtár. Az állomány fejlesztése nagy lendülettel, lelkesedéssel, de annál szerényebb szakmai hozzáértéssel és tapasztalattal folyt. A gyarapítás ütemére jellemző, hogy 1972 és 1975 között 8800 kötetre emelkedett a könyvállomány. Az 1973-as évben pl. 3615 kötetet vásároltak közel 100 000,- Ft-os értékben. A beszerzés gyakorlata, különösen kezdetben az volt, hogy az egyes szaktanárok, munkaközösségek tagjai járták a könyvesboltokat, s próbálták beszerezni szakterületük, illetve érdeklődési körük irodalmát. Jó vadászterületnek bizonyult néhány könyvügynöknek is a gyors ütemű fejlesztés. Gyarapodtak a fölőspéldányok, és csorbát szenvedett az állomány gyűjteményjellege is. A dinamikus állományfejlesztés, a hozzá kapcsolódó adminisztratív teendőkön kívül csupán az iskola szerény igényeinek kielégítésére jutott energia ezekben az években.

A hetvenes évek második felében egy visszafogottabb állományfejlesztés mellett, kevésbé látványos könyvtárrá szerveződés folyamata zajlott le. Az állomány gyűjteményjellegének erősítése mellett, a cimleltárkönyvek pontatlanságainak kiigazítása, csoportos leltárkönyv felfektetése, a raktári-, valamint a leiró- és szakkatalógus elkészítése jelentette ezt a munkát.

A könyvtár teljesítő-képességének növekedése örvendetesen egybeesett a

könyvtárral szemben támasztott igények dinamikus emelkedésével. Az erőteljes fordulatban két tényezőnek jutott döntő szerep. Az egyik, hogy iskolánkban beindult a szakközépiskolai képzés és a nyilván ezzel is összefüggő döntése az iskolavezetésnek, mely szerint a könyvtárnak - hatékonysága növelése céljából - az iskola központi helyén kell működési területet biztosítani. Így került jelenlegi helyére 1979 szeptember elején könyvtárunk. Új helyén a könyvtár kizárólagos használatában lévő helyiség csak 4 m²-el nagyobb a korábinál /46m²/, de a földszinten, közvetlenül a bejárat mellett, központi helyen fekszik. A könyvtárhoz tartozik a 4. emeleten egy 20 m²-es duplumraktár, valamint egy közös használatú 98 m²-es helyiség is, mely a könyvtár nyitvatartási ideje alatt olvasóteremként, egyébként pedig az iskola klubhelyiségeként üzemel. A változások összessége jelentősen módosította a könyvtár működési feltételeit, és minőségi előrelépést biztosított. Gyorsan kibontakoztak a könyvtártípusra jellemző munkaformák.

A könyvtárismereti órák, melyek kezdetben csupán a könyvtár bemutatására, az olvasási kedv felkeltésére szorítkoztak, a későbbi évek során a tanórák rendjébe beépülő átfogó rendszerré fejlődtek. Ennek keretében a képzés 3. ill. 4. évében tanulóink 6-8 órában ismerkednek meg a könyvtári tájékozódás alapelemeivel.

A könyvtárismereti órák mellett a könyvtárhasználatra

épülő szakórák nyújtanak tág lehetőséget az önálló ismeretszerzés elsajátításához. Nagyon fontos, hogy a szaktanár és az iskolai könyvtáros is felismerje a benne rejlő lehetőségeket, ugyanakkor lássák korlátait is. A pedagógiai gyakorlatban nem ismeretlen, sőt egyre gyakoribb a könyves óra /több könyvű oktatás/ ez nagyon fontos, ugyanakkor csak előfeltétele a könyvtárhasználatra épülő szakórák szervezésének. Egy ilyen óra előkészítése nagyon időigényes, főként deduktív módszerével lassítja az oktatási folyamatot, az óra vezetéséhez úgynevezett menedzser típusú tanári magatartás szükséges, és nem utolsósorban megfelelő állományú, jól feltárt iskolai könyvtárat igényel. Járatlan, rögzös útnak bizonyult mindez a könyvtárosnak és a szaktanárnak egyaránt.

Iskolai könyvtárakban kevésbé fontos mutatónak tartjuk a kölcsönzési adatokat, mint a közművelődési könyvtárakban, részünkre fontosabb az egyes tantárgyak, osztályközösségek, tanulók, pedagógusok könyv- és könyvtárhasználati gyakorlata. Ennek keretében az iskolavezetés, valamint az osztályfőnökök részére félévente jelentés készül a tanulók, osztályok, tantárgyak könyv- és könyvtárhasználatáról. Iskolai könyvtárainkban jellemző adatnak tekinthetjük, hogy a látogatók száma többszöröse a kölcsönzőknek. Nem tagadható, hogy ilyen jellegű feladatai is vannak az iskolai könyvtárnak, s így ezek az adatok is tanulságosak. Az 1970-es években megindult lassú fejlődés

eredményeként a könyvtárba beiratkozott tanulók száma elérte az iskola tanulói létszámának a 35%-át, s ez 300-350 főt jelentett, /időközben 1000 fő alá csökkent a tanulói létszám/. 1980-ban, a könyvtár új helyére költözése utáni évben ez az arány meghaladta az 50%-ot, megközelítette az 500 főt.

Sajnálatos, de a könyvtárunk fejlődése a 80-as években sem volt töretlen. 1981 áprilisában megbízást kaptam a megye középiskolai könyvtárainak szakfelügyeletére, így munkaidőm felében ezt a tevékenységet végeztem. A könyvtár munkaidőalapja elvileg nem változott, de a helyettesítést gyakran több hónapig nem tudtuk megoldani, és a 6 év alatt mindössze 6 hónapon keresztül tudtuk a kieső munkaidőt szakemberrel pótolni.

Ilyen körülmények között az elért eredmények szintentartása is sok esetben nehezen megoldható feladatnak bizonyult.

Végezetül néhány adat könyvtárunkról az 1987. március 31-i állapot alapján. Az állomány 18 301 könyvtári egység. Ebből könyv 15 959 db, hanglezem 235 db, diafilm 2 100 db és videokazetta 7 db. Az iskolába járó folyóiratok száma 71, a könyvtárba járóké 45. A könyvek megoszlása: 9 784 db szak- és ismeretterjesztő irodalom /61,3%/, szépirodalom: 6 175 db /38,7%/, ebből 1 735 db házi olvasmány.

Az állomány gyarapítására fordított összegek az utóbbi három évben: 1985-ben könyvre 35 000,- Ft, av-nyagra 3 000,- Ft; 1986-ban

könyvre 35 000,- Ft, av-anyagra 5 000,- Ft; 1987-re a terv könyvre 40 000,- Ft, av-anyagra 6 000,- Ft. Forgalmi adatok az 1986/1987-es tanévben: beiratkozott tanulók száma: 482 fő, kölcsönzött kötetek száma 4 415 db, egy olvasóra jutó kölcsönzés 9,1 kötet. Könyvtárközi kölcsönzés 170 volt, ebből adott 154 kötet, kapott 16 kötet. A könyvtár nyitvatartása 27 óra hetenként, ha nincs segítő,

akkor heti 17 óra. Ebben a tanévben tartott könyvtárismereti órák száma 23 volt, a könyvtárhasználatra épülő szakóra: 17.

A könyvtár feltáró apparátusa: naprakész raktári katalógus: leíró katalógus; sorozati katalógus: az iradalmi hanglemezek analitikus katalógusa diákokék fénylyukkártyás feltárása.

K. Papp István

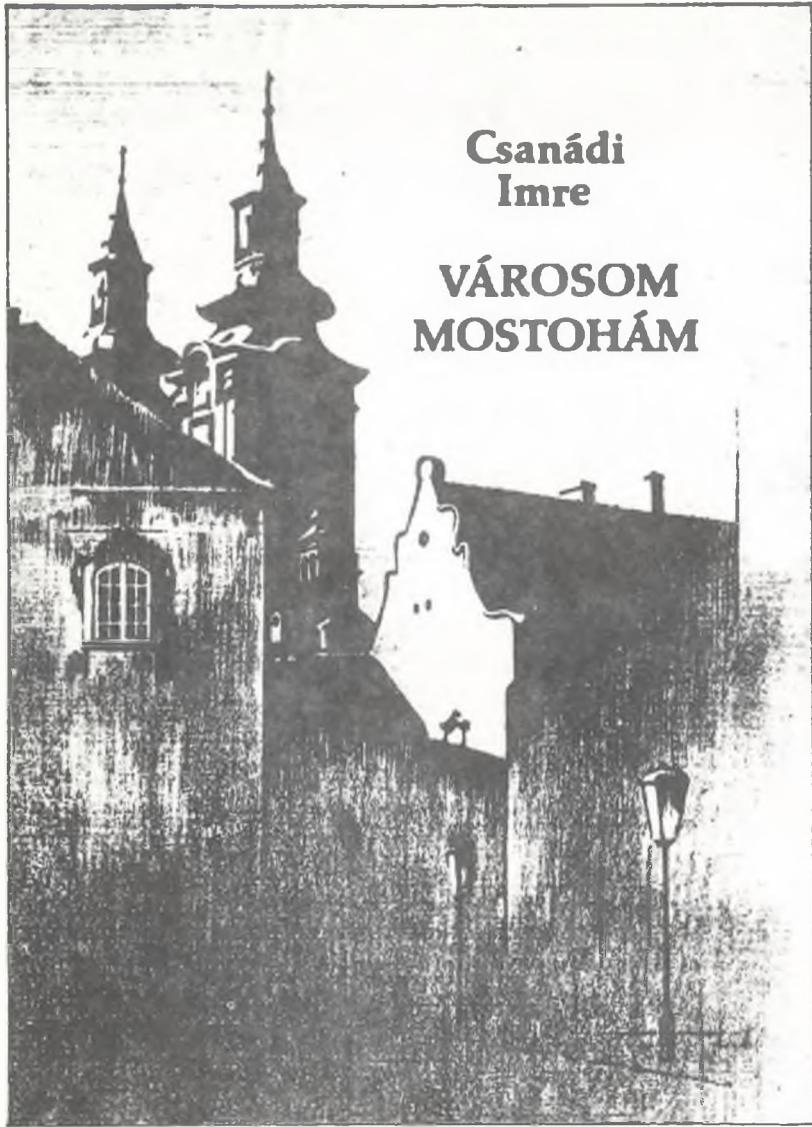
Ünnepi könyvhét 1987
Székesfehérvár, Szabadság tér

ÜNNEPI KÖNYVHÉT '87

Az Alba Regia Napok rendezvénysorozatába illeszkedett május 28-án az ünnepi könyvhét megyei megnyitója Székesfehérváron a Szabadság téren. A Helyőrségi Fuvószenekar Kamaraegyüttesének műsora után Bobory Zoltán előadóművész Babits Mihály Ritmus a könyvről című versével köszöntötte a könyv ünnepét, majd Szücs Sándor Székesfehérvár tanácselnökhelyettese üdvözölte a közönséget. Megnyitóbeszédet Seres József az MSZMP Városi Bizottsága első titkára mondott. Köszöntötte az íróvendégeket: Csanádi Imre Kossuth-díjas költőt és Jávor Ottó író. Szabó Gyula színművész Csanádi Imre Fehérvár köszöntése című versét mondta el.

Az irodalmi TOTÓ nyerteseinek sorsolása zárta az ünnepi műsort. A könyvsátrakban az ünnepi könyvhét kiadványai mellett a Fejér megyei irodalmi füzetek ez alkalomra megjelentetett negyedik kötete, Csanádi Imre Városom-Mostohám című verseskönyve várta az érdeklődőket. Az írók dedikálásával ért véget a délutáni program. Csanádi Imre közel egy órán keresztül dedikált - a székesfehérváriak nagy öröme mindenkinek más és más ajánlással -, s közben válaszolt a városi televízió kérdéseire is.

Este a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár olvasótermében került sor Csanádi Imre szerzői estjére. Jávor Ottó bensőséges, értékelő bevezetője után Kiss Katalin előadóművész és Szabó Gyula színművész tolmácsolta a verseket. A költő meleg szavakkal köszönte meg azt a ragaszkodást és szeretetet, amellyel körülvették, majd egy vers felolvasásával köszöntötte a hallgatóságot. Itt is hosszú sor várt dedikálásra. A sor végén a győri rádió munkatársa várakozott, aki riportot készített a költővel. Másnap a mai Fehérvárral ismerkedett Csanádi Imre, s felkereste ifjúságának színtereit is.

Csanádi
Imre

VÁROSOM MOSTOHÁM

VÁLOGATÁS A FEHÉRVÁRON IROTT ÉS A
FEHÉRVÁRRÁ UTALÓ VERSEKBŐL

A Fejér megyei irodalmi füzetek
1987. évben megjelent kötetének
itt látható borítóját Lendvai Antal készítette

Készült az Alba Volán nyomdájában

Kiadó a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár

Az ifjúság emlékeinek kaptára ez a könyv. Fájdalom, megaláztatás, düh zúg benne, de a szeretet, a szépség iránti vágy, a tündöklő remény is ott a sorokban. A versek jó részét még az állami Ybl Miklós reáliskola diákjaként írta Csanádi Imre, és néhány kivétellel a többi költemény keletkezése is a pályakezdés elejére esik, a megtiport ifjúság éveire. Az olvasó tehát ne az ismert verseket keresse – egyébként a versek majdnem fele, azaz 16 vers a gyűjteményes kötetben sem található, sőt közülük 8 most olvasható először kinyomtatva –, inkább kísérje el a költőt a Horog utcán, a piactéren át a lakatnyák előtt a Haleszig, az Öreghegyig, s közben figyelje, a még középiskolás Csanádi Imre miként halmozza fel tapasztalatait a már tökéletesen elsajátított formai tudás mögé, hogyan alakulnak át a leírások vággyá, ítélletté, kor- és személyiség rajzzá, a vonzások és taszítások szintéziseként választássá, költői, ami persze azt is jelenti: emberi állásfoglalássá, verssé. A költemények többsége a magyar történelem és társadalom igen súlyos, sötét időszakában keletkezett. A derű fénycsíkjai gyérebben csillannak föl. Ám a kötet egésze mégis azt bizonyítja, hogy a százados tornyok alatt idágenül botorkáló zámolyi parasztfiú, szemérmesen titkolva bár, lelke mélyén szerette ez a várost, ifjúsága keserédes táplálóját.

Nem akármilyen könyv ez, hanem jelkép. A hajdani magányos, szegény diákból Kossuth-díjjal és a Magyar Népköztársaság Zászlórendjével kitüntetett költővé emelkedett Csanádi Imrének és a Városnak, Fejérvárnak kézfogása.

Javorcse

SZERETETTEL MEGHÍVJUK ÖNT

1987. május 28-án 19 óra

A VÖRÖSMARTY MIHÁLY MEGYEI KÖNYVTÁR
OLVASÓTERMÉBE
(Zalka Máté u. 7.)

CSANÁDI IMRE

a Magyar Népköztársaság Zászlórendjével kitüntetett
Kossuth-díjas költő

SZERZŐI ESTJÉRE

Bevezetőt mond:

JÁVOR OTTÓ

író

a Budapest folyóirat szerkesztője

Közreműködik

SZABÓ GYULA

Jászai Mari-díjas színművész.

a Magyar Népköztársaság Érdemes és Kiváló Művésze

KISS KATALIN

előadóművész

CSANÁDI IMRE: Városom – Mostohám
című kötete az ünnepi könyvhéten jelenik meg
a Fejér megyei irodalmi füzetek sorozatban
Székesfehérváron

A képen Jávor Ottó, Csanádi Imre,
Kiss Katalin és Szabó Gyula

Meghívó Csanádi Imre
szerzői estjére

A könyvsátrak május 28-tól június 3-ig működtek. Székesfehérváron május 29-én délután Sobor Antal író és Takács Imre József Attila-dijas költő dedikált. Ugyanitt zenés műsorok színesítették az ünnepet, a Generál Pausa együttes, a Csupor Folk Klub és a Tilinkó zenekar közreműködésével.

Az ünnepi könyvhét és könyvtári napok rendezvénysorozatát megelőzte a Bicskei Napok keretében A könyvkötészet múltja és jelene címmel Váci György aranydijas könyvkötőmester kiállítása, melyet május 25-én nyitottak meg a bicskei Művelődési Központban. Másnap a Vajda János Városi Könyvtárban Asperján György József Attila-dijas íróval találkoztak az olvasók. Többek között a könyvhétre megjelent Vádak és gyónások c. könyve alapján beszélt életéről, íróvá érlelődéséről.

A könyvhét ideje alatt összesen 24 rendezvény volt a megyében.

Csanádi Imre a Velinszky László Városi Könyvtárban találkozott fiatal olvasóival is. Jávor Ottó Székesfehérváron a Mészöly Géza úti, a Sziget utcai fiókkönyvtáraknak és a Münnich Laktanyának a vendége volt Szabadbattyánban is találkozott olvasóival, ahol az élénk, érdeklődő találkozó után sokan dedikáltattak.

Móron május 28-án a Radó Antal Városi Könyvtárban közönségtalálkozót tartottak a Minerva, a Medicina könyvkiadók, a Könyvvilág és a Magyar Konyha

szerkesztőivel. Június 1-én, az ünnepi könyvhét alkalmából, a Magyar Rádió Mórról közvetítette Üdvözlét az olvasónak című irodalmi rejtvényműsorát. Műsorvezető Kertész Zsuzsa volt, közreműködtek Benkő Gyula, Benkő Péter, Béres Ilona, Kohut Magda, Lukács Sándor és Vitai Ildikó.

Május 29-én Sobor Antalt várták gyermekolvasói Fehérváron a Vörös Hadsereg úti könyvtárban.

Ezen a napon találkozott az érdeklődő olvasóközönség Santa Ferenc Kossuth- és József Attila-dijas íróval Martonvásáron a Beethoven Általános Művelődési Központ könyvtárában. Az író-olvasó találkozót a könyvtár együtt rendezte a kutató intézet Brunszvik és az erdőháti gazdaság Erdei Ferenc Művelődési Klubjával. Az esten Chilla Szilvia könyvtárvezető mondott bevezetőt. Santa Ferenc pályakezdése, "irodalmi öröksége" után az író műveinek fő gondolatát az emberi helytállást emelte ki. Santa Ferencnek nincs más "törvénye" csak az igazság és emberség, - embersége felelősség és gond - a közösségért, mindannyiunkért. Az író-olvasó találkozót nagy érdeklődés kísérte.

Ugyancsak május 29-én Dunaújvárosban a Vasmű Klubban, a Korona Pódium műsorával Szabó Gyula színművész szerepelt, közreműködött Mikes Lilla. A biblia forrásából című műsorban magyar- és világirodalmi szemelvények hangzottak el a tízparancsolathoz, igazán nagy élmény adva a hallgatóságnak.

Június 1-én Janikovszky Évát várták nagy szeretettel a pákozdi, a szabadbattyáni kisiskolások, sok-sok kérdéssel, virággal,

dedikációra váró könyvvel. A két vidéki találkozó után ő volt a vendége a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár gyermekkönyvtárának is.

Ezen a napon nyitották meg a Videoton Művelődési Ház és Könyvtár rendezésében Borsos Miklós Kossuth-díjas szobrászművész könyvillusztrációiból készült kiállítást. A közönség nagy meglepetésére és öröme a megnyitón jelen volt az alkotó is, így a tizenhat illusztrációt tartalmazó nagyon szép katalógus jó néhány képeire dedikáció is került.

Június 3-án Nemeskürty István József Attila- és Balázs Béla-díjas író volt a vendége az Alba Volán Vállalat szakszervezeti könyvtárának. A találkozót Román Károly vezette be, akitől a szót úgy vette át az író, hogy még igazán szívesen hallgatná tovább a bevezetőt. A kőszívű ember unokái című, a könyvhétre megjelent könyve kapcsán a kiegészítés utáni magyar politikai életről beszélt.

Vámos Miklós József Attila-díjas író volt megyénk vendége június 4-én. Gárdonyban és Iváncsán találkozott olvasóival.

A Borsos Miklós kiállításához kapcsolódva a Videoton szakszervezeti könyvtára meghívta az Országos Széchényi Könyvtár munkatársait június 4-ére, hogy a város könyvtárosainak beszéljenek a könyvtár kiállítási tevékenységéről.

Marék Veronika és kis oroszlánja ismerősként érkezett Fejér megyébe június 5-én.

Először Székesfehérváron a Zsolt utcai fiókkönyvtárban, délután Alapon és Cecén csodálták a gyerekek az irónő csodálatos rajzokkal kísért szép meséit, nagyokat nevettek a csöpp, bátorságot adó, de a dobozban unatkozó piros oroszlánon.

Enyingen ezen a napon Jókai Anna József Attila-díjas irónőt látták vendégül a Vas Gereben Nagyközségi Könyvtárban.

Sajnos a könyvárusítás vidéken nem volt mindenhol megoldott. Kiemelkedett viszont Bicske, egész napos árusítással, friss anyaggal, Iváncsán még a régi kiadású Vámos Miklós könyvek is kaphatók voltak. Mint minden évben Enyingen példamutató volt a könyvesbolt munkája, volt ahol a könyvtárosok hozták az író-vendég könyveit, de bizony sok helyen egyáltalán nem volt árusítás a könyv ünnepén.

A megyeszékhelyen és a városokban a megnyitó ünnepségek után a könyvhét alatt az árusítás folyamatos volt.

Némethné
Felföldy Magdolna

ZENEKEDVELŐK
KLUBJA
ENYINGEN

Örömmel adunk hirt az enyingi Vas Gereben Nagyközségi Könyvtárban történő zenei ismeretterjesztés egyik formájáról. Fontos a hír, amikor egyre több könyvtár rendelkezik zenei gyűjteménnyel, s ez új feladatot is jelent a könyvtárosok számára. A szerzeményezés, állományfeltárás mellett a zenei gyűjtemény népszerűsítése is szervesen hozzátartozik munkájukhoz, az embereket közelebb hozni a zenehallgatás öröméhez. Ezek a gondolatok készítették az enyingi könyvtárosokat a klub létrehozására.

A könyvtár 1983 óta gyűjt hanglemezeket. A 420 db-os állomány nagyobb része komolyzenei felvétel, de a szerzeményezés során, gondolván a zenehallgatók szélesebb körére is, vásárolnak népzenei, prózai, nyelvi, valamint könnyűzenei hanglemezeket is. A ma még szerénynek mondható állományban jól szerkesztett katalógus segít eligazodni. Az olvasóteremben barátságos, otthonos környezetben biztosítják a helybenhallgatás lehetőségét. A könyvtárban tartott gyermekfoglalkozásokat

rendszeresen színesítik zenével, verssel. A pedagógusok ugyancsak rendszeresen kölcsönzik a hanglemezeket foglalkozásaikhoz. A könyvtár az intézményeknek másolatot is készít a hangfelvételekről.

A zenekedvelők klubja létrehozásának ötlete 1986 októberében valósult meg. Ekkor volt az első összejevetelük. A klub vezetésére Huszkáné Zalezsák Éva zenepedagógust nyerték meg. A művelődési ház is támogatta a klub létrejöttét, s biztosította az előadó tiszteletdíját.

A klub összejevetelét kéthetente tartotta. Az ismertetett művek kiválasztásánál figyelembe vették a hallgatóság kívánságát ügyelve arra is, hogy a zeneirodalom jelentős szerzőivel is megismerkedjenek a résztvevők. Így került sor Erkel, Liszt, Chopin, Mendelssohn, Brahms, Smetana, Dvorák, Muszorgszkij, Csajkovszkij, Verdi életével, munkásságával való ismerkedésre, melyekhez természetesen a zenei illusztráció sem maradt el. A könyvtárosok minden alkalommal kiállítást készítettek az előadáshoz, és irodalmi szemelvényekkel színesítették. Többen itt hallhatták először az ismertetett zeneműveket.

Közkívánatra a klub a következő évben is folytatja munkáját, remélve, hogy tovább bővül a résztvevők száma, hiszen akik hallották, azoknak - saját bevallásuk szerint - felejthetetlen élményt jelentett minden összejevetel.

Enyingen a zenekedvelők klubja jó kísérlet volt a zenei ismeretterjesztésre. S ha nem is

volt nagy létszámú a klub, de ha a résztvevők úgy távoztak el, hogy ráéreztek arra, hogy az ember élete nem lehet teljes zenehallgatás nélkül, akkor máris nemes feladatot teljesített a könyvtár, és ezt a munkát folytatni kell.

Szép és követni való példa tehát ez a kísérlet, amely arra is bizonyíték, hogy a helyi adottságokat, szellemi erőket összefogva igenis lehet értelmes dolgokat csinálni.

Szeretnénk, ha a közeljövőben minél több hasonló kezdeményezésről, ötletéről tudnánk beszámolni!

K. Gy-né

MEZŐGAZDASÁGI
KÖNYVHÓNAP
1987

Harmadik éve február a mezőgazdasági könyvek ünnepe. Az idén megyénkben a megnyitó ünnepséget Enyingen tartották. Fehér András a MEDOSZ titkárának megnyitója után Kilépés a világelemezési válságból címmel dr. Márton András az Agrárgazdasági Kutató Intézet nyugalmazott főigazgatója tartott előadást.

A könyvhónapon a könyvtárak

26 rendezvényt szerveztek. A találkozók, előadások témái is tükrözik, mennyire megnőtt a kiskert tulajdonosok, állattartók, méhészkedők száma, és a gyerekek mennyire szeretik a kutyákat, madarakat, kisállatokat.

Mányon a községi könyvtár vendége dr. Balogh István a Kertészeti Egyetem adjunktusa A kordonos szőlőművelés címmel tartott előadást. Ugyancsak a szőlészet-borászat volt a témája Perkátán Gévyay János - a Kertészet és Szőlészet főszerkesztője - előadásának, mely a tavalyi előadás folytatásaként a gazdák aktuális problémáira adott választ. Ugyanebben a témában dr. Balogh István Válon a községi klubkönyvtárban tartott előadást. Csóron a magasművelésű szőlőtermesztéssel ismertette meg hallgatóságát Sz. Nagy László a Kertészeti Egyetem adjunktusa. Gyümölcstermesztés a háztájiban címmel dr. Brózik Sándor kertészmérnök tartott előadást Baracson a klubkönyvtárban. Gyümölcsfák metszése a házikertben című előadásával Pusztaszabolcsra látogatott dr. Sipos Béla adjunktus a Kertészeti Egyetem Gyümölcstermesztési Tanszékéről. A Magyar Hűtőipar Székesfehérvári Gyára kertészmérnöke, Vizer Béla, a Megyei Művelődési Központban A bogycsücsök gyümölcsük termesztése, metszése címmel tartott előadást. Ő volt a vendége a Gorsium ÁFÉSZ Kertészeti Szakcsoportjának, ahol a gyümölcsfák telepítéséről,

korona-alakításáról, metszéséről szólt.

Több előadás témájában találkozhattunk a biokertészkedéssel, növényvédelemmel. Szent-Miklószy Ferenc, a Kertészet és Szőlészet rovatvezetőjének előadását a biokertészet lehetőségei és korlátai címmel Székesfehérváron a Videoton Oktatási Központ Könyvtárában és Bicskén a városi könyvtárban hallgatták meg. Felcsuton dr. Pénzes Béla adjunktus a Kertészeti Egyetem Növényvédelmi Tanszékéről a legújabb növényvédőszer alkalmazásáról, a kiskertek növényvédelméről szólt. Dr. Bálint Györgyöt, a népszerű Bálint gazdát, nagy szeretettel várták és fogadták Csókakőn és Móron. Kertünk virágai és növényei címmel tartott előadása után, sok-sok kérdésre adott választ a nagyszámú hallgatóságnak. Tanácsokkal látta el a mezőfalvi kertészkedőket is a nagyközségi könyvtárban. Székesfehérváron a Megyei Művelődési Központban Kerti virágok, rózsák, muskátlik termesztése, szaporítása címmel dr. Nagy Béla a Kertészeti Egyetem tanára tájékoztatta a virágkedvelőket. A Velinszky László Városi Könyvtárban Fóliás zöldségtermesztés címmel Gyurós János a Kertészeti Egyetem tudományos munkatársa tartott előadást. Sárbogárdon a tsz-mozgalom történetét ismertette 1950-től Lukács Imre szakiró és Zala Simon Tibor a Falurádió munkatársa.

A méhészek is több előadásból válogathattak a Megyei Művelődési

Központban. A HUNGARONEKTÁR Vállalat Méhészeti Szakosztályának vezetője, Gombok József, az 1986. évi eredményekről és az 1987. évi tervekről, célkitűzésekről beszélt. Zsibey Barnabás méhésztudományi Anyanevelés, több termelés a méhészetben címmel tartott előadást. Dr. Szokolczai József állatorvos, a Kisállattenyésztési Kutató Intézetből a varroa atka kártételéről és a védekezésről tájékoztatta a méhészeket.

Háziállatokról is hallhattunk, a gyerekek kedvencei a kutyák szerepeltek dr. Kovács Zsolt kinológus, szakiró gárdonyi előadásában. Az ifjú olvasók sok kérdése után, kellemes beszélgetés zárta a találkozót. Izgalommal várták a csákvári gyerekek, sok kedves gyerekkönyv íróját Schmidt Egon ornitológust, az Állatvilág szerkesztőjét. Védett madaraink, védett állataink címmel tartott filmvetítéssel kísért előadást. Dr. Szendrői Zsolt agrármérnök, tudományos kutató, a nyúltenyésztésről tartott szintén vetítéssel egybekötött előadást Szárligeten és Tabajdon a kisállattenyésztési szakcsoport tagjainak. Ugyancsak gyerekeknek szólt Tavaszra vár a madárvilág című előadás Székesfehérváron a Sziget utcai Általános Iskola Könyvtárban. Előadó: dr. Warvasovszky Emil tanár volt.

A találkozók többségükben nagy létszámú hallgatóságot vonzottak, jól szervezettek voltak, egy-két helyen volt csak alacsony az érdeklődők száma. Több helyen szerveztek könyvadászt, de

sajnos nem mindenütt volt kapható a témához kapcsolódó szakirodalom. A könyvhónap újdonságai az idén is késve érkeztek a boltokba. A megyei megnyitón az újdonságokból csak az előadó könyvét kapták meg a könyvterjesztők. Ennek ellenére esztétikus és a régebben megjelent szakkönyvekből jó választék állt a vásárlók rendelkezésére. Nagy érdeklődést váltott ki Enyingen a helyi ÁFÉSZ kerti kisgépek kiállítása és a Vetőmagtermelő Vállalat bemutatóval egybekötött vására.

F. M.

A SZÁMITÁSTECHNIKA
ALKALMAZÁSÁNAK
KISÉRLETEI
A VIDEOTON
SZAKSZERVEZETI
KÖNYVTÁRÁBAN

BUGYOR program

1986 nyarán tapasztalatcsere látogatáson voltunk a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár IX. kerületi fiókkönyvtárában. A szaklapokban akkor már megjelentek Maruszkai József - az akkori vezető - írásai az úgynevezett "kétfedeles" családi könyvtárról. Ezek a cikkek keltették fel érdeklődésünket. A látottak, tapasztaltak meggyőztek bennünket arról, hogy a módszer

kipróbálásra érdemes. Igen ám, de egy építészeti, könyvtárilag hagyományos módon kialakított helyen szabad-e, lehet-e, szükséges-e "feldúlni" az állományt? Sok más szempontot /olvasószolgálat, katalógusok, állománygyarapítás/ is figyelembe véve döntöttünk úgy, hogy nem. Akkor, hogyan lehetne mégis - a mi körülményeinknek megfelelően - alkalmazni ezt az újdonságot? Végülis két úton indultunk el.

Az egyik út az üzemi fiókkönyvtár hálózatunk volt. Próbaképpen átrendeztük néhány fiókkönyvtárunk teljes állományát témacsoportok szerint, természetesen mindig figyelembe véve az adott terület olvasói igényeit. Az eddig kapott visszajelzések azt igazolják, hogy mind a fiókkönyvtárosnak, mind az olvasónak segít ez a módszer a könyvek kiválasztásánál.

A másik út a számítógép segítségével vált járhatóvá. 1987. január 1-től minden beiratkozó vagy átíratkozó olvasót megkérünk egy érdeklődés-vizsgálati cédula kitöltésére. A cédulán szereplő témaköröket a szakirodalomból "kölcsonóztuk". Az egyes témákat számmal jelöljük és felvezetjük az olvasó törzslapjára. Az Új Könyvek jegyzékein a megrendelt könyvek is megkapják a megfelelő témacsoport száma/ka/t. Az így előkészített adatokat Kassai András, fiatal számítástechnikus kollégánk, "BUGYOR" nevű programja kapcsolja össze. A mintavételhez 100 olvasó és néhány UK adatát vettük fel. Az eredeti 14 témacsoportot az olvasók jelzései alapján 26-ra /ld. melléklet/

bővítettük. Természetesen a program további bővítést, módosítást is megenged.

A BUGYOR a következő kérdésekre felel:

- az olvasók adatainak kezelése /felvétel, módosítás, törlés/ lekérdezés: név, olvasójegy szám, születési adatok, személyi szám, lakcím, telefon, témacsoportok szerint.
- értesítés új könyvekről a megadott téma/k/ alapján. Név + olvasójegy szám alapján közvetlenül is lehet kérdezni.
- milyen új könyvek érkeztek, egy bizonyos könyv van-e, valamely témában mik az újdonságok, a könyvek hol találhatóak
- statisztika készítés /olvasók megoszlása nem, életkor, foglalkozás szerint, témakörök gyakorisága/.

IZOT diszkre 5000 rekord, CDC diszkre 10 000 rekord vihető fel. Egy-egy fix hosszúságú rekord /256 karakter/ tetszőlegesen használható fel egy olvasó vagy egy könyv adatainak felvételére. Tehát pl. egy közepes nagyságú könyvtár

éves gyarapodása /2000 cím és összes olvasó 8000 fő/ felvehető egy diszkre.

A program menü szervezésü, megtanulása és használata előképzettséget nem igényel, kezelése egyszerű.

Néhány jellemző adat a programról:
Terméknév: BUGYOR

Fő feladat: új könyvek témacsoportos lekérdezése, olvasói adatnyilvántartás.

Műszaki jellemzők: géptípus: VT 20/IV vagy VT 20,8 bit, 64 K, 2,5

Mb IZOT vagy 10 Mb CDC; forrásnyelv: BASIC; OS: spec; generálás: inicializáló programmal /ISINI/; adatbázis szerkezete:

indexszekvenciális file; tároló képesség: kb. 10 000

célinformáció tétel; mezőjellemezők: 256 karakteres fix hosszúságú rekordok;

jelkészlet: angol ABC /ASCII - jelsorrend/.

Kezelési jellemzők: menüvezérlés van. Bev. formátum: kérdésenként párbeszédés formában. Keresés: bármely adat szerint.

Megjelenítés: display, sornyomtató. Adatbázis mentés lehetséges.

- TEMAÖRÖK LISTAJA -

ZAM	TEMAÖR MEGNEVEZÉSE	SZAM	TEMAÖR MEGNEVEZÉSE
01	- CSALAD, OTTHON, SZABADIDŐ	02	- KALANDOS ES ROMANTIKUS
03	- FANTASZTIKUS KÖNYVEK	04	- TARSADALMI ES CSALADREGENYEK
05	- KRIMIK ES KISERTETHISTORIAK	06	- HÁBORUS ES KEMTÖRTENETEK
07	- ÉLETRAJZOK, ÖNELETRAJZOK	08	- TÖRTENELMI KÖNYVEK
09	- SZEX ES SZERELLEM	10	- VIDAM, GROTESZK, ABSZURD
11	- TUDOMÁNYOK VILAGA	12	- MŰVESZETEK VILAGA
13	- ALLATOS KÖNYVEK	14	- IDEGEN NYELVŰ KÖNYVEK
15	- EGÉSZSÉGTUDOMÁNYI, ORVOSI, KÖNYVEK	16	- SPORT
17	- RÖPÖRÖK, INTERJUK	18	- MAI, MODERN KÖNYVEK
19	- UTIKÖNYVEK, UTLEÍRÁSOK	20	- NEMZETKOZI ÉLET, POLITIKA
21	- SZÁMÍTÁSTECHNIKA	22	- ELEKTRONIKA, TECHNIKA
23	- GAZDASÁG, KERESKEDELEM	24	- MEZOGAZDASÁG, ÁLLATTENYESZTÉS
25	- NÉPSZÓKÁSOK, NÉPRAJZ	25	- EGYEB

TEMAÖRÖK SZÁMA: 26

K.A. SOFTWARE

BIBLIO program

Napjaink legnépszerűbb könyvtári szolgáltatásainak egyike a témafigyelés. Hagyományosan a műszaki könyvtárak alapfeladata egy-egy tudományág szakirodalmát, sajtóját követni, - ahol mód van rá, a számítógép segítségével.

Gyakorló közművelődési könyvtárosok a megmondható, hogy mekkora igény lenne - a legkülönbözőbb témákban - egy jó tárgyszókatálogosra, tezaurusra. Könyvtárunkban 1986-ban készült BIBLIO programcsomag, amelyet a Videotonban dolgozó programozók készítettek /anyagi fedezetét az OKT pályázaton nyert összeg biztosította/, ezt az igényt elégíti ki. Az elkészült program alkalmas folyóiratok, folyóiratcikkek szelektív lekérdezésére, valamint az igénylők adatainak a kezelésére. A tárolható adatok mennyisége elvileg korlátlan, gyakorlatilag a diszkek kapacitásának függvénye. Egy-egy diszken öt-hatezer cikk és egy-kétezer olvasó adatai tárolhatók. Az adatok, információk bevitele, kezelése a VT 20/IV számítógéphez csatolt képernyős terminálon történik párbeszédés üzemmódban. A programcsomag 14 alprogramja egy menü programon keresztül indítható el. Lehetőség van a visszakeresett adatok kinyomtatására is.

Az adatfelvétel sorrendje

- folyóiratok: a folyóiratok adatainak felvétele, a folyóirat számok adatai, egyes cikkek adatai /cikkenként maximum 10 tárgyszó lehet/

- látogatók: a látogatók személyi adatai és az igényelt témák kulcsszavai /tárgyszók/. A kulcsszavak közötti kapcsolatok is megadhatók logikai ÉS és VAGY csoportosításban.

Könyvtárunk és a vállalati műszaki könyvtár folyóiratállományából kiválasztottuk a harminc legolvasottabb társadalomtudományi, műszaki és irodalmi folyóiratot. Közöttük négy idegennyelvűt. Formai /pl. minimálisan egy oldalas cikk a műszaki folyóiratoknál/ és tartalmi jegyek alapján behatároltuk a feldolgozandó cikkek körét. A tárgyszó szótárt a folyóiratok profilja és az ETO szaktáblázata alapján alakítottuk ki.

A programcsomag kétféle keresési módszerre ad lehetőséget.

- A KWIC-indexhez hasonló keresés. Egy-egy cikkről 2x60 karakter hosszúságú "cimleírás" tárolható el. A cimleírás első sorában a szerzőt és a címet vesszük fel /értelemszerűen rövidítve/. A második sorba a cikkben leggyakrabban előforduló szavak kerülnek.
- A másik módszer alapja az a tárgyszó/sor/, amelyet a cikkekhez hozzárendeltünk. Ez a keresés egy "intelligens" könyvjelző szerepéhez hasonlítható.

A BIBLIO program segítségével tehát a következő kérdésekre kaphatunk feleletet:

- a folyóirat mióta jár a könyvtárba /a Videotonon belül melyikbe/, milyen nyelvű, kölcsönözhető-e
- egy vagy több folyóiratszámban

- milyen cikkek jelentek meg /tartalomjegyzék/
 - egy szerzőnek mely folyóiratokban, milyen cikkei jelentek meg
 - egy cikk /a címszavak töredékei alapján is! / melyik folyóiratban található, milyen nyelvű, eredeti cikk-e, van-e irodalomjegyzéke
 - egy téma irodalma
 - az olvasót érdeklő témában milyen cikkek vannak.

A szakszervezeti könyvtárban jelenleg két ember foglalkozik
 - egyéb könyvtári munkája mellett - adatfelvétellel, tárgyszavazással, idegen nyelvű cikkek fordításával.

„A művészetnek, ha van földadata, szerepe, márpedig kell, hogy legyen, akkor csak az lehet, hogy az emberi lélek javára legyen.”

/Borsos Miklós/

Borsos Miklós
 könyvillusztrációi
 című kiállítás
 meghívójának
 első oldala

A kiállítást a
 Videoton József Attila
 Művelődési Ház és Könyvtár
 rendezte az ünnepi
 könyvhét alkalmából

Készülünk közzé tenni egy felhívást, amelyben ismertetjük a program szolgáltatásait, és arra kérjük az érdeklődőket, hogy mondják vagy írják meg nekünk mely témák érdeklik őket, vagy mely más folyóirat figyelését kérnék. Az a tapasztalatunk, hogy a látogatók egyre inkább a friss információt igénylik a könyvtártól, s ezt az igényt szeretnénk mind teljesebben kielégíteni legújabb szolgáltatásunkkal,

Szücs Gabriella

BORSOS MIKLÓS

KÖNYVILLUSZTRÁCIÓI

KÖVEK, SZÍNEK, EMBEREK

Városom - Mostohám

A költő és a város kézfogása

A 30-as évek derekán az állami Ybl Miklós reálgimnázium - azelőtt főreáliskola, később gimnázium - épületéhez még nem illesztettek sem jobbról, sem balról újabb toldalékokat. Megvolt a futballpálya nagyságú udvar, a strand felé eső tenispálya, és megvolt Pókász, Krotky, majd Radeczky tanár urak szemefénye, az árnyas botanikus kert. Itt állt a k k o r a bronzkatona, aki - az idő távlatában szememben élő személlyé, mementóvá, a k i v é változott - ugyanazokat az összefaragott padokat koptató, az első világháború erőszakától elnémitott elődeink szétporladó csontjait söpörte elénk lehajtott zászlajával. Kisérteties sorsok sárgultak elő a múltból. A zászló egyszerre volt a béke csendes óhajtása és fölrazó figyelmeztetés. Engem nagyon arcul csapott. A hősi emlékmű később került a mostani helyére. Két friss márványtáblát csavaroztak mögéje a várható új nevek, a 2. világháború halottai számára. De ezek a nevek már nem kerültek föl. Sem a fronton elesett Sebes Miskáé, Ásváhy Jozsóé, Gáspár Dzsekié, sem az árokparton agyonlőtt Jasper Jancsié, sem az ilyen vagy olyan táborokban elpusztultaké, Poprádi Jancsié, a gázkamrákban megölteké s a többieké, a ki tudja, hol eltűnteké, akik úgy szálltak el közülünk ifjan, mint a gyermekláncfü virága, fehérén a zúgó szélben, s nekünk annyi időnk sincs, hogy emlékezve utánuk bámuljunk.

De még ott a régi helyén a szobor - vörös bársony bocskai sapkánkban tisztelegtünk előtte -, még megvan a botanikus kert. Mondják, Napóleon egyik tábornoka szenvedélyes rovar- és növénygyűjtő volt. A gyűjtésbe katonáit is bevonta. Így hát a derék hadfiak sohasem szabályos menetoszlopban vonultak, hanem a gyűjtés ürügyével réteken, kertekben bóklásztak, házak körül szaglásztak, korántsem az izeltlábúak után kutatva. Nos, a természetrajz-órákon a gyakorlati foglalkozást mimelve mi is elhemperegtünk a bokrok, fák tövében, ahogy Csokonai diákjai tehették a Nagyerdőben, élveztük a napfényt, a kicsúfolt rendben a pillanatnyi szabadságot. Ugyanitt vívtuk télen az óráközi szünetekben a hócsatákat. Ez volt a szorongatottak utolsó menedéke, a támadók elől a fatörzsek fedezéket nyújtottak.

Itt, a botanikus kert impresszionista szinei közt, az aláhulló napfényben láttam meg egy vékony, fekete hajú fiút. Egyedül volt, egy fának támaszkodott. A k ö l t ő - súgták a többiek.

Hogy a művészet, de elsősorban a költészet mit jelent számunkra, arról A m a g y a r o k s z i m f ó n i á j á -tól az I m e , h á t m e g l e l t e m h a z á m a t -ig a bizonyító idézetek sokaságát lehetne idezúditani. Persze, ez nem kizárólag magyar jelenség, hanem általános. Sokszor elmondták: művészet nélkül is lehet élni, de hogyan? Minek? Mert valahogyan minden ember művész, költő abban az értelemben, hogy dalokat, vágyakat, szerelmeket ringat magában, és amikor "csillagszórók az éjszakák", fejét fölemelve tündök a lét, a mindenség rejtélyein. Ebből, persze, még nem lesz költészet. Költő is alig. Mert bár a divathullámokat meglovagolni igyekvő publikálók száma töméntelen, költő kevés van. Olyan, aki eleget tesz a költészet feladatának, melyet az egykor a Fehérvárral szoros kapcsolatban lévő Weöres Sándor, Csanádi Imre ifjúkori mentora így fogalmazott meg: "...felrázni óhajtalak, hogy átrendezhesd magadat zárt, véges, egzisztenciális énekből nyitott, szociális, kozmikus, végtelen énné." Csanádi Imre ilyen költő. És ne röstelljük kimondani - eltekintve a különféle ars poeticák különféle s többnyire mégis ugyanazt mondó megfogalmazásától, értelmezésétől -, ilyen volt már 16-17 éves korában is. Alkotásai bizonyítják. A tehetségnek ezt a láthatatlan, hisz verseit nem ismertem még, mégis infrasugárként ható erejét éreztem meg én, a tudatlan alsós a felsős nagydiákban, amint ott állt a botanikus kert fái alatt a nap megszürt fényében. Ettől kezdve nem tévesztettem szem elől.

Aztán megismerkedtem a művekkel is. Mi ragadott meg ebben a költészetben. Az, hogy leírás, jellemzés mellett, helyett magatartást látunk. Nem a klasszikus értelemben használt, Balzac, Tolsztoj nevéhez fűződő ábrázolásmód, mégcsak nem is Thomas Mann realizmusa áll közel Csanádi Imréhez, amennyiben prózát, terjengős epikát össze lehet vetni a lírával, de hát mért ne lehetne. Rokontalanul is rokonnak érzem viszont Kosztolányi látásmódjával, e látásmódból fakadó művészi megformálással. /Messze vezetne, de i l y e n szempontból sem tartom véletlennek József Attila ragaszkodását Kosztolányihoz. / Igaz, hogy ugyanakkor Csanádi Imrében indulatosabb a fogalmazás, élesebb, érdekesebb a hang, kibírhatatlan a feszültség, hamarabb csap rá a nyelv, a rim baltája a kiméletlenül kimondott tényre, személyre, mintegy előttünk vágva szét részeire, hogy b e l ü l r ő l is megismerhessük. Alakjai nem egysíkú képek, hanem az élet folyamatába állítva dimenziót, távlatot kapnak. Egy-egy jellegzetes mozdulattal, szóval, kiáltással éri el az ábrázolás ilyen teljességét. Bármit kéznyújtásnyi közelségbe tud hozni, bárkiről rögtön tudunk mindent. Ahogy például a lovait nyúzó, kapzsi fehérvári fuvarost élénk varázsolja, nemcsak tipust látunk - és kort! -, hanem emberi, ha úgy tetszik, állati magatartást is. Számtalan, jellemben zárt sorsot vonultat föl ez a költészet. A K e r t e k a l a t t hallgatag ülő öregektől, kiket megrokkantott a bányá meg a kor, a gémeskút vödréből mohón ivótól az iv másik oldalán ott B o r n e m i s z a P é t e r már egy nemzet képviselőjében: "feltátja száját, félvén is hősen / támad a Gonosznak!"

De maradjunk csak az iv kezdetén, a fiataalkori élményeknél, a 16-18 éves korban irt verseknél. A nagy, maradandó élmény a szülőföld, Zámoly.

A tájban itt is benne van sors, életforma, akár horatiusi ihletésü, nyugodt leírást kapunk, mint az *E s t e a h e g y e n* tökéletes *distichon*jaiban:

"Lenn a kopár legelőn hazaindul a tarka tehén már.

Száll le az áldott csönd. Messzire zeng a kolomp..."

- akár a jégverés utáni / *J é g u t á n* / hitehagyott paraszti elkeseredést mutatja be szonett formában, midőn a nép: "Csodát várna!... Ha hinne még csodát."

Tudom a szót: forradalmi - lehet használni szűkebb és tágabb értelemben. Most nem meditálok a szó ilyen vagy olyan érzelmi, értelmi, politikai tartalmán, vetületén. Azt azonban ma is pontosan vissza tudom idézni, hogy amint megláttam Szinyei Merse színei közt a botanikus kertben Csanádi Imrét, megragadott a *m á s s á g n a k* a felismerése. Nem volt kétséges, ez a fiú más, mint mi vagyunk, akár olyat is, amit mi, de másként, és mást is akar. Benne üszkösödik - Veres Péter szavával élve - a *b i r h a t a t l a n s á g*, és az üszökből láng lehet, forradalmi tűz. Az idősebb korosztály megérti, a fiatalok pedig nem mosolyognak meg, ha elmondom: sűgva, borzongva adtuk tovább: biztosan kommunista. Bizony, naivak voltunk. Maga a szó is inkább valami vörös rémet idézett elénk, s bár a társadalom akármilyen rétegeiből hoztuk is élményeinket, neveltetésünk nem éppen a marxi-lenini eszmék jegyében folyt. Mégis: megértéssel, tisztelettel vettük tudomásul ezt a *m á s s á g o t*, sőt - így volt - kissé irigyeltük is.

Pedig Csanádi Imre helyzete korántsem volt irigylésre méltó.

"Felnöttem, akárcsak a gomba. / nem nőttem a társadalomba: / ki-kihajló, mint a goromba / szál a takács szép szóttibe vonva."

/ *N é g y s o r o s* /, írja a nagydiák, pontosan fölmérve helyzetét, jellemezve önmagát. A városba szakadt parasztfiú, a kis, falusi vad, aki kinőtt nadrágban kóborol a gögös tornyok alatt, a gyalogezred parancsnokságától felajánlott bakakonyhára jár ebédelni, míg otthon földije már *i f i ú r n a k* szólítják, és ő tele forrongással, tervvel, értéktudattal, ugyanakkor az egyre nehezebb társadalmi légkörben a perifériára szorítva... Egy-egy futó találkozáskor, a Halesz felé tett sétán szinte süttöt szavaiból az elégedetlenség, a butaság megvetése, olykor a kétségbeesés. "Mért is jöttem e világra?

mért nem küldtek másvilágra?

mért nem akasztanak ágra? -

érek pokolbeli lángra." - írja 17 évesen

P o k l o s című versében. Bizony, az ágraakasztás is könnyen megtörténhetett volna a háború végén, amikor megszökik alakulatától.

"Ó, tarts ki addig lélek, védekezz! írta a kor áramlatait radarként érzékelő Radnóti Miklós *H i m n u s z a b é k é r ő l* című versében. Ugyanebben az évben, 1938-ban a fiatal Csanádi Imre ezt így fejezi ki: "Ha lány szárat találtál kapni, költő, / lélek gyanánt: vigyázz! vérted magad!" / *V é r t e z d m a g a d* /

Mondanom se kell, vért nélkül maradt, kiszolgáltatottan. Laktanyaudvari találkozásunkkor - mássága miatt jó időt töltött büntetésben, fogdában - már bölcs keserőséggel nyugtázta a csaló, őszi napsütésben a közelgő katasztrófát. Megszökött a honvédségtől, hadifogságba esett, s majd négy év múltán kerül haza. Eközben felborult a szocializmus meghirdetett értékrendje, szakadék nőtt a szó és a tett között. Nem kevés erőre volt szüksége a társadalomnak a megújuláshoz, de a költőnek se kevesebbére. A 17 éves korától publikáló Csanádi Imre 33 évesen, 1953-ban teszi le az irodalom asztalára kötetbe gyűjtött verseit, *E s z t e n d ő k t e r h é v e l* - igen kifejező címmel. Ettől kezdve már az egész ország megismerkedhetett egy olyan alkotóval, akinek a szemléletét, költői arculatát sajátos *ars poetica* jellemzi. Két szó csupán: népi és régi.

Itt álljunk meg! Ma, amikor még mindig nem simult el a népi és urbánus ellentét, sőt, mintha némelyek korlátoltságukban újra irodalmunk testébe igyekeznének ültetni ezt a rákfenét, Csanádi Imre magatartása példamutató. Nem gabalyodott kicsinyes, személyeskedő, önzést, karriervágyat takargató torzsalkodásokba. Jelleme, világszemlélete óvta meg ezektől. "Volt idő, amikor úgy véltem: meg lehet teremteni a jobbak szövetségét, a klikkek fölött és a klikkek ellenében, sok jó ügy előmozdítására - írja, majd így folytatja: "...mit segítene, ha akár az urbánusok, akár a népiek elsöprő győzelmével végződne egyszer a játszma? Belegondolni is rossz."

Semmit sem másit meg önmaga előtt, ellenben mérlegel. "Falun születtem, parasztfiúnak...Fehérváron diákoskodva lépten-nyomon tapasztalnom kellett, hogy a paraszti származás bélyeg rajtam. Később ugyanez kétes kiváltsággá fényesedett. Ma megint mintha takargatnivaló volna benne. Régen kiszakadtam abból az egykori közösségből...Mégis nyilván mindhalálig meghatároz...Vállalom hát hűséggel a gyerekkori örökséget, noha semmi hajlandóságom fetisizálni. Sem ezt, sem mást."
/V a l l o m á s é s a r s p o e t i c a/

Jellemző a Vallomás folytatása: "Én, a "népi költő", valaha a *N y u g a t* jegyében törtem be a költészet kapuján /még ha távol is minden komolyabb nyilvánosságtól/, a *N y u g a t* formakultúrájának, igényességének, európai és hazai orientációjának fegyverzetében."

Hogy ez így volt, arra példa Fehérvár egyik legendás tanárának a megjegyzése. Sok legendás pedagógusa volt ennek a városnak a Tanácsköztársaság után kivégzett Velinszky Lászlón át a századforduló liberalizmusát, 1919 szociális igényeit őrző Vinkóczy Károlyon, Bardon Gyulán, Herder Istvánon, sok lelkes tanítón át az öreg cisztercita Polgár Ivánig, az Yblben Varga Gáborig, Goschi Péterig, a keriben Barth Rezsőig, a lánygimnáziumi Keszei Istvánig, Szarka Gézáig, de most az ugyancsak mártir sorsra jutott költőre, műfordítóra, az élet fényeit és sötétjét szigorúan magába záró György Oszkára utalok. Weöres Sándorral együtt korán felfigyelt Csanádi Imre verseire, és útbaigazítást is adott. Ő jegyezte meg: évfolyamtársam volt Babits, Tóth Árpád, és csak az ő formatudásokhoz, igényességükhöz tudom mérni ezeket a költeményeket.

Ekkor 17 éves volt Csanádi Imre.

Vagyis: a népi számára nem földhözragadottságot jelentett, hanem talajt az elrugaszkodáshoz a világirodalom, az európai kultúra, Horatius, Dante - róla beszélt egy ifjúkori sétánkon a Budai út gesztenyefái alatt - Shelley, Baudelaire felé, úgy, hogy Zrinyi, Csokonai, Vörösmarty, Arany meg a többiek általuk nyerik el igazi értéküket. Hasonló játszódott le a később induló tehetségekben: Juhász Ferencben, Nagy Lászlóban, az ugyancsak zámolyi Csoóri Sándorban is. Az európaiság mindig a forma fegyelmét is jelentette, így iltakozást a formátum, "meg nem gondolt", embert veszejtő, gátlástalanul tobzó gondolattal, indulattal szemben. Igen kevés mai költőnk ismeri és használja úgy a formát, mint Csanádi Imre. A mérték nála az élőbeszéd folyamatát fogja össze, a hexameter, disztichon, az alkaioszi, szapphói strófák, adoniszi sorok, nibelungi törések a legkorábbi verseiben jelen vannak, igazolva a költői lehetőségek változatosságát.

Mesterien ismeri és variálja a hangsúlyos verselés megoldásait is. Elveti a 19. századtól megszokott ritmizálást, a régebbi megoldásokhoz tér vissza, ahogy pl. Ady vagy Weöres Sándor. Tanár koromban a legkisebb diákokkal is Csanádi-versekkel sikerült megértetni a ritmus lényegét. A V a d k a c s á s , a F a r k a s - ü v ö l t ő és sok más, a fiatalok tudatából, nyelvéből kiirthatatlan vers maradt meg emlékezetükben, s nemcsak a versek ritmusa! S hogy milyen bravúrokra képes például a látszólag egyszerű, felező nyolcassal, arra megismétlem a már másutt is emlegetett kedvenc példáimat. Ime az egyik, csupa rövid szótaggal:

"Nyesi Györök a törököt,
lesi török a Györököt."

A másik ugyancsak felező nyolcas, de mennyire más - ionicus minoréval átszótt - hatással: "Nyit a hérics nevetősen,
daru táncol a vetésen."

A régiről pedig azt vallja a költő, aki a 18. századi magyar költészet legjobb ismerője, szinte felfedezője: "Nem pusztán egy korszak a többi között, hanem modernebb minden másnál a magyar múltban /még képverseket is irtak/, törekvéseinkkel ez mutat a legtöbb rokonságot." Tehát a jó hagyomány tápláló erejéről, a feladatot és a maga lehetőségeit ismerő művészi magatartásról van szó, amely olyan versek létrejöttét segítette, mint a H a j n a l i k á p r á z a t , E r d e i v a d a k , é g i m a d a r a k , M á s o d v i r á g z ó , G y e r e k - ö r ö m ö k e l é g i á j a , K i k e l e t i k á n t a , K a r á c s o n y i p á s z t o r o k , C s i l l a g f o r g ó , É s z t e k , és szívesen folytatom a sort.

De térjünk vissza a 17 éves Csanádi Imréhez, aki megveszi első könyvét, József Attila verseit, s "A gyerekkor felperzselte édené után" az új társadalmi közegben, a városban hazátlannak érzi magát. Bántások, megalázások - tanárok, iskolatársak részéről is - követték egymást, hiszen ő a "térdet-fejet nem hajtók" fajtájából való volt, aki "farkaszokogással" fojtotta magába a fájdalmat.

Hogy miért maradt számára a város idegen? Csak egy okot említek: az akkori Fehérvárra - és az egész országra - jellemző társadalmi hierarchiát, amely egyszerre zárt be és zárt ki, húzott sértő, megalázó határvonalakat. /Talán a demokratikusabb hagyományokkal rendelkező közösségekben, az alföldi mezővárosokban, itt-ott Erdélyben és a polgári Csehszlovákiában volt enyhébb ez a mentalitás/. Ugyanakkor Zámoly már nem adhatott lendületet a szellemi felemelkedésnek, Tomi maradt a költő számára, Fehérvár pedig akarva-akaratlanul szemhatártágító, intellektust érlelő színtere ifjúságának, ahol érződött, hogy: "csudák fészengnek már a mélyben", és a tornyok nemcsak gőgöt árasztanak, hanem, ha beszélni kezdenek: "galambok fényét lobbantják a szárnyak." A gyűlöllek és szeretlek kettősségét érzékelteti a K o m i s z t e l e i m e l é g i á j a, melyben ezt olvashatjuk Fehérvárról:

"Maga volt a boldogtalanság.
maga a titkolt szerelem.
Az eleve vigasztalan.
Az eleve reménytelen."

És jönnek az oldódás pillanatai. A város méltóbb, emberibb arca kerül előtérbe éppen Z á m o l y ról rápillantva aratási munkák közben:

"Dombhátról láttalak. Hűvös volt, nyári hajnal.
Igy lát azóta már, így őriz a tudat:
kelő nap aranya derűvel, diadallal,
csillantva számos tornyodat."

Az Öreghegy, a Fiskális út - Nyáriékhöz járt oda ki instruálni - maga a béke, hol "messze mereng a harangok zenéje", a piactéri Boldogasszony szobra: "örök imára ítélve / mered a kétszázadik sanda télbe", a Berényi út, a kaszárnya udvarán álló almafa, a Horog utca meg a Vértanú utca emlegetése, megörökítése azt bizonyítja, hogy a parasztfiúból lett diákra hatott ez a város, sőt, megszerette ifjúságának e keserédes táplálóját.

Mert nemcsak gőgös pöffeszkedés volt itt, a gyűttmentek odébb legyintése, hanem voltak segítők, barátok is. Az Ő s z i r é v e d e z ő című vers jegyzetében ezt olvashatjuk: "Első, nyomtatásban megjelent versem. A jó szándékú, jó érzékű, liberális gondolkodásúnak ismert Cseh Pista bácsi közölte a Fejérmegyei Naplóban". Azért kicsi ez a város, kicsi ez az ország. Cseh Pista bácsi fia, a volt Eötvös kollégista matematikus, kiváló tanár, nekem elemista osztálytársam, majd gimnáziumi iskolatársam, Pista bácsi testvéröccse pedig a korán elhunyt Cseh Antal tanár úr, aki figyelemmel kísérte az önképzőkörben tett botladozó lépteinket, és megindította, szerkesztette az Életünk című diáklapot. És ott volt a többi, emberséges, tudást adó, érdeklődést csiráztató tanár - az említetteken kívül -: Lengyel Dénes, Hantos László, a vajszivű Mohai Lajos, a Ducsi bácsi, a korántsem vajszivű Tihor Gábor, Fekets Gábor, Langhammer János, a két kiváló testnevelő: Somkuti János és Solti László - sohasem ismertük óráikon a szorongást, pedig nehéz gyakorlatokat is megköveteltek, a széles érdeklődésű Morvai Béla, a népdalokkal izlést formáló, később Kossuth-díjas nyelvész Szemere Gyula, Seper János... a sort lehetne folytatni, elnézést kérek a nem említettektől vagy már csak

az emléküktől.

És itt voltak a diáktársak, a vitáktól csattogó önképzőkör, ahol Jankovich Ferenc, Gereblyés László, Kovalovszky Miklós szerepelt előttünk, Gábor Miklós novelláját olvasta fel és Ady-verseket mondott, Endrődi Kiss Imre Tóth Árpádról tartott előadást, járt a Nyugat az iskolába, és már hallottunk József Attiláról is.

És volt a városban a téli hónapokban színház, a Vörösmarty irodalmi társaság estjein Szabó Lőrincet, Veres Pétert, Bódás Jánost, Weöres Sándort hallgattuk - a nevek mutatják, milyen eleven volt a különböző alkotói irányzatok iránti érdeklődés. Már itt élt és alkotott két kiváló festő is, a felejtethetlen Áron Nagy Lajos és Pallai József.

Csanádi Imre elkerülve Fehérvárról élesebben veszi észre a város igazi körvonalait, a történelmi romok mögötti emberi törekvéseket, minden közösség alapját, a hol a mélybe szorult, hol a felszínre törő h u m a n i z m u s t. Ezért küldi üdvözetét a városnak messziről, ezért ír ódát hozzá: *Ó d a a n é l k ü l ö z ö t t F e h é r v á r h o z*, melyben így vall: "Ó, Város! Városom lettél, hazámmá lettél, köved-falad közé kötött ifjú korom."

És a város viszonzta ezt az üdvözetet. Ezzel a mostani, új Csanádi-kötettel nemcsak barátságát, hanem elismerését is kifejezi. Köszönet mindazoknak, akik a megjelenést előmozdították. A kötet címe: *Városom - Mostohám* - az elmondottakat támasztja alá. Hiszen így vagy úgy mindannyiunk önmagunk vagy az élet mostohái és mostoha gyermekei vagyunk egyszerre. De ez a mostohaság legalább a miénk, úgyannyira, hogy lassan már a közös birtoklás, együvé tartozás örömét érezzük a mostohaság helyett.

A kötet olyan szempontból is új, hogy Csanádi Imre fiatalkori verseit - köztük több, még publikálatlan alkotást - tartalmazza, és ez irodalomtörténeti szempontból sem elhanyagolható tény. Vagyis nem akármilyen könyv ez, hanem jelkép. A költőnek és a Városnak, Fehérvárnak a kézfogása.

Mi diákkorunkban mindig hordtuk a vörös bársony bocskai sapkát. Ebben tisztelegtünk a hősi emlékműnek, a lehajtott zászlót tartó bronzkatonának. Tisztelegtünk tanárainknak, a nálunk idősebb, feljebb járó diáktársainknak. Ez a sapka azóta se került le rólunk, hordjuk halálunkig. És most mi, én, az alsós diák, tisztelgünk, tisztelgek a felsősnek, Csanádi Imrének, és a városnak, Fehérvárnak, mely hol mostoha, hol édes szóval, de fölnevelt bennünket.

J á v o r O t t ó

Elhangzott Csanádi Imre szerzői estjén
a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtárban
1987. május 28-án

Polgári olvasókörök Székesfehérváron

a dualizmus korában

BEVEZETÉS

Székesfehérváron 1867 és 1947 között több mint harminc közművelődési, kulturális egyesület működött hosszabb-rövidebb ideig. Történetük, tevékenységük a - talán legjelentősebb - Vörösmarty Kör kivételével/1/ ezidáig nagyrészt feldolgozatlan. Különösen áll ez az olvasókörökre, holott "... ezek mai közművelődésünk bölcsői, gyökerei. A közművelődési könyvtárügynek is a kezdetei. Megismerésük tehát nemcsak ajánlatos, hanem szükségszerű."/2/

A székesfehérvári polgári olvasóköröknek az olvasóközönség alakításában betöltött szerepét növelte, hogy a városi könyvtár csak 1933-ban vált nyilvánossá. Ezért választottam működésük vizsgálatát dolgozatom tárgyául.

Az olvasókörök történetét csak az első világháború kitöréséig kísérem figyelemmel, bár közülük kettő /a Felső- és Vizivárosi és a Palota-külvárosi/ a két világháború között is működött.

Munkámat nehezítette, hogy az olvasókörök iratai közül csak kevés maradt fenn. Nagy Ignác már 1913-ban, a Palotakülvárosi Olvasókör 40 éves fennállása alkalmából rendezett diszközgyűlésen arról panaszkodott, hogy a "... sok viszontagság között a kör történetét megörökíteni hivatott iratok, gyűlési jegyzőkönyvek elvesztek."/3/ Ugyanez történhetett a többi kör irataival is, így nagyrészt a korabeli helyi sajtó cikkeire, a körök közgyűléseiről tudósító beszámolóira támaszkodhattam. Talán így is sikerült az egyesületek történetét végigkísérnem, működésüket hitelesen bemutatnom.

AZ OLVASÓKÖRÖK 1867 UTÁN

Magyarországon a kiegyezés a társadalom széles köreiben a felszabadulás érzetét keltette.

Az 1867 után létrejött Osztrák-Magyar Monarchián belül az ország viszonylagos önállóságra tett szert. Az alkotmányos keretek között meginduló polgárosodás előrelendítette a gazdasági, társadalmi életet és utat nyitott a polgári nyilvánosság intézményeinek, így a társadalmi

egyesületek szerveződésének is. Tömegesen alakultak meg a különböző gazdasági, tudományos, kulturális testületek, körök, kaszinók. Ebben a liberálisabb politikai légkör mellett szerepet játszott az is, hogy a fejlődés megkövetelte a lakosság műveltségi szintjének emelését. A megalakuló olvasókörök fő célja az olvasás népszerűsítése, könyvtárak létesítése volt, de komoly politikai szerepet is játszottak. Ezek nagy része ugyanis kicsúszott a kormánypárt kezéből és a kiegyezést balról támadó, Kossuth nevével és 1848 programjával fellépő pártok befolyása alá került. Az egyesületek néhol a korlátozottan működő politikai pártok hiányzó alapszervezeteit is pótolták.

A kiegyezés után megalakuló olvasókörök hagyományai a XIX. század első felére /Lesekabinetek/ és a reformkor hasonló intézményeire nyúlnak vissza, bár egyiket sem tekinthetjük e körök közvetlen elődjének, hiszen nincs szerves kapcsolat közöttük.

Az olvasókörök - csakúgy, mint a korszak többi egyesülete - alapszabály alapján működtek, amit az alapító tagok állítottak össze, általában minták alapján. Mivel az egyesülési és a gyülekezési szabadságot a dualizmus egész időszakában nem iktatták törvénybe, az alapszabályok jóváhagyása a belügyminisztérium hatáskörébe tartozott. A közgyűlések megtartását a helyi rendőrfőkapitány engedélyezte.

Az olvasókörök szervezeti felépítése általában ez volt: vezető szerve az évenként /néha félévenként/ tartott közgyűlés. Ez döntött minden fontos kérdésben, a kör tisztségviselőinek megválasztásában, az éves beszámoló és a következő évi költségvetés elfogadásában, stb. A választmány általában havonta ülésezett, s két közgyűlés között intézte a kör folyamatban lévő ügyeit /időközi kiadások, könyvek és hírlapok megrendelése, új tagok felvétele, stb./ Az elnök képviselte a kört külső testületek előtt, elfoglaltsága esetén az alelnök /esetleg az igazgató, illetve - két igazgató esetén - valamelyik igazgató/ helyettesítette. Az egyesület pénzügyeinek kezelését a pénztáros végezte, a közgyűlések és a választmányi ülések jegyzőkönyvét a jegyző vezette. A hátralékok behajtása és a kör jogi képviselete az ügyvéd feladata volt. A könyvtáros kezelte a kör könyvtárát, intézte a kölcsönzést. Előfordult, hogy a kör - a település köztisztviselőiben álló, befolyásos férfiai közül - diszelnököt választott. Ez gyakran csak formális tisztség volt.

Az olvasókör működésének anyagi alapját a beiratkozási díjak és a tagdíjak képezték. Ezt egészítették ki a különböző társas rendezvények /táncmulatságok, bálók/ bevételei, s az /általában könyv-/ adományok.

A kiadások közül a legjelentősebbek: a kör helyiségének bérleti díja /ha nem volt saját helyisége/, könyvek, hírlapok beszerzése, a könyvek kötetése.

SZÉKESFEHÉRVÁR A DUALIZMUS KORÁBAN

Székesfehérvár - a török alóli felszabadulását követően - 1703-ban kapta vissza szabad királyi városi jogait, s a XIX. század közepéig

dinamikusan fejlődő, kulturális téren nem egyszer vezető városaink egyike volt. Közrejátszott ebben a város kedvező földrajzi fekvése, jelentős egyházi szerepe és közigazgatási funkciója /megyeszékhely/. A század második felében ez a fejlődés - a gyorsan iparosodó és fejlődő főváros árnyékában - lelassult. Nyersanyag hiánya miatt számottevő ipari üzem létesítésére nem volt lehetőség, így a város csupán vidéki forgalmi csomópont maradt.

A XVIII. században betelepített németajkú lakosság lassan elmagyarosodott. Nőtt a kisiparral és a kereskedelemmel foglalkozók száma, de a polgárosodási folyamat lassú ütemű volt, s a polgárság csak a kiegészítést követően kezdett erősödni.

Az 1869. évi népszámláláskor a lakosság számát tekintve az ország akkori városainak rangsorában Székesfehérvár 22 683 lakossal a 19. helyen állt. Irni-olvasni a népesség 73,98%-a tudott /12. hely/, iparral és kereskedelemmel foglalkozott 17,28 % /45. hely/, értelmiségi keresettel rendelkezett 4,28 % /41. hely/ /4/ 1890-ben a 28 942 lakos 39,6 %-a iparból, kereskedelemből és közlekedésből élt. Igen nagy volt az őstermelők aránya /29,9 %/. A hat évnél idősebb népesség 20,1 %-a még ekkor is írástudatlan volt. /5/

A város politikai tekintetben 1868 és 1875 között, Schwarz Gyulának /a város szülöttének/ országgyűlési képviselőse idején, ellenzékivé lett. 1887-ben Károlyi Gáspár lett a képviselő, s ezzel megkezdődött a függetlenségi párt kifejlődése, hogy hamarosan tömegpárttá váljon. A városban ezután Függetlenségi Kör működött. Az 1890-es években megjelenő szocialista eszmékkel szemben beszivárgó konzervatív politikai gondolat a katolikus néppárt megalakulásához vezetett /1895/. A néppárt elvitte ugyan a függetlenségiak egy részét, de programja a függetlenségiakkal mégsem versenyezhetett, s ahol fellépett, ott a kormánypárttal rivalizált. /6/

AZ ELSŐ KULTURÁLIS EGYESÜLETEK SZÉKESFEHÉRVÁRON

A XIX. század eleje kis létszámú székesfehérvári polgárságának művelődési igényei még nem nagyon voltak. A reformkorban viszont már jelentkeztek azok a politikai erők és törekvések, amelyek a közművelődés területén a társadalmi összefogásra épülő társaságokat, egyesületeket életre hívták.

1838. április 24-én kezdte meg működését a Székesfehérvári Kaszinó, "... a jó izlést, mivel társalkodást, egyesek értelem- és erkölcsbeni gyarapultát, s ez által egyszersmind a közértelmesség kifejlődését ápoló, lelket s testet ébresztő intézet." /7/ A Kaszinó a városi polgárság, a hivatalnokok, értelmiségiek, kereskedők, kézművesek és a megyei nemesség művelődését segítette elő hirlapok és könyvek olvasásával. Az 1840-es évek elejére fokozatosan a konzervatív politikai erők befolyása alá került, s ezért a tagok száma a kezdeti 242-ről 1844-ben 143-ra apadt. 1848-49-ben tagjai közül kerültek ki az ellenforradalom helyi kiszolgálói, ezért

1850-ben újjáalakulhatott, s az önkényuralom éveiben is zavartalanul működhetett. /8/

A nemesség és a honorátior réteg radikális képviselői hozták létre 1840-ben a Fejér Megyei Olvasóegyletet. Az Egylet az önművelődés és a szakmai ismeretek /közigazgatás, igazságszolgáltatás/ gyarapításának elősegítése mellett előkészítette tagjait a politikai hatalomátvitelre is. Jelentős könyvvállománya volt, nyomtatott katalógusa 2268 művet sorol fel, 4320 kötetben, nagyrészt latin és német nyelvű könyveket, de 437 magyar munkát is. /9/ 1842. novemberében - székesfehérvári színészkedése idején - Petőfi Sándor is olvasója volt a könyvtárnak. /10/ Egyik könyvtárosa pedig Fekete János volt, a Vörösmarty Kör későbbi megalapítója, a Tóvárosi Olvasókör egyik elnöke. 1848. márciusa után az Olvasóegylet vezetői és tagjai aktív részt vállaltak a politikai küzdelmekben, több tagját ott találjuk a nemzeti függetlenség védelmezői, a szabadságharc helyi és országos vezetői között.

1860-ban több gazdasági és kulturális egyesület alakult a városban /Fejér Megyei Gazdasági Egyesület, Székesfehérvári Kereskedelmi Csarnok/. Közülük a legjelentősebb a Vörösmarty Szoborbizottmány volt, amely a Vörösmarty-szobor leleplezése /1866. május 6./ után a költő szellemi hagyatékának ápolását tűzte ki célul. Az 1867. május 6-án megalakult Vörösmarty Kör 75 éven át volt - változó intenzitással - a város szellemi életének központja.

A TÓVÁROSI OLVASÓKÖR

A dualizmus korának székesfehérvári olvasókörei közül elsőként a Tóvárosi Olvasókör alakult meg. Az alakulás évét illetően a források nem egységesek. A város egyesületeiről készített 1873-as összeírás szerint a kör 1860. május 10-én alakult. /11/ Szintén 1873-ban Fekete János a polgármesternek készített jelentésében viszont azt írta: "Az elnökletem alatt álló tóvárosi olvasókör 1867. július 1-én alakult. Alapszabályai helybenhagyattak 5208 fszám alatt 1867. október hó 23-án." /12/ Szinte biztosra vehető, hogy nem Fekete János tévedett, hiszen a kör 1892-ben ünnepelte meg fennállásának 25. évfordulóját, s ezen az alapítók közül is többen részt vettek. /13/ Ezzel együtt elképzelhető, hogy az alapítás gondolata már 1860-ban felvetődött.

Az 1867-es első alapszabály szerint "Olvasótársaság alakul ily cím alatt: Tóvárosi olvasó népkör a székesfehérvári tóváros-negyedben lakó részvényes tagokból. Célja: hogy népszerű munkák olvasása s tisztességes társalgás által alkalmat nyújtson a művelődés s ismeret szerzésére." /14/ Tagok lehettek a tóvárosiakon kívül más városrészek lakói is, amíg nem lakul városrészükben olvasókör. Az évi tagsági díj két forint volt, de a tóvárosi népiskolai tanítók díjmentességet élveztek. A tagsági kötelezettség egy évre szólt. Számíthattak azok jelentkezésére is, akik olvasni egyáltalán nem, vagy csak nehezen tudtak, mert az alapszabály "... kiszabott órákban a kör egyik igazgatója jelenlétében..., vagy önként vállalkozó tagok, vagy

díjmentesen rendes tagokul felvett népiskolai tanítók által,..." /15/ tartandó felolvasásokról is rendelkezett.

Az alapszabály a továbbiakban részletesen foglalkozott az olvasókör szervezetével, a tisztségviselők /elnök, két igazgató, két jegyző, könyvtárnok, pénztárnok, 12 választmányi tag/ feladataival és hatáskörével. A választmány hatáskörébe tartozott - többek között - az új tagok felvétele /két régi tag ajánlatára/, a könyvek, hirlapok megrendelése.

Végül rendelkezett az alapszabály arról is, hogy az olvasókör feloszlása esetén "... minden vagyona két egyenlő részben felosztatik a tóvárosi római katolikus és reformált népiskolák között, azok könyvtára alapítása vagy nevelése végett." /16/

Az 1879-es módosított alapszabályban a kör neve már Tóvárosi Olvasókör. /17/ A módosított alapszabály szerint a kör a társadalmi élet fejlesztése és a hasznos ismeretek terjesztése érdekében "... társas összejöveteleket, népszerű felolvasásokat, táncvigalmakat rendez; népszerű munkák megírására önkéntes ajánlatokból begyülemző pályadíjt tűz ki, és a pálya nyertes szerzőt azzal díjazza.

Táncvigalmakból és más egyéb rendkívüli bevételekből, úgy a tagdíjakból befolyó összegben - fő tekintettel a magyar szak- és szép irodalomra - könyveket, földabroszokat, jeleshazafiak, költők és művészek arcképeit, mellszobrait, magyar művészek festményeit, napi lapokat, heti vagy havi folyó iratokat rendel és beszerez." /18/

A módosítás a tagokat három csoportba sorolta: "Alapító tagok azok, kik az egylet részére ötven forintnyi alapítványt... egyszer mindenkorra befizetnek.

Rendes tagok azok, kik egy tag ajánlatára a választmány által felvétetvén és évente két forint tagsági díjnak félévenkénti előleges részletben /január és július hó 1-én/ befizetésére magukat kötelezik...

Olvasó tagok csakis nők lehetnek, kik évi két forint befizetése mellett könyvet olvasás végett vihetnek ki." /19/

Rendes tag csak férfi lehetett, nők sem a közgyűléseken, sem a választmányi üléseken nem vehettek részt.

Az 1879-es módosítás az elsónél részletesebben foglalkozik a könyvtáros feladataival, aki "... a könyvtárt a fennálló könyvtári szabályzat szerint kezeli, a kör tagjainak olvasás végett könyveket ad ki, s felügyel, hogy azok hibátlanul s a megszabott időben érkezzenek vissza, a könyvtár állapotáról évente a közgyűlésen jelentést tesz, figyelemmel tartja a havonként megjelenő magyar irodalmi termékeket s azokat beszerzés végett a választmánynak előterjeszti." /20/

Az alapszabályok módosítására később is sor került. Ezt 1882-ben a tagdíjak három forintra való felemelése /21/, 1895-ben a választmány létszámának 16-ról 24-re emelése /22/ és 1900-ban ismét a tagdíjakban bekövetkezett változás tette szükségessé. A második tagdíjemelés alkalmával kétféle tagdíjat állapítottak meg: a városban lakó rendes tagok 12 koronát, a vidéki és az olvasó tagok 6-6 koronát fizettek. /23/

A Tóvárosi Olvasókör alapító elnöke Boross Mihály népszerű politikai író és költő volt. /24/ Őt követte 1872-ben Fekete János, a vármegye

főlevéltárnoka./25/ 1877-ben, Fekete János halála után Rozgonyi Györgyöt, 1879-ben dr. Éder Józsefet/26/, majd 1881-ben ismét Rozgonyi Györgyöt választották elnökké. 1882-től 1891-ig Szögyény-Marich Géza, 1892-től 1895-ig Tassy Béla/27/, 1895-től 1897-ig báró Fiáth Miklós főispán/28/, 1898-tól 1907-ig pedig Kenessey Gyula töltötte be a tisztséget.

A kör első helyisége az egyik tag, Keresztes Károly házában volt,/29/ de az 1871. évi közgyűlési meghívó a kör helyiségeként már Orsonits Antal Széchenyi utcai vendéglőjét jelölte meg, /30/ s ez egészen 1884-ig nem változott. Az 1884. január 27-én tartott rendkívüli közgyűlésen merült fel a kör helyiségének megváltoztatása. Az ekkor alakított bizottság az 1884. augusztus 28-i közgyűlésen javasolta, hogy költözzenek át egy "... a kör részére a mai társadalmi viszonyoknak megfelelő alkalmas..." /31/ helyiségbe, akár a Tóvároson kívülre is. A közgyűlésen élénk vita alakult ki, ugyanis sokak véleménye az volt, hogy eltérnek a kör eredeti céljától, különösen akkor, ha kiviszik a Tóvárosból. A többség azonban a változtatás mellett volt, így a közgyűlés a bizottság javaslatát megszavazta. /32/ A közgyűlési határozat ellen néhány körtag /Balogh Lukács és társai/ fellebbeztek a belügyminiszterhez /33/, aki az ügyet a székesfehérvári városkapitány hatáskörébe utalta. A kapitány a közgyűlés határozatát helybenhagyta, mert: 1. az alapszabályban csak a város van megjelölve, városrész nélkül; 2. az új helyiség, az Éder-ház a Vörösmarty-tér keleti részén van, amely a Tóvároshoz tartozik; 3. a kör tagjai nemcsak a Tóvárosban laknak, hanem a Bel- és a Vizivárosban is, s részükre az új helyiség előnyösebb; 4. a két helyiség között alig van távolság. /34/

Ilyen előzmények után költözött át a kör 1885-ben Éder József Vörösmarty tér 5. sz. alatti házába. Nem lehetett minden szempontból megfelelő ez sem, hiszen az 1887. október 22-én tartott választmányi ülésen úgy határoztak, hogy a tulajdonos "... a körre nézve előnyös változtatásokat eszközöl, s így lehetővé teszi, hogy az olvasókör tagjai részére olvasó és kártyázó szoba rendeztessék be." /35/

Még az előzőnél is viharosabb körülmények között zajlott le az 1890-91. évi helyiségváltoztatás. Az 1890. szeptember 21-i választmányi ülésen ismét nagy vita alakult ki: az átköltözés melletti legfőbb érv az volt, hogy a régi helyiség nincs vendéglővel összekötve, ezért társas összejövetelek rendezésére nem alkalmas. Az igazgatóság Tremkó Ferenc Széchenyi utcai vendéglőjét javasolta új helyül, melynek tulajdonosa hajlandó volt két elkülönített helyiséget bérbeadni, s vállalta, hogy biztosítja a takarítást, a fűtést és a világítást. /36/

A Tóvárosi Olvasókör helyiségváltoztatásának ügye nagy izgalmat keltett a városban. A költözködés mellett állók véleménye az volt, hogy "... egy körbe nem csupán bibliázni járnak..." /37/, ezért célszerű lenne, ha a helyiség vendéglőben vagy kávéházban lenne. Az ellenpárt szerint viszont nem lehet az olvasókört kocsmává züllesztetni. /38/

A kérdés végül az 1890. október 13-án rendezett rendkívüli közgyűlésen dőlt el. Az ellenérvek meghallgatása után /Pümkösty Ferenc a maradni, Seidel Lajos a költözni akarók nevében szól/ szavazásra került sor, melynek eredményeként úgy határoztak, hogy 1891. február 1-től kezdve a kör

részére a Tremkó-féle házban fognak helyiséget bérelni. A nem várt eredményre többen kijelentették, hogy ki fognak lépni a körből./39/

A kör utolsó helyiségét - most már viták nélkül - 1899. nyarán foglalta el Máté Ferenc Budai út 1. sz. alatt lévő házában, a Glatz-féle vendéglő mellett. 1400 forintért új épületrészt építettek tágas táncteremmel és egy kisebb olvasóteremmel, s ezek mellé a kör kibérelte a vendéglőt és a kerthelyiséget./40/ 1900. szeptemberében bevezették a telefont is./41/

A Tóvárosi Olvasókör első éveiről csak keveset tudunk. Az 1870-es évek közepére - elsősorban a gyakran rendezett táncmultságok, bálók bevételeiből - a kör lassan megerősödött. Az 1875. évi közgyűlésen Fekete János már a kör virágzó állapotáról számolt be./42/ Az egyenletes fejlődés eredményeként az 1880-as évek közepére az olvasókör a város társaskörei közt az első közé került. Otthont teremtett a társaséletnek, a művelt szórakozásnak, a kellemes időtöltésnek.

1887-ben azonban ismét kisebb botrány rázta meg a kört. Valkovszky Miklóst, a helybeli főreáliskola igazgatóját - a kör tagját - a Székesfehérvár és Vidéke azzal vádolta, hogy meghamisítva tanítja a magyar forradalom történetét, s a tanár szerint "...Kossuth csak hiúságból csinált rebelliót..." /43/ Az olvasókör kilenc tagja indítványozta Valkovszky kizárását, s - miután a javaslatot elvetették - kilépett a körből./44/ Az igazgatót az 1887. március 16-i viharos választmányi ülésen végül mégis kizárták. A határozatot - Valkovszky fellebbezése után - az 1887. júliusában tartott rendkívüli közgyűlés megerősítette./45/

A Valkovszky-ügy egyúttal a kör politikai irányultságára is fényt vet, amely erős függetlenségi befolyás alatt állt, már csak első elnökeinek szabadságharcos múltja miatt is. De jelzi azt is, hogy ebben a tekintetben körántsem volt teljes az egység.

A Tóvárosi Olvasókör igazi virágkorát az 1890-es években élte, s az évtized közepére - helyenként még a Vörösmarty Kört is megelőzve - a város szellemi központja lett. Míg a város többi olvasóköre - részint taghiány, részint helyiségeik szűk volta miatt - ebben az időben csak tengődött, a kör Széchenyi utcai helyiségében naponta 60-70 tag fordult meg./46/

A fejlődés a tagok számának növekedésében is megmutatkozott: a kezdeti 140-170 taggal szemben az 1900. évi közgyűlés már 365 tagról adhatott számot/47/, de még az év májusában beiratkozott a 400. tag is./48/ A taglétszám 1901-ben érte el a csúcstól 449 fővel, akik közül 120 vidéki és olvasó tag volt/49/, ezt követően azonban lassan csökkenni kezdett.

A tagok nagyrészt bírák, ügyvédek, városi és megyei tisztviselők voltak. Van adatunk róla, hogy 1886. február 5-én felvették a kör tagjai közé a távirdafőnököt, az építészeti hivatal vezetőjét, a tanszéki jegyzőt, valamint egy gyógyszerészt és egy távirdatisztet./50/ A tagság összetétele hasonló volt a Vörösmarty Köréhez.

A Tóvárosi Olvasókörben folyó élénk társadalmi élettel a helyi sajtó többször vezércikkben is foglalkozott, az 1890-es évek második felében. Elismeréssel szóltak arról, hogy a Vörösmarty Körrel szemben, amely nem elégíti ki a társasélet, a kulturált szórakozás, a művelődés igényeit, a Tóvárosi Olvasókör "...az a hely, ahol némi élénkség uralkodik és úgy

politikai, városi közügyek többé kevésbé beszéd tárgyát képezik,..." /51/ Kifogásolták viszont, hogy "... nem rendelkezik oly helyiséggel, mely méltó lenne az ott összejövő intelligenciához... a társaság egy épen csak nagyobb teremnek nevezhető helyiségben összezsúfolva, óriási füstfelhők közepette kénytelen a »jó levegőt« élvezni és ahivatali irodákban töltött órákat egy kis szórakozással egyensúlyozni." /52/

A Vörösmarty Körnek nem volt nyári helyisége, a Tóvárosi Olvasókörnek pedig nem volt megfelelő téli helyisége, s ez a helyzet a - korábban már említett - 1899. évi helyiségváltoztatással sem változott. Sőt, a Székesfehérvár és Vidéke 1903-ban már egyetlen jól működő társaskört sem talált Székesfehérváron. Fő okát ennek abban látta, hogy a Vörösmarty Kör és a Tóvárosi Olvasókör között menthetetlen és indokolatlan ellenszenv uralkodik, holott a két kör tagjai jórészt ugyanazok. Hiányzik az egyletekből az otthonosság melegsége, a fesztelenség és a kedélyesség. /53/

1903-ban vetődött fel először a két kör fúziójának gondolata. Ekkorra ugyanis már a Tóvárosi Olvasóköri anyagi helyzete is megrendült. A terembérleti díjat és a könyvvásárlásokat a befolyó tagdíjak már nem fedezték. A Vörösmarty Kör helyzete még reménytelenebb volt. A két kör egyesítésére mégis csak négy év múlva került sor.

A következő években a Tóvárosi Olvasóköri anyagi helyzete tovább romlott. Hiába próbálkoztak 1904-ben "rejtett" tagdíjemeléssel: 52 darab húszfilléres heti betétkönyvet váltottak a Székesfehérvári Kölcsonös Népsegélyező Egyletnél az adósság törlesztésére. /54/ A kör adóssága 1906-ban már meghaladta a 7000 koronát.

1906. nyarán gróf Széchenyi Viktor főispán vetette fel ismét a Vörösmarty Kör és a Tóvárosi Olvasóköri egyesítésének gondolatát. Széchenyi Viktor a két kör egyesítésével egy egységes, modern alapon álló új kaszinót akart létrehozni. A Vörösmarty Körnek ekkor kb. 350-380 tagja volt /ebből 135-140 katonatiszt/ és mintegy 115-120 volt azon tagok száma, akik mindkét körnek tagjai voltak. /55/

1907. január 10-én a két kör küldöttei együttes értekezletet tartottak. Az itt elfogadott indítvány szerint: "A két kör egyesülése olyképp viendő keresztül, hogy... a Tóvárosi Olvasóköri aktiv és passziv vagyonával a Vörösmarty Körbe belemegy... a Vörösmarty Kör tisztikara és választmánya megbizásáról lemond és a két kör ... fogja megválasztani az új tisztikart..., a Vörösmarty Kör mostani helyisége az egyesülés után csak ideiglenesnek tekintessék." /56/ Az egyesülés megvalósítását elősegítette, hogy 1907. február 17-én gróf Széchenyi Viktort választották a Vörösmarty Kör elnökévé. /57/

Az új Vörösmarty Kör alakuló közgyűlése, a két kör egyesülése 1907. március 17-én történt. Elfogadták az alapszabályt és megválasztották a tisztikart és a választmányt. Ezzel a Tóvárosi Olvasóköri negyven év után megszűnt. /58/

A dualizmus kori székesfehérvári olvasóköri közi - beleértve a Vörösmarty Köri is - a Tóvárosi Olvasóköri rendelkezett a legnagyobb könyvtárral. A könyvtár állapotáról az első hiradás Csapó Ödön 1872. évi jelentése, melyből "... kitünt, hogy a könyvtár teljesen rendezve van,

... a könyvek ez évben vászonkötéssel láttattak el, ... a kör tulajdonát képező könyvek száma 412 kötetre terjed, ... ez évben olvasás végett kiadatott 328 izben 610 kötet..." /59/ A könyvtár a későbbiekben főleg a táncmulatságok bevételeiből, vásárlás útján gyarapodott. Az első hat évben 2000 forintot fordítottak könyvekre és lapokra, s így 1874-ben a könyvtár már 923 kötetből állt. Ebből mindössze 14 volt az ajándék. Már ebben az évben elkészült a könyvtár első nyomtatott könyvjegyzéke is /60/, de ezt sajnos nem ismerjük.

1884-ben a könyvtár 2778 kötetéből 1562 magyar, 731 francia, 295 német, 145 angol, 7 latin és 38 egyéb nyelvű volt. /61/

Az 1409 mű több mint fele, 813 volt szépirodalom. /62/

1880-ban is megjelent egy könyvjegyzék, de - mivel sajnos ezt sem ismerjük - a jegyzéken szereplő művekkel, illetve a könyvtár állományával kapcsolatban csak György Aladár véleményére támaszkodhatunk. Szerinte az "... a könyveknek eléggé gondos megválogatásáról tanúskodik." /63/

Valamelyest ezt látszik alátámasztani az 1900-ban megjelent, 203 művet tartalmazó pótfüzet is /64/, de természetesen ennek alapján messzemenő következtetéseket nem vonhatunk le, hiszen a könyvtár ekkor már több mint 2200 műből állt. A 203 mű nagyobb része magyar szépirodalom, s ebből is kiemelkedik Jókai, 52 művével. Szerepel még a jegyzéken Mikszáth öt művel, Ambrus Zoltán két művel, valamint Gárdonyi Géza, Eötvös József egy-egy műve. A külföldi klasszikusokat Maupassant, Dosztojevszkij és Zola képviseli, a kor sikeres íróit pedig Beniczkyné Bajza Lenke és Herczeg Ferenc. A lapok közül megvolt a Budapesti Szemle, a Vasárnapi Ujság, az Ország Világ, a Természettudományi Közlöny néhány évfolyama.

A Kör könyvtárosait csak 1872-től ismerjük. 1872-től 1876-ig Csapó Ödön; 1876-tól 1880-ig Schár Béla; 1881-től 1883-ig Németh Imre; 1884-ben Keller Sándor; 1885-től 1892-ig Salamon Károly; 1893-tól 1905-ig Gáncs Jenő; 1906-tól Weisenfeld János és Kiss Imre kezelte a könyvtárat.

A könyvtár nyitvatartása többször változott, heti két napnál kevesebb azonban nem volt. A városban lakó tagok két könyvet, a vidékiek négyet kölcsönözhetnek egyszerre. A kölcsönzési határidő egy hónap volt /65/, de ezt sokan nem tartották be, s előfordult, hogy valakinél éveig is voltak könyvek. 1886-ban 146 kötet visszavitelét, illetve a könyvek értékét kérték a sajtó útján a késedelmesektől. /66/

A könyvtáros tiszteletdíja 1895-ig öt arany volt. Az 1895. január 13-i közgyűlésen ezt tíz aranyra emelték. /67/

A Tóvárosi Olvasókör rendezvényei közül a legjelentősebb az 1900. április 16-án tartott szépirodalmi matiné volt. Az ötlet Chalupka Rezsőtől származott, hogy támogassák egy "írói és művészi estély" megrendezését, Vörösmarty kápolnásnyéki szülőháza emléktáblájának költségeire. Chalupka országos híré írók bevonását ígérte. A Székesfehérvári Hirlap értesülései szerint Rákosi Viktor, Thaly Kálmán, esetleg Mikszáth Kálmán neve is felmerült. /68/ A matiné legnevesebb vendégei azonban végül Zempléni Árpád és Szentessy Gyula költők, Farkas Emőd és Gara József írók voltak. A rendezvény - annak ellenére, hogy azon csak kevés érdeklődő volt jelen - jól sikerült. A Székesfehérvári Hirlap cikke szerint "... egyúttal úttörője

is volt hasonszellemű ünnepek sorozatának, mely társadalmi életünket nagyban élénkíténé."/69/

A kör sokrétű tevékenységéből még a dalárda alakítása említhető meg. Ezt 1877-ben Rozgonyi György hozta létre./70/

J E G Y Z E T E K

Rövidítések: FML = Fejér Megyei Levéltár

Szfvár = Székesfehérvár

1. Lauschmann Gyula: A Vörösmarty-Kör negyven éve. Szfvár, 1907. Csitári ny. 185 p.; Csongor Rózsa: A Vörösmarty Kör története. Szfvár, 1960. 57 p.
2. Kuntár Lajos: Olvasókörök és népkönyvtárak Vas megyében. = A Berzsényi Dániel Megyei Könyvtár évkönyve. Szombathely, 1970. 24-25.p. Idézi: Hajdú Géza: Vásárhelyi egyletek és könyvtárak. 1827-1944. Szeged, 1977. 8.p.
3. Székesfehérvári Hirlap, 1913. ápr. 11. [1] - 2.p.
4. Keleti Károly: Hazánk és népe a közgazdaság és társadalmi statisztika szempontjából. Pest, 1871, Atheneum. 418.p.
5. Thirring Lajos: Székesfehérvár és Fejérmegye népességének fejlődése és összetétele. = Magyar Statisztikai Szemle. 1938.3.sz. 209., 217-218.p.
6. Farkas Gábor: Fejér megye politikai viszonyainak vázlata a dualizmus korában. = Fejér megyei történeti évkönyv. 7. Szfvár, 1973. 141-152.p.
7. A Székes-Fejérvári Casino részvényeseinek névsora és szabályai. Szfvár, 1938. Idézi: Erdős Ferenc: A Székesfehérvári Kaszinótól a Vörösmarty Körig. 1838-1867. [1]p. /Kézirat, megjelenés alatt./
8. Erdős Ferenc: A Székesfehérvári Kaszinótól a Vörösmarty Körig. 1838-1867. 10.p. /Kézirat, megjelenés alatt./
9. Fülöp Géza: A magyar olvasóközönség a felvilágosodás idején és a reformkorban. Bp. 1978, Akad. Kiadó. 126.p.
10. U.o.
11. FML. Szfvár thj. város. Polgármesteri iratok. 2266/73.
12. U.o.
13. Szfvár és Vidéke. 1892. nov.8. [3] p.
14. A "Székes-Fejérvári Tóváros-negyedi Olvasó Népkör" alapszabályai. Idézi: Fejezetek a kulturális egyesületek alapszabályaiból. 1838-1946. [Összeáll. Erdős Ferenc] 3-4.p. /Kézirat, megjelenés alatt./
15. U.o. 5.p.
16. U.o. 8.p.
17. FML. A székes-fejérvári tóvárosi olvasókör alapszabályai. 1879. [Kézirat.] [1.]p. Szfvár. thj. város. Polgármesteri iratok.
18. U.o.
19. U.o. [1]-2.p.

20. U.o. 6-7.p.
21. Szfvár és Vidéke. 1882. dec. 19. [3.]p.
22. U.o. 1895. jan. 19. [3.] p.
23. Székesfehérvári Hirlap. 1900. jan. 31. 3.p.
24. Boross Mihály. /Ószöny, 1815. jan.9. - Sárbogárd, 1899. márc. 5./
Gimnáziumi tanulmányai után jogot tanult és Pesten ügyvédi vizsgát
tett. 1843-ban került Székesfehérvárra, ahol tevékenyen részt vett a
közéletben. A forradalom és szabadságharc alatt tanúsított magatartása
miatt a bukás után az osztrákok többször elítélték. 1861-től Fejér
vármegye alispánja, később ügyvéd, majd 1872-től 1876-ig járásbíró
volt Székesfehérváron. Népies regényei és politikai könyvei mellett
több ismeretterjesztő írása jelent meg folyóiratokban is.
Irodalom: Magyar életrajzi lexikon. 1. köt. Bp. 1981, Akad. Kiadó.
250.p. ;
Magyar irodalmi lexikon. 1.köt. Bp. 1963, Akad. Kiadó.
180. p.
Szinyei József: Magyar írók élete és munkái. 1.köt. Bp.
1891, Hornyánszky. 1242-1246.h.
Borostyán Sándor: Boross Mihály élete, irodalmi és
politikai működése. Szfvár, 1893. 30 p.
25. Fekete János. /Kápolnásnyék, 1817, dec. 11. - Szfvár. 1877. ápr. 3./
Rövid neszélyi tanítóskodás után 1843-ban ügyvédi vizsgát tett Pesten.
1848-ig ügyvéd volt Székesfehérváron, ekkor megyei alügyésszé
választották, majd 1849-ben megyei főjegyző lett. Ő szerkesztette a
függetlenségi nyilatkozatot üdvözlő feliratot, ezért Világos után
bujdosnia kellett. 1857-ben tért vissza Székesfehérvárra, ahol 1861-től
főtisztviselői állásokat töltött be. 1871-től haláláig megyei levéltáros
volt. Versei, humoros írásai jelentek meg a korabeli lapokban és
önálló kötete is. Dolgozott gazdasági szaklapoknak is.
Irodalom: Magyar életrajzi lexikon. 1.köt. Bp. 1981, Akad. Kiadó.
483-484.p.
Magyar irodalmi lexikon. 1.köt. Bp. 1963, Akad. Kiadó. [342.]p.
Szinyei József: Magyar írók élete és munkái. 3.köt. Bp. 1894,
Hornyánszky. 302-305.h.
26. Éder József. /Balatonfüred, 1827. - Szfvár, 1900. márc. 1./
Részt vett a szabadságharcban, majd az orvosi pályára lépett.
1856-ban telepedett le Székesfehérváron. Tagja volt a
Természettudományi Társulatnak.
Irodalom: Dr. Éder József meghalt. [Nekrológ.] = Szfvár és
Vidéke. 1900. márc. 1. 2.p.
27. Tassy Béla. /1827-1895./ Megyei Tisztviselő és birtokos volt.
Irodalom: Tassy Béla. 1827-1895. [Nekrológ.] = Szfvár és Vidéke.
1895. ápr. 13. [3.]p.
28. Fiáth Miklós. /1848. nov. 25. - New York, 1901. okt. 17./ Ügyvédi
vizsgát tett, majd rövid ideig a hadseregben szolgált. Hosszabb
tanulmányutat tett Nyugat-Európában és Észak-Amerikában, s erről
emlékiratban számolt be. 1884-ben Budapesten megbízták a

mezőgazdasági statisztikai osztály szervezésével. 1891-ben lett Fejér megye alispánja. 1896-ban a bodajki kerület országgyűlési képviselőjévé választották.

Irodalom: Fiáth Miklós báró. 1848-1901. =Székesfejérvári naptár... 1902. évre. Szfvár, [1901], Számmer I. 62-64. p.

Szinnyei József: Magyar írók élete és munkái. 3.köt. Bp. 1894, Hornyánszky. 465-466.h.

29. Szfvár és Vidéke. 1892. jan. 9. [2.] p.

30. Székesfehérvár. 1871. aug. 27. 2. f.év. 6.p.

Megjegyzés: a "Székesfejérvár" c. lap 1871-ben félévenként, később évenként kezdődő folyamatos lapszámozással jelent meg.

31. Szfvár és Vidéke. 1884. aug. 30. [2.] p.

32. U.o.

33. FML. Szfvár, thj. város. Polgármesteri iratok. 8737/884.

34. Szfvár és Vidéke 1884. dec. 23. [1.] p.

35. U.o. 1887. okt. 25. [3.] p.

36. U.o. 1890. szept. 20. /23./ [2.]p.

37. U.o. 1890. szept. 27. [1.] p.

38. U.o. 1890. okt. 11. [2.] p.

39. U.o. 1890. okt. 14. [3.] p.

40. U.o. 1899. júl. 29. 3.p.

41. U.o. 1900. szept. 13. 4.p.

42. Székesfejérvár. 1875. aug. 25. 298. p.

43. Szfvár és Vidéke. 1887. márc. 12. [3.] p.

44. U.o.

45. U.o. 1887. júl. 26. [3.] p.

46. Székesfehérvári Hirlap . 1886. szept. 2. [1.] p.

47. Szfvár és Vidéke. 1900. jan. 25. 3.p.

48. Székesfehérvári Hirlap. 1900. máj. 13. 2.p.

49. U.o. 1901. jan. 30. 2.p.

50. Szfvár és Vidéke. 1886. febr. 9. [3.] p.

51. Székesfehérvári Hirlap. 1896. szept. 2. [1.] p.

52. U.o. 1897. dec. 23. [1.] p.

53. Szfvár és Vidéke. 1903. okt. 13. [1.] p.

54. U.o. 1904. okt. 25. 4.p.

55. Székesfehérvári Hirlap. 1906. jún. 22.[1.] p.

56. Fejérmegyei Napló. 1907. febr. 12. 4.p.

57. U.o. 1907. febr. 19. 3. p.

58. U.o. 1907. márc. 19. 3.p.

59. Székesfejérvár. 1872. aug. 25. 197.p.

60. U.o. 1874. szept. 6. 224-225.p.

61. Magyarország Köz- és magánkönyvtárai 1885-ben. Szerk. György Aladár, Bp. 1886, Országos Statisztikai Hivatal. 359.p.

62. U.o. 382-383.p.

63. U.o. 339. p.

64. A "Székesfehérvári Tóvárosi Olvasókör" könyvtári jegyzékének pótfüzete és az 1900-ban megerősített alapszabályai.
Szfvár, 1900, Csitári ny. 13 p.
65. Magyarország Köz- és magánkönyvtárai 1885-ben. i.m. 276.p.
66. Szfvár és Vidéke. 1886. jún.5. [3] p.
67. U.o. 1895. jan. 15. [3] p.
68. Székesfehérvári Hirlap. 1900. febr. 11. [1] - 2.p.
69. U.o. 1900. ápr. 18. [1.] p.
70. Szfvár és Vidéke. 1877. szept. 26. [3] p.

Komlósi József

Szakedolgozat 1. része,
a 2. befejező részt a Fejér Megyei Könyvtáros
1987. 2. számában közöljük. /A szerk./

VIDRA SZABÓ Ferenc: A könyvtárosok.
= Kultúra és Közösség. 1987. 2. sz. 67-75.p.

A Könyvtártudományi és Módszertani Központ 1983 végén és 1984 elején teljes körű adatgyűjtést végzett a főfoglalkozású könyvtárosok körében, amit fél évvel később egy 880 fős mintán végzett kérdőíves vizsgálat egészített ki. A kutatások alapján kirajzolódott, hogy könyvtárainkban milyen felkészültségű, milyen anyagi helyzetű és milyen szakmai életúttal rendelkező munkatársak dolgoznak.

Eszerint a magukat értelmiségi dolgozónak valló könyvtárosok 40 százalékanak semmilyen felsőfokú végzettsége, 30 százalékanak pedig semmilyen szintű könyvtárosi szakképzettsége nincsen, s egyetemi végzettséggel is csak alig több mint 10 százalékuk rendelkezik.

Országos összesítésben a könyvtárosoknak csupán 13 százaléka férfi a húsz évvel ezelőtti 30 százalékkal szemben, ami a pálya presztízisének nagyfokú leértékelődésére figyelmeztet. A pályán belüli presztizshierarchiát pontosan követi a férfiak jelenléte: arányuk legmagasabb a szakkönyvtárakban /17%/, míg legalacsonyabb a tanácsi és a szakszervezeti könyvtárakban /8-10%/. A beosztást tekintve a felsőszintű vezetők 57 százaléka férfi; számuk különösen a szakkönyvtárakban igen magas /81%/. Ugyanakkor viszonylag későn nyílik lehetőség arra, hogy valaki vezetővé váljon: a megkérdezetteknek csupán 3 százaléka jutott harmincéves kora alatt valamilyen vezető beosztásba.

Az elmúlt húsz év alatt a könyvtárosok létszáma megduplázódott, ami egyúttal a foglalkozási ág "felhigulását" is magával hozta, hiszen a növekedés üteme elsősorban a kiszolgáló, feldolgozó háttérszemélyzetnél volt szembetűnő. A kutatás során megkérdezett közel hétezer főfoglalkozású munkatárs közül 2% csak általános iskolát, 37% középiskolát végzett, míg 39% rendelkezik főiskolai és 22% egyetemi végzettséggel. Az átlagosnál valamivel jobb a helyzet az iskolai könyvtárakban, ahol a könyvtárosok 94 százaléka diplomás, és rosszabb a tanácsi könyvtárakban, ahol ez az arány 53 százalék. A felsőszintű vezetők között csak 43 százaléknak van egyetemi könyvtárosi diplomája, 18 százaléknak pedig semmilyen könyvtárosi szakképzettsége sincs.

A képzettséget tekintve a különböző könyvtár típusok általában két csoportra különülnek el: az egyikbe a közművelődési könyvtárak tartoznak, a másikba a szakjellegűek, vagyis a szakkönyvtárak, a felsőoktatási intézetek könyvtárai és bizonyos szempontból az iskolai könyvtárak. A szakjellegű könyvtárakban magasabb mind a diplomások, mind az egyetemi könyvtárosi végzettségűek, mind a nappali tagozaton végzetek aránya.

A könyvtárosok fizetésének átlaga a vizsgálat idején 4 320 Ft volt, ugyanakkor a magyarországi átlagfizetés 4 620 Ft, a nem termelő ágakban pedig 4 750 Ft. Egy másik felmérés szerint kétszáz foglalkozás közül a szóban forgó réteg az átlagkereset szempontjából a 125. helyen áll, és csupán két szellemi foglalkozás marad alatta: az óvónők és az adminisztrátorok. A szakkönyvtárak és az iskolai könyvtárak - 4 740 forinttal - itt is az élen állnak, míg a sort a tanácsi könyvtárak zárják /3 930 Ft/. A fizetések nagyságát mindennél jobban meghatározza a beosztás. Országos összesítésben a felsőszintű vezetők keresete majdnem kétszerese a beosztottakénak, és az alsószintű vezetők is mintegy 1 250 forinttal kapnak többet náluk.

A munkahelyi mellékjövedelmek /jutalom, nyelvpótlék stb./ átlagosan 9,1 százalékkal emelik meg a dolgozók havi fizetését. A bérkiegészítések általában ott magasak, ahol egyébként is magasak a fizetések /a szakkönyvtárakban pl. 12%, éppen kétszerese a tanácsi könyvtárakénak/. Mellékfoglalkozása a megkérdezettek 5,9 százalékanak van. A könyvtárosok bizonyos rétegének rendszeres jövedelmet jelenthet a tanítás, publikálás, előadások tartása is, ez a lehetőség azonban nem adatik meg az összes könyvtár típus alkalmazottainak.

Hazánkban a felvétel idején 3 644 forint volt az egy főre jutó havi jövedelem, a főfoglalkozású könyvtárosok családjában pedig 3 400 forint. A férfi könyvtárosok átlagosan mintegy ezer forinttal kapnak magasabb fizetést a nőknél, de ezt az eltolódást a családokban, a más pályán dolgozó férjek magasabb jövedelme többnyire ellensúlyozza.

A diplomás könyvtárosok közel kétharmadát tekinthetjük elsőgenerációs értelmiségnek az apa iskolai végzettsége alapján. Általában a szülők végzettsége és a könyvtárosok iskolázottsága között szoros összefüggés van.

A könyvtárosok nagy része "véletlenül" sodródott a pályára: csupán a vizsgálatban résztvevők 28 százaléka dolgozott mindvégig ebben a szakmában, ugyanakkor több mint 60 százalékuk más pályáról került ide. A pályamódosítók között főként adminisztrátorokat, tanárokat, előadókat, népművelőket találunk.

A pályatársak elégedetlensége leginkább az alacsony kereseti lehetőségekből és a könyvtáros pálya presztizsvesztéséből fakad. A már említett tanulmány 200 foglalkozást felsorakoztató listáján a presztizs szempontjából a könyvtárosok a 144. helyre kerültek. A szellemi foglalkozások közül alig néhány marad mögöttük: ilyen az adminisztrátor, a tisztviselő és az óvónő.

A kutatás nem terjedt ki a könyvtárosok fluktuációjának vizsgálatára, ám a KMK összegyűjtötte, hogy 1985. január és szeptember között a közművelődési könyvtárakból hányan mentek más pályára dolgozni és milyen

fizetést kaptak új munkahelyükön. A felmérés figyelmen kívül hagyta azokat, akik nappali felsőoktatási intézményben tanultak tovább, akik nyugdíjba vonultak, és akiket a munkahely tanácsolt el. A vizsgált időszakban a tanácsi könyvtárakból 127, a szakszervezeti könyvtárakból pedig 15 munkatárs távozott el más területre. A legfőbb elszívó erőt a pedagógus pálya jelentette, de olyan is akadt, aki vállalati adminisztrátornak ment, havi 1 250 forinttal magasabb bérért.

GEREBEN Ferenc: Quo vadis, magyar kultúra?
/Amiről a legfrissebb művelődésszociológiai
adatok vallanak/. = Kultúra és Közösség. 1986.
6. sz. 85-95. p.

1985 november-decemberében az OSZK-KMK országos reprezentatív vizsgálata keretében megismételte egy 1978-as, szintén országos vizsgálat legfőbb kérdésfeltevéseit, hogy képet kapjon az utóbbi, gazdaságilag válságos esztendő művelődési szokásainak alakulásáról.

Az egyes társadalmi rétegek olvasói teljesítményszintjét illetően jelentős különbséget az aktív és inaktív rétegek között találunk: míg a szellemi és a fizikai dolgozók körében /a mezőgazdasági fizikaiakat kivéve/ egyaránt növekedett valamelyest a könyvolvasók aránya, addig a nyugdíjasok és háztartásbeliek között ez a réteg kisebb lett.

Bár az olvasásgyakorisági mutatók nem romlottak 1978 óta, az egyes olvasmányfajták vonatkozásában viszont - a szakirodalmat kivéve - mindenütt csökkenő olvasási kedv mutatkozott. Legerőteljesebb a visszaesés a versolvasás és általában a szépirodalom olvasása területén. Vannak olyan olvasmányfajták, amelyeket napjainkban nagyobb érdeklődés övez /pl. krimi, érzelmes-romantikus regények, ismeretközlő és műszaki irodalom/, ugyanakkor más kategóriák iránt megcsappant az érdeklődés /ilyen a társadalmi regény és a már említett vers, szépirodalom/. A "győztesek" láthatólag túlnyomórészt a kommercionálisabb szépirodalmi műfajok és a non-fiction köréből kerültek ki, a "vesztesek" között viszont a nivósabb irodalmi műfajokat, illetve magát a szépirodalmat találjuk.

A kedvenc írók listájáról 1985-re szinte teljesen kiszorultak a klasszikus magyar költők /Petőfi, Ady, Arany, József Attila/, de erre a sorsra jutott Tolsztoj és Hugo is. Helyettük az élmezőnybe Robert Merle került be, s előbbre tört Szilvási, Moldova, Rejtő, Dumas. A két lista alapstruktúrája ugyan azonos maradt /Jókai vezető helye, az őt követő Berkesi-Szilvási páros után a nemzeti klasszikusok/, de a változások hátrányosan érintették a költőket, a fajsúlyosabb klasszikus prózát, bizonyos "tegnapi" bestsellerírókat, s erősítették az olvasmányosabb /klasszikus, bestseller- és lektűr-/ irodalom helyzetét.

Összességében elmondható, hogy a hetvenes években tapasztalt izlésszociológiai tendenciák - a kommerzialisálódás és a prakticzálódás - előretörése az utóbbi években is folytatódott.

A könyvtárak beiratkozott tagjai változatlanul a felnőtt népesség szük egyötödét teszik ki. Érdekes változás viszont, hogy jelentősen lecsökkent

azok aránya, akik soha nem voltak könyvtári tagok, s ezzel egyenes arányban nőtt a lemorzsolódók száma. A lemorzsolódás főként a szakképzett fizikai és az inaktív rétegekben volt jelentős, ugyanakkor a kvalifikált szellemi foglalkozásúak körében csökkent az elmaradók, s nőtt a tagok száma.

1978 és 1985 között minden társadalmi rétegben /a nyugdíjasokat kivéve/ emelkedett a könyvvásárlók részaránya, a könyvvásárlás volumenének növekedése viszont /főleg ami a vásárolt kötetek számát illeti/ lelassult az elmúlt néhány évben. A könyvbirtoklás fehér foltjai immár a családok nem egészen egytizedére zsugorodtak össze, a 300 kötet feletti házikönyvtári állományok arányszáma pedig két évtized alatt megötszöröződött.

A hetvenes évek dilemmája ezáltal tovább éleződött: a legjobb esetben stagnálnának mondható olvasási kedv vajon hogyan tud lépést tartani az otthoni könyvkészletek gyarapodásával?

A vizsgálat érintőlegesen foglalkozott egyéb művelődési területekkel is. Eszerint a legkedveltebb zenei és filmtípusok szinte teljesen megegyeznek az 1978-as listák élmezőnyével. A legfigyelemreméltóbb különbség talán a hírközlő és közérdekű információs műsorok kedveltségének nagymértékű emelkedése.

A hetvenes években végzett felmérés azt a következtetést vonta le, hogy a felnőtt népesség 40-60 %-a kifejezetten kommersz /fogyasztói-szórakoztatói/ igényszinttel jellemezhető, és a valódi értékek elkötelezett híveinek aránya egyik művészeti ágban sem haladja meg az 5-10 %-ot. Ez a helyzet napjainkra semmivel sem javult, az irodalmi izlés vonatkozásában pedig valamelyest romlott is.

TÓTH Dezső: Mozgófilmek a helyismereti gyűjteményekben. = Könyvtári Figyelő. 1987. 2. sz. 194-199. p.

A megyei könyvtárak helyismereti tevékenysége a 60-as években bontakozott ki, s később felzárkóztak a városi, majd egyes községi könyvtárak is. A helyismereti munka jelentős fejlődése ellenére tapasztalhatók hiányosságok is, elsősorban a gyűjteményfejlesztésben: a gyűjtés nem terjed ki valamennyi dokumentumtípusra. Néhány könyvtár ugyan hozzákezdett a hangos-képes dokumentumok gyűjtéséhez is, ennek ellenére az audiovizuális helyismereti anyagok könyvtári ügye még rendezetlen.

A helyismereti gyűjtés a források legszélesebb skáláját öleli fel: magában foglalja az adott terület egészére kiterjedő komplex társadalmi, kulturális, életmódra vonatkozó stb. információkat. Ebből a szempontból a mozgófilmek forrásértéke felbecsülhetetlen: sok foglalkozik egyes gyárak, ipari üzemek tevékenységével; helyismereti és általános kortörténeti információkat is tartalmaznak a moziban bemutatott hirdatófilmek, a televízió hirdatói, a Hét, a Stúdió műsorai. A könyvtárak feladata ezek minél teljesebb körű gyűjtése, ami azonban sok nehézséggel jár. A legnagyobb problémát az jelenti, hogy hiányzik a filmdokumentumok országos

számbavétele: szükség lenne a diafilmek, mozgófilmek, majd a videofelvételek azonosító adatait tartalmazó kiadványra.

A hangos-képes dokumentumok esetében a helyi vonatkozás meghatározása is gondot okozhat. Mindenképpen a gyűjteménybe tartozik az a film, amely az adott földrajzi határokon belüli tartalmat hordoz. Már nehezebb a szempontokat megállapítani a játékfilmek esetében, és abban az esetben, ha a film előállításában közreműködő személy /forgatókönyvíró, rendező, operatőr stb./ helyi kötődéssel bír. A helyi vonatkozás szempontjából mind a játékfilm, mind az informatív /dokumentum, tudományos/ jellegű film számításba jöhet.

A filmekhez a könyvtár vétel, ajándék vagy csere útján juthat hozzá, de gyarapíthat saját gyártás /a könyvtár által készített filmek/ és másolás /pl. tv-műsorok felvétele/ útján is. Az országos regisztráció hiánya miatt a helyismereti filmek vásárlása ma még ritka.

A jövőben az újonnan készülő filmekből be kell szerezni a helyismereti anyagot, a régebben készült alkotásokat pedig visszamenőleg - lehetőleg központilag - fel kell tární. A saját gyártásra és a másolásra a legjobb eszköz az egyre terjedő video. Feltétlenül a helyismereti gyűjteményben van a helye a helyi kábeltelevízió műsorainak.

KASTALY Beatrix: Az országos állományvédelmi program. = Könyvtári Figyelő. 1987. 1. sz. 15-24. p.

Az utóbbi évtizedekben az előállított dokumentumok papiranyagának negatív minőségi változásai és a dokumentummennyiség rohamos növekedése egyre sürgetőbbé teszik az állományvédelem kérdéseinek előtérbe állítását.

Míg a régi könyvek restaurálása már kb. 50 éve elkezdődött, addig a modern dokumentumok tömeges kezelésének lehetősége csak az utóbbi 10-15 évben bontakozott ki néhány országban. Több helyütt - így pl. a Szovjetunióban, az USA-ban, Franciaországban - a könyvtári restauráló központokban anyagvizsgáló-kutató-fejlesztő laboratóriumokat hoztak létre a megfelelő természettudományos-technikai módszerek és eljárások kidolgozására. Mintegy tíz évvel ezelőtt indultak meg a könyvtárak dokumentumainak mennyiségét, állapotát felmérő, a megőrzés módját meghatározó kutatómunkák. Országos állományvédelmi tervek készítésével egyelőre csak az Egyesült Államokban és Nagy-Britanniában foglalkoznak.

A hazai könyvtári állományvédelemről 16-20 különböző típusú és nagyságú könyvtár állapotának és ilyen jellegű tevékenységének ismeretében az állapítható meg, hogy az állagromlás megelőzése és a helyreállítás érdekében a könyvtárak többsége nem tesz annyit, amennyit tehetne. Kétségtelen, hogy a legtöbb intézmény megfelelő anyagi alapok hiányában nem tud a könyvek számára optimális feltételeket nyújtó raktárakat létesíteni, s kevés a köttetésre, restaurálásra, mikrofilmezésre fordítható pénz is. De a hasonló helyzetben levő könyvtárak is igen eltérően rangsorolják ezeket a munkákat a könyvtárvezetés szemléletmódjától, hozzáértésétől függően.

A megfelelő raktárhelyiségek megszerzése ugyan nemcsak a könyvtárakon múlik, a raktárak és a könyvek tisztántartása viszont nagyrészt megoldható lenne a meglévő eszközökkel. Ennek ellenére a meglátogatott állami könyvtáraknak csak mintegy harmadában végeztek rendszeres könyvportalanítást. Télen a raktárak általában túlságosan melegek és szárazak, de bennük fűtésszabályozást és levegőnedvesítést alig alkalmaznak. A kötés nélküli, vékony vagy nem könyvformájú dokumentumok védelmére, tárolásuk módjára nem alakult ki egységes, jó gyakorlat.

A könyvtári kötészetek kapacitását általában a helyreállító kötésre fordítják, s kevésbé az új könyvek bekötésére, ami a megelőző védelem egyik fontos eszköze. Az új kötések színvonala meglehetősen sokféle, a könyvkötők képzettségétől és a könyvtárosok igényeitől függően. Budapesten a kötésszeti dolgozók zöme szakmunkás, vidéken 60-70 százalékuk.

A megrongálódott papirú, s a könyvtár számára fontos könyvek, hírlapok esetében az újrakötés restaurálással kellene, hogy együtt járjon. A meglátogatott könyvtárak közül kevés volt, ahol a sérült papírt elfogadhatóan ki tudják javítani, s a könyv eredeti jellegét meg tudják őrizni. A minőségi munkavégzést hátráltatja a kötésszettek - különösen a megyei könyvtárakéra - nehezedő nagy mennyiségi nyomás is.

Jelenleg saját, belső restauráló műhellyel csak az OSZK rendelkezik. Országos könyvegészségügyi laboratóriumról 1983-tól beszélhetünk, ekkor ugyanis az OSZK hét főre emelhetette a más könyvtárak számára dolgozó restaurátorainak számát. Az itt dolgozó restaurátorok és vegyészek összlétszáma 24 fő.

A hazai könyvtári állományvédelem eddigi legnagyobb szabású munkálata az OSZK-ban 1969 óta folyó országos hírlap-mikrofilmezési program. A régi értékek /kéziratok, ősnymtatványok, RMK/ mikrofilmezését az MTA Központi Könyvtára és az ELTE Központi Könyvtára végzi. Vidéken a JATE és a KLTE Központi Könyvtára foglalkozik ilyen jellegű tevékenységgel.

1984 őszén az OKT 12 tagú Állományvédelmi Szakbizottságot alakított, amely átfogó koncepciót dolgozott ki a hazai dokumentumbázis megőrzésének és restaurálásának biztosítására. Néhány gondolat a tervezetből:

Fontos lenne, hogy legalább a legértékesebb állományrészek számára külön - jobb körülményeket nyújtó - raktártereket létesítsenek. Anyagi segítséget kell nyújtani a nagy, elhanyagolt, értékes gyűjtemények egyszeri kitakarítására és konzerváló kezelésére. Kívánatos volna, hogy a gyorsan romló dokumentumokat még ép állapotukban mikrofilmre vegyék. Ehhez megfelelő, központi mikrofilmező kapacitások szükségesek.

1985-ben könyvtári, levéltári és múzeumi restaurátorok felmérték a közgyűjtemények igényét savmentes, jóminőségű papirokra, és a Diósgyőri Papirgyárral megállapodtak ezek gyártásáról. Az import anyagok behozatalát - ha az OSZK-n kívül máshol is alakulnak restauráló műhelyek - a közgyűjtemények között össze kell hangolni és központilag végezni.

A használt könyvek szakmailag helyes javítása és kötése a jelenleg oktatott könyvkötői ismereteket általában meghaladja. Ezért a kötésszeti dolgozók számára speciális könyvkötő-továbbképzésre van szükség.

A könyvtári szaksajtóban nagyobb teret kell szentelni az állományvédelemmel kapcsolatos kérdéseknek. Szükség volna a könyvtári könyvkötés és restaurálás tankönyvként használható kézikönyvének megírására is.

IRODALOMKUTATÁSOK, BIBLIOGRÁFIÁK
a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtárban
1987. januártól májusig

1. Ellenőrzés, értékelés, osztályozás a középiskolában. /Szakdolgozathoz./
9 tétel.
Összeállította: Trosztmér Katalin
2. A postakocsi és a vasút története Fejér megyében. /Ujságcikkhez./
15 tétel.
Összeállította: Trosztmér Katalin
3. A művelődéskutatás elmélete, módszertana. /Felméréshez./
33 tétel.
Összeállította: Mikola Katalin
4. A környezeti ártalmak hatása az óvodás gyermek személyiségének fejlődésére. /Szakdolgozathoz./ 46 tétel.
Összeállította: Horváth Rózsa
5. Az Ercsi Cukorgyár története 1910-től napjainkig. /Tanulmányhoz./
74 tétel.
Összeállította: Horváth Rózsa
6. Ráckeresztúr története. /Kiadványhoz./ 11 tétel.
Összeállította: Magony Imre
7. Martonvásár 1982-1987. /Kiadványhoz./ 120 tétel.
Összeállította: Kiri Angéla
8. Árpád fejedelem alakja a történetírásban, az irodalomban és a képzőművészetekben. /Rendezvényhez./ 58 tétel.
Összeállították: Trosztmér Katalin, Mikola Katalin
9. Eperjes Károly színművész. /Rendezvényhez./ 19 tétel.
Összeállította: Kiri Angéla
10. Az 1897-es előszállási aratósztrájk. /Tanulmányhoz./ 12 tétel.
Összeállította: Magony Imre
11. Polgári politikai pártok a két világháború közötti Magyarországon.
/Előadáshoz./ 20 tétel.
Összeállította: Komlósi József

12. A pályakezdők munkahelyi beilleszkedése. /Munkaköri feladathoz./
45 tétel.
Összeállította: Horváth Rózsa
13. Diákéletmód Székesfehérváron. /Szakdolgozathoz./ 33 tétel.
Összeállította: Kiri Angéla
14. Egésznapos nevelés, iskolaotthon, klubszerű oktatás. /Szakdolgozathoz./
33 tétel.
Összeállította: Horváth Rózsa

Az irodalomjegyzékeket - kérésre - másolatban rendelkezésre bocsátjuk.

Mikola Katalin - Komlósi József

IRODALOMKUTATÁSOK, BIBLIOGRÁFIÁK
a Fejér Megyei Pedagógiai Intézet könyvtárában.
1987. januártól májusig

1. Ajánlás az iskolai nevelési értekezletek témáira.
279 tétel.
Összeállították: Baloghné Büte Mária, Erdősi Erika, Fábiánné Makrai Edit, Soós Sándorné
2. Ajánlás az óvodai nevelési értekezletek témáira.
234 tétel.
Összeállították: Baloghné Büte Mária, Erdősi Erika, Soós Sándorné
3. Ajánló bibliográfia április 4. megünnepléséhez. /Általános és középiskolák számára./ 62 tétel.
Összeállította: Erdősi Erika
4. Ajánló bibliográfia november 7 -i iskolai ünnepélyhez.
41 tétel.
Összeállította: Erdősi Erika
5. Eredményvizsgálat, mérés, értékelés. /Pedagógusok munkájához./
273 tétel.
Összeállította: Erdősi Erika
6. Könyv- könyvtárhasználat az iskolában:
ajánló bibliográfia a tantervi követelmények teljesítéséhez. 116 tétel.
Összeállította: Soós Sándorné

Soós Sándorné

A könyvtári munkát érintő legfontosabb jogszabályok
1986 novembertől - 1987 májusig

- 1/1986./IX.1./ MTH számú rendelkezés az időszakos lap alapításának engedélyezéséről. = Művelődési Közlöny. 1986. 19. sz. 1126-1128. p.
- 18/1986./XII.17./ ÁBMH számú rendelkezés a továbbtanuló dolgozók kedvezményeiről szóló 6/1981./XII.29./ ABMH számú rendelkezés módosításáról. = Művelődési Közlöny. 1986. 23. sz. 1295. p. ; Magyar Közlöny. 1986. 52. sz. 1426. p.
- 203/1986./Műv. K. 24./ MM számú útmutató az iskolai könyvtárak fejlesztéséről. = Művelődési Közlöny. 1986. 24. sz. 1357-1364. p.
- Jegyzék a hatályos művelődési jogszabályokról. = Művelődési Közlöny. 1987. 2. sz. 289-428. 1. /Lezárva: 1986. december 31./
- A Közművelődési Alap céltámogatási keretéből történő igénylésről. = Művelődési Közlöny. 1987. 4. sz. 522-523. p.
-

KITÜNTETÉS

UGRITS MARGIT, a Csákvári Nagyközségi Könyvtár vezetője Ifjúságért Érdemérem kitüntetését kapott március 21-én. A magas ifjúsági kitüntetésre a csákvári KISZ-es fiatalok javasolták.

PÁLFALVI MÁRIA, az SZMT Központi Könyvtár igazgatóhelyettese május 1-én Szakszervezeti munkáért kitüntetés ezüst fokozatában részesült. A jó munkát elismerő kitüntetésekhez gratulálunk!

SZEMÉLYI HIREK

Február 1-től a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár módszertanos munkatársa lett Némethné Felföldy Magdolna, aki korábban - közel 22 évig - a polgári nagyközségi könyvtár vezetője volt. E napon távozott a Velinszky László Városi Könyvtárból az Ikarus műszaki könyvtárába Borbélyné Béres Marianna. Március 1-től a megyei könyvtár olvasószolgálatának osztályvezetőjévé nevezték ki Szabó Józsefnét, aki addig az MSZMP Fejér megyei Oktatási Igazgatóság könyvtárát vezette.

A könyvtár új vezetője április 1-től Horváth Ferencné lett, aki korábban a Velinszky László Városi Könyvtárban dolgozott a Vörös Hadsereg úti fiókkönyvtár vezetőjeként.

Nyugállományba vonult március 17-én Gévay Ágnes, aki 32 éves munkaviszonyából 27 éven át volt a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár munkatársa. 1962-től olvasószolgálati csoport-, 1975-től osztályvezetőként szolgált szívet-lelékkel a könyvtár ügyét, majd az utóbbi években a helyismereti csoport munkatársaként dolgozott. Megromlott egészségi állapotára való tekintettel kérte nyugdíjaztatását. Ezúton kívánjuk, hogy a megérdemelt pihenés számára gyógyulást, és az elkövetkezendő években jó egészséget hozzon!

Ugyancsak nyugdíjba vonult a megyei könyvtár két másik munkatársa: február 1-én Ferenczi Lászlóné, aki 12 évig volt az olvasószolgálat könyvtárkezelője, március 1-én pedig Szabó Istvánné, aki 15 évig volt a köteteszet könyvkötője. Április 30-án lett nyugdíjas a bicskei Vajda János Városi Könyvtár munkatársa Ipach Tamásné, aki több évtizeden keresztül szolgált kitartóan Bicske könyvtárügyét. Mindannyioknak nyugodt pihenést és jó egészséget kívánunk!

KRÓNKA

1986. december 16 - 1987. június 15.

TÉLI KÖNYVVÁSÁRRA hívták vendégül dr. Bálint György szakíró Cecére, aki december 17-én Gondok a kiskertben címmel tartott előadást.

CSÁKVÁRON óvodások és kisiskolások találkoztak külön-külön csoportban a nagyközségi könyvtárban Marék Veronika íróval december 18-án.

A MŰVELŐDÉSI miniszter helyettese, Pusztai Ferenc, látogatott el megyénkbe december 19-én. Programjában szerepelt - többek között - a megyei közművelődési intézmények vezetőivel való találkozás, akikkel elbeszélgetett gondjaikról, s e beszélgetés során esett szó az új megyei könyvtár építésének előkészítéséről is.

IGAZGATÓI értekezletet tartottak december 22-én a megyei könyvtárban. Ez alkalommal megbeszélték az évvégével és az új év tennivalóival kapcsolatos munkákat és terveket. Szó volt a statisztika elkészítéséről, a körzeti munkaértekezletek és tervtárgyalások előkészítéséről, s az ezzel összefüggő igazgatói

feladatokról.

AZ ORSZÁGOS Közművelődési Tanácshoz benyújtott pályázat alapján 1987. évben a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár háromszázezer forint támogatást kapott VIDEO dokumentumok beszerzésére, valamint két videomagnetofon megvásárlására. Ezzel a megyei könyvtárban a helybenhasználat és a kölcsönzés is megkezdődhetett. Sajnálatos, hogy a városi könyvtárak ugyanezen pályázatára nem sikerült a támogatást elnyerni.

A GÁRDONYI könyvtár január 1-től hangkazetták kölcsönzésével bővítette szolgáltatásait, ami a viszonylag szűkös állomány ellenére is igen nagy érdeklődést váltott ki. Az első negyedévben több, mint 300 kölcsönző vette igénybe az ingyenes szolgáltatást. A kazettakölcsönzés bevezetését a megyei közművelődési alap múlt évben adott támogatása tette lehetővé.

SZAKFELÜGYELŐI értekezletet tartottak január 9-én a megyei könyvtárban Sipos András, a megyei tanács főelőadójának irányításával. Ez alkalommal köszöntötték először Fülöp Lászlónét, az SZMT Központi Könyvtár igazgatóját, aki január elsejétől szakfelügyelői megbízást kapott, majd megbeszélték az 1987. évi szakfelügyeleti tervet.

KÖNYVTÁRKÖZI kölcsönzésben is kérhető videofilmjeiről adott ki tematikus jegyzéket az év elején a móri Radó Antal Városi Könyvtár.

A FEJÉR MEGYEI Pedagógiai Intézet Pedagógiai segédletek, ötletek, ajánlások címmel kiadványokat jelentetett meg. 1987. januárjában vehettük kézbe az Itt a farsang, áll a bál! címűt, melyet Baloghné Büte Mária állított össze a farsangi népszokásokról, és közzétesz egy szerkesztett műsort is. Eredményvizsgálat, mérés, értékelés címet viseli az Erdősi Erika által összeállított bibliográfia. A 17 és 23 oldalas kiadvány A/4-es méretben, 250 példányban készült. A kiadványoknak egyetlen közös vonásuk lesz - írják - "az intézményben folyó pedagógiai munka megkönnyítését szeretnék szolgálni."

AMERIKAI MAGYAROK egy hazai nyelvész szemével címet kapta Lőrincze Lajos nyelvészprofesszor élménybeszámolója, amelyet USA-beli útjáról január 19-én a Velinszky László Városi Könyvtárban tartott.

SZÁZ ÉVE KEZDŐDÖTT Móron címmel könyvtártörténeti "emlékeztetőt" állított össze Benczik Jánosné a Radó Antal Városi Könyvtár munkatársa. A Mór és Vidéke Ipartestület könyvtárától, a különböző olvasóköri körökön keresztül a Moóri Katolikus Körig /mely 1945-ig a volt járási könyvtár helyén működött/ több egyesülettel, művelődési körrel és könyvtárral kapcsolatos érdekességet tár fel.

ERCSI Nagyközségi Tanács Végrehajtó Bizottsága január 22-én megtárgyalta a könyvtár munkáját. A testület tagjai és a meghívottak

elismeréssel szóltak a nagyközségi könyvtár munkájáról, de felvetették a fűtés korszerűtlenségét és a szűkös elhelyezést is. Határozatot hoztak arról, hogy a fűtés korszerűsítését még 1987-ben elvégeztetik; festést és kisebb raktárbővítést is tervbe vettek.

A DECEMBERBEN elmaradt író-olvasó találkozók helyett január 20-án Lovasberényben és Zámolyon, 22-én Besnyőn és Iváncsán, 27-én pedig Gárdonyiban és Agárdon találkozhattak a gyerekek Marék Veronikával. Az igen jó hangulatú rendezvényeken az író nemcsak mesélőkedvével, hanem fantasztikus rajzkészségével is elkápráztatta a résztvevőket. A népszerű hősök /Kippkopp, Tiptopp, Coffi, Pocak, Boribon és a Kockásfülü Nyul/ a gyerekek szeme láttára elevenedtek meg.

KÖNYVTÁRBEMUTATÓ video-felvételt készített óvónők részére a Székesfehérvári Városi Televízió a Velinszky László Városi Könyvtár Vörös Hadsereg úti fiókkönyvtárában, melyen a Velinszky László Óvoda nagycsoportosai ismerkedtek meg a könyvtárral és a könyvtárosokkal.

MUNKAÉRTEKEZLETET tartottak február 2-án a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtárban. Escher Ilona igazgató munkát értékelő és feladatokat megjelölő tájékoztatója után a hozzászólók többsége az intézmény egyre szűkebbé válásából adódó munkaszervezési gondokról, állományelhelyezési problémákról, s ebből eredően a szolgáltatások bővítésének lehetetlenségéről szólt.

A FEJÉR MEGYEI Tanács VB. művelődési osztálya négy könyvtár számára biztosított 1987-re a megyei közművelődési alapból támogatást. A bicskei Vajda János Városi Könyvtár 50 ezer forint támogatásban részesült gyermekkönyvtárának kialakításához. A gárdonyi nagyközségi könyvtár a feldolgozó és propaganda munka bővítésére kért és kapott 40 ezer forintot, amelyből azonnal megvásároltak egy margarétafejes Robotron sokszorosító írógépet. A székesfehérvári Velinszky László Városi Könyvtár zenei részlegének kialakítására kapott 150 ezer forintot, a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár pedig a Fejér Megyei Könyvtáros repertoriuma és a megyei folyóiratjegyzék nyomdaköltségére kapott 75 000,- Ft támogatást.

KIS BIBLIOGRÁFIÁK címmel sorozatot indított a Velinszky László Városi Könyvtár. A sorozat első füzeté kölcsönözhető könnyűzenei hangfelvételeket ajánl, a már 1985-ben megkezdett kölcsönzés népszerűsítésére.

TÁJÉKOZTATÓT jelentetett meg a Mészöly Géza utcai könyvtár szolgáltatásairól a székesfehérvári városi könyvtár. Az A/6-os méretű 4 oldalas tájékoztató hárromezer példányban készült.

FEBRUÁR 3-ÁN került sor Dunaújvárosban a Munkásművelődési Központ és Könyvtár tertárgyalására. A könyvtár munkájának és terveinek részletes elemzése után valamennyi

jelenlevő megállapította, hogy a könyvtár vezetésében 1986. január 1-én történt személyi változás zökkenőmentes volt.

NÉPMŰVELÉSI gyakorlaton lévő egyetemisták látogatták meg a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtárat február 5-én. Az intézmény munkájáról Tóth György igazgatóhelyettes tájékoztatta az egyetemistákat.

MAROSI Júlia előadóművész volt a vendége február 13-án a Mészöly Géza utcai fiókkönyvtár gyermekolvasóinak. Március 9-én pedig TAKÁCS Imre szerzői estjére került sor. Közreműködött Bobory Zoltán előadóművész.

AZ MSZMP MÓR Városi Végrehajtó Bizottsága február 17-i ülésén a Radó Antal Városi Könyvtár munkájával foglalkozott. A testület elismeréssel szolt a könyvtár tevékenységéről, az utóbbi években megindult kezdeményezésekről, a szolgáltatások bővítéséről, jól alakuló kapcsolatairól, s arról a szerepről, melyet a könyvtár a város életében betölt. A megbecsülést jelzi az a tény is, hogy a párttestület önálló napirendként tárgyalta az intézmény munkáját. Ugyanezen a napon délelőtt az intézmény tertárgyalására került sor.

ERCSIBEN TARTOTTÁK a dunaújvárosi körzet községi könyvtárosainak munkaértekezletét február 23-án. Értékeltek az előző év eredményeit és az 1987-es terveket. A tapasztalatcsere jellegű beszélgetésen részt vett Kácsor Ferenc, a Dunaújvárosi

Városi Tanács művelődési osztályának vezetője és Ferenczi Istvánné népművelési felügyelő. Az osztályvezető felhívta a könyvtárosok figyelmét a gondosabb pénzgazdálkodásra, a a könyvtári költségvetés készítésében való aktív közreműködésre. A kiemelkedő eredményt elért könyvtárosokat oklevéllel és könyvvel jutalmazta a dunaújvárosi MMK Könyvtára. Az összejevetel továbbképzési célokat is szolgált. Fellegrvári Tibor és Bazsó Márton a Móra Könyvkiadó munkatársai tájékoztatták a jelenlévőket a kiadó tevékenységéről és terveiről, majd Erős László a Magvető Könyvkiadó szerkesztője tartott hasonló jellegű tájékoztatót. Bemutatta a kiadó újabb könyveit, amelyeket a vendéglátó Ercsi nagyközség könyvtárának ajándékozott.

FEBRUÁR 27-ÉN zajlottak megyeszerte - 9 helyszínen - a SZOT által meghirdetett Tiszta szívvel vetélkedő elődöntői. A 120 benevezett csapatból összesen 78 érkezett meg a helyszínekre. Az elődöntőn a 3 fős csapatok József Attila verseiből, Fejes Endre: Rozsdatemető, Fekete Gyula: Az orvos halála, Illés Béla: Honfoglalás című regényéből vetélkedtek. A megyei döntőbe 11 csapat jutott tovább, melyet május 29-én rendezett meg az SZMT Központi Könyvtár. A vetélkedő anyaga kiegészült Gáll István: Ménesgazda, Sánta Ferenc: Húsóra, Szabó Pál: Isten malmai és Váci Mihály Százhuszat verő szív című művekkel. A megyei döntőt a Fejér megyei igazságügyi dolgozók

csapata nyerte, ők képviselik majd megyénket szeptemberben a területi versenyen Zalaegerszegen.

VERS ÉS DAL című műsorra hívták olvasóikat a könyvtárosok a székesfehérvári Királykút Könyvtárba. A március 2-i rendezvény vendége volt Marosi Júlia és Torday Ferenc előadóművész, valamint Medvigy Endre irodalomtörténész.

TOVÁBBKÉPZÉS. A megye főfoglalkozású könyvtárosainak ~~ezévi~~ továbbképzését március 2-án tartották a megyei könyvtárban. Ideológiai életünk aktuális kérdéseiről Nagy Jenő, az MSZMP Fejér megyei Bizottsága titkára tartott előadást, majd a tanácsi és szakszervezeti hálózat 1986. évi eredményeiről és az idei fő feladatokról beszélt a két könyvtári hálózat igazgatója: Escher Ilona és Fülöp Lászlóné. Délután a Fejér megyei Levéltárba látogattak el a könyvtárosok, ahol előadást hallgattak az Eötvös családról, Eötvös Károly születésének évfordulója alkalmából.

MÁRCIUS 9-ÉN a bicskei és a móri körzet könyvtárosai tartottak munkaértekezletet. A bicskei körzet könyvtárosai a csákvári nagyközségi könyvtárban találkoztak, ahol a nagyközségi tanács elnöke köszöntötte a jelenlévőket és bemutatta Csákvárt. A könyvtárak munkájának értékelése után szó volt a tervekről, a könyvtári gazdálkodásról, majd könyvtárbe mutató gyermekfoglalkozást tartott Ugrits Margit, a könyvtár vezetője. Móron a Radó Antal Városi

Könyvtárban találkoztak a móri körzet könyvtárosai a munkát értékelő megbeszélésen. Bár a találkozó a jelenlévőknek itt is tanulságos volt, és a programot videofilm vetítés is kiegészítette, mégis a kevés résztvevő és a helyi irányító szervek képviselőinek a távolmaradása miatt, kevésbé volt eredményes.

GYÜLÖLÖK ÉS SZERETEK - ez volt a címe annak a zenés irodalmi összeállításnak - amit Beregszászi Olga és Ujlaki Károly színművészek adtak elő a Beethoven Általános Művelődési Központ Könyvtárában Martonvásáron március 10-én. A nagyszerű előadónak illetve zenés pódiumjátékon a világirodalom legszebb szerelmes versei hangzottak el.

A FORRADALMI IFJUSÁGI NAPOK rendezvényeihez kapcsolódva március 14-én a gárdonyi könyvtár a HNF helyi bizottságával és a művelődési házzal közösen szervezett rendezvényeket. A Velencei-tó állatvilágáról kiállítást nyitottak meg, majd Kisteleki Zoltán mutatta be "100 éve Segesvárnál" című műsorát. Ezután honismereti vetélkedőn mérte össze tudását a négy társköztség általános iskolásokból álló csapata.

A GENERÁL-PAUSA együttes zenés, irodalmi műsort tartott Paprikajancsi szerenádja címmel március 17-én a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár gyermekolvasóinak.

A SZÉKESFEHÉRVÁRI Városi

Televízió március 17-én közönségtalálkozót tartott a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtárban. Baranyi Pál főszerkesztő és munkatársai tájékoztattak a századik adáson túlevő televízió munkájáról és válaszoltak a kérdésekre.

A MÓDSZERTANI Munkaközösség első negyedévi összejövetelét március 19-én tartotta az SZMT Központi Könyvtárban. Többek között megbeszélték a körzeti munkaértekezletek tapasztalatait, és azokat a feladatokat, amelyek a Fejér Megyei Tanács 20/1986. /IX.30./T.sz. Határozatából adódnak. Meghatározták a munkaközösség ezévi részletes programját, további összejövetelek időpontját és tematikáját. Május 21-23-án Hajdú-Bihar megyébe látogatnak, szeptember 17-én Dunaújvárosban a közös használatú iskolai könyvtárakkal, november 26-án a fehérvári városi könyvtárban a könyvtári propagandával ismerkednek.

MÁRCIUS 23-ÁN a kőszegi Ciróka népzenei együttes volt a móri gyerekek vendége. A Radó Antal Városi Könyvtárban szervezett sikeres műsort a Móri Városi Televízió is megörökítette.

A TIZEN TULIAK TÁRSASÁGA című tv műsor szerkesztősége látogatott el Mórra március 25-én. Ez alkalommal Varga István pápai cukrász rögtönzött kiállítást a mézesbábos figurákból, s tanította a móriakat a mesterség fortélyaira.

A SZÉKESFEHÉRVÁRI körzet

községi könyvtárosainak munkaértekezletét március 25-én rendezték meg a székesfehérvári Vörös Hadsereg úti fiókkönyvtárban. A megyei könyvtár módszertani munkatársai értékelték az 1986-os reprezentatív statisztikai adatok alapján a könyvtárak eredményeit, állományának megoszlását és szerzeményezésének tapasztalatait. A községi könyvtárak költségvetési gazdálkodása és a tervek készítése külön hangsúlyt kapott. Végezetül a vendéglátó könyvtár vezetője - Horváth Ferencné - ismertette a gyermekfoglalkozások tapasztalatait, a könyvtár kiadványait.

A ZENGŐ, ÉKES SZÓ címmel meghirdetett vers- és prózamondó verseny megyei döntőjét rendezte meg a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár szakszervezeti bizottsága március 29-én a könyvtár olvasótermében. A rendezéssel a Közalkalmazottak Szakszervezete Fejér Megyei Bizottsága bizta meg az alapszervezetet.

A GÁRDONYI KÖRZET községi könyvtárosainak munkaértekezletét április 1-én tartották a gárdonyi nagyközségi könyvtárban. A napirenden elsőként a könyvtárak előző évi munkájának értékelése szerepelt, majd a szerzeményezésüket, állományuk összetételét és 1987. évi munkaterveiket elemezték a megyei könyvtár módszertani osztályának munkatársai. A vendéglátó könyvtár vezetője - Klausz Gábor - a könyvtári költségvetés tervezésére és felhasználására hívta fel

kollégái figyelmét. Külön figyelmeztetett a megyei közművelődési alapból pályázatok útján elérhető támogatásokra, amelyek az új szolgáltatások bevezetését segítik elő.

FÜTÉSKORSZERŰSÍTÉS és felújítás miatt február 20-tól április 6-ig zárva volt Polgárdin a nagyközségi könyvtár. Április 8-án ünnepélyes keretek között mutatták be a felújított könyvtárat a meghívottaknak, amely újra az olvasók rendelkezésére áll.

MIT TEHET A KÖLTŐ? címmel irodalmi estet rendezett a martonvásári Beethoven Általános Művelődési Központ Könyvtára a Brunszvik Klubbal közösen április 8-án. Az esten Pomogáts Béla irodalomtörténész mondott bevezetőt - majd Latinovits Zoltán, Juhász Ferenc, Csoóri Sándor, Nagy László és Illyés Gyula műveiből hangzottak el részletek.

SÁRBOGÁRD HELYTÖRTÉNETE címmel másodszor tartottak tudományos ülést Sárbogárdon. Az április 11-i ülést Sárbogárd Város Tanácsa, a HNF városi elnöksége, a TIT városi elnöksége és a Madarász József Városi Könyvtár rendezte. Az előadásokat a Fejér megyei Levéltár munkatársai tartották - dr. Farkas Gábor, dr. Erdős Ferenc és dr. Dani Lukács -, s felszólaltak Imréné Szőnyegi Hajnalka és dr. Kellner Józsefné, a könyvtár munkatársai.

SZÉPEN MAGYARUL - SZÉPEN EMBERŰL címmel országos mozgalom indult útjára, a tudatos nyelvhasználatra, a kulturált

beszédmodra, az anyanyelv ápolására. Ehhez a felhíváshoz csatlakozva, április 14-én a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár gyermekkönyvtárában 45 gyerek részvételével Anyanyelvünk játéka címmel tartottak foglalkozást Dobi Istvánné tanárnő vezetésével.

SZÉPKIEJTÉSI versenynek adott helyet a költészet napján a Radó Antal Városi Könyvtár. Mór és körzetéből kisdobosok, úttörők szép számmal vettek részt a versenyen.

MÜVELŐDÉSTÖRTÉNETI előadásokra került sor a móri Radó Antal Városi Könyvtárban. Február 5-én a hódoltság koráról - Hatházi Gábor betegsége miatt - Kleinné dr. Horváth Magdolna tartott előadást, március 20-án a 17-18. századi függetlenségi harcokról Horváth Júlia beszélt hallgatóságának, a Kettős honfoglalás című - László Gyula által tartott - előadással, április 10-én zárult a sorozat.

MOLDOVA GYÖRGY íróval rendezett találkozót április 15-én az Ikarus Gárdonyi Géza Művelődési Ház Könyvtára. Az író készülő új regényéről beszélt, amelynek témája ezúttal a rendőrség munkája lesz. Az anyaggyűjtés élményeiről tartott színes, eredeti humorú előadást nagy élvezettel hallgatták a gyár dolgozói, akik ezután sok kérdést intéztek az íróhoz eddigi művei kapcsán. A jó hangulatú találkozón árusították az író legújabb, Ésszel fél az ember című művét, amelyet a helyszínen dedikált.

A MÓRI Radó Antal Városi Könyvtárban április 16-tól hirdetések vesznek fel a Fejér Megyei Hírlapba és a Dunaújvárosi Hírlapba. Június 15-ig közel kétszázan vették igénybe ezt a lehetőséget, a hirdetőik közül többen beiratkoztak a könyvtárba is.

ÁPRILIS 16-ÁN Tiszta szívvvel ... című József Attila emlékműsorát mutatta be a gárdonyi könyvtárban Kürti Papp László előadóművész. A színvonalas összeállítás méltó megemlékezés volt a költő halálának közelgő évfordulójára. A műsorban közreműködött Sztankovity Béla gitárművész.

GYERMEKKÖNYVTÁROS munkaközösség alakult április 22-én a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár gyermekkönyvtárában. Résztvevők a tanácsi, szakszervezeti, iskolai hálózatban évek óta jól dolgozó munkatársak. Célja a gyermekkönyvtári módszertani munka segítése. Az alakuló foglalkozáson megbeszélték a gyermekkönyvtárosok júniusi öt megyés tanácskozásának részletes programját, és a munkaközösség további feladatait. A munkaközösség vezetője dr. Varga Gyuláné, a megyei könyvtár gyermekkönyvtárának vezetője.

ÁPRILIS 23-24-25-ÉN Gárdonyiban országos munkaértekezletet tartott az Állami Gorkij Könyvtár és a Hazafias Népfront Országos Munkabizottsága a nemzetiségi könyvtárosok és a nemzetiségi olvasómozgalom aktivistái számára. A háromnapos tanácskozáson az érdekes előadások mellett

megvitatták a résztvevők a nemzetiségi könyvbeszerzés, könyvellátás gondjait is, és hasznos tapasztalatokat szereztek a nemzetiségi olvasótáborok szervezéséről.

IGAZGATÓI értekezletet hívtak össze április 27-re a megyei könyvtárba. Ezúttal a könyvtári szakfelügyelet tapasztalatairól és a tervekről adott tájékoztatást Escher Ilona vezető szakfelügyelő, a megyei könyvtár igazgatója, majd a könyvtárak gazdálkodási és munkaügyi problémáiról folytattak eszmecserét. Az igazgatók itt kaptak részletes információt az ünnepi könyvhét várható megyei eseményeiről.

VÁMOS MIKLÓS József Attila-díjas író látta vendégül április 27-én a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtárban. A találkozó után többen dedikálták az íróval a múlt évben megjelent Félnóta című regényét.

VITORLÁSSAL A VILÁG KÖRÜL. Április 27-én került sor arra a videovetítéssel kísért beszélgetésre, melyet 2. alkalommal szerveztek meg a Videoton Oktatási Központ Könyvtárában Fa Nándor és Gál József székesfehérvári sportolók világméretű útjáról. A még úton lévő vitorlásokkal Nemcsék Károly és Pál Zsolt amatőr rádiósok tartanak kapcsolatot, az érdeklődőknek ők tartottak előadást.

ÁTFOGÓ SZAKFELÜGYELETI vizsgálat zárult le április 29-én Bicskén. A könyvtári szakfelügyelet részletesen elemezte

a Vajda János Városi Könyvtár munkáját. A lelkiismeretes, eredményes munka elismerése mellett javaslatot tettek a továbblépés útjára-módjára, ami elsősorban a könyvtári szolgáltatások bővítését célozza

MÓR TÖRTÉNETE címmel sikeres helytörténeti vetélkedőt szervezett a Radó Antal Városi Könyvtár az általános iskolások részére. Az április 30-án tartott vetélkedő újabb fordulójára szeptemberben kerül sor.

TOVÁBBKÉPZÉS. A főfoglalkozású könyvtárosok megyei továbbképzésén - május 4-én - az Európa Könyvkiadó tevékenységéről hallgattak előadást Osztovics Levente főszerkesztőtől. Majd rövid előadás hangzott el Zichy Jenő munkásságáról dr. Farkas Gábor előadásában. A székesfehérvári királlyal történetéről és a kutatás jelenlegi állásáról dr. Fülöp Gyula, az István Király Múzeum igazgatóhelyettese beszélt a könyvtárosoknak. Délután szakosított konzultáció keretében a hanglemezek, hangkazetták, videokazetták és hangos könyvek kölcsönzésének tapasztalatait vitatták meg.

VAJDA JÁNOS születésének 160., halálának 90. évfordulója tiszteletére május 7-én koszorúzási ünnepséget tartottak Válon a Vajda szobornál. Ünnepi megemlékezést Román Károly tartott. Ez alkalommal nyitotta meg az ürményi kastélyban Kokas Ignác kiállítását dr. Bereczky Loránd. Másnap Bicskén a Vajda

János Városi Könyvtárnál és a Vajda János Gimnáziumnál tartottak koszorúzási ünnepséget.

A VIDEOTON Oktatási Központ Könyvtárában a História Klub keretében tovább folytatódott a történelmi előadássorozat. Január 26-án Szakály Ferenc Mohács címmel tartott előadást mintegy kétszáz érdeklődőnek. Február 23-án Veress D. Csaba Végváarak a Bakonyban című előadására került sor. Menyhárt Lajos A sztálinizmus, mint politikai jelenség című előadását március 3-án tartotta. Buzinkay Géza április 13-án beszélt a fehérvári királysirok történetéről. Május 11-én pedig Csiffáry Gergely tartott előadást a két Lenkey az 1848/49-es szabadságharcban címmel.

TAPASZTALATCSERÉN vettek részt május 14-én Tatabányán az SZMT Központi Könyvtárban a fehérvári SZMT Központi Könyvtár munkatársai.

KÖZMÜVELŐDÉSI intézményekben működő számítástechnikai csoportok bemutatkozására és tapasztalatcserejére került sor május 16-án a Videoton Oktatási Központban. Előadás hangzott el a Videoton Számítástechnikai Gyár műszaki fejlesztéseiről, mikrogépes rendszereiről, valamint a Videoton Művelődési Ház és Könyvtár számítástechnikai tevékenységéről. Ez alkalommal - többek között - bemutatásra került a könyvtár BUGYOR és BIBLIO programja is.
/Ismertetését

ld. e szám 45-48. oldalán/

A MARTONVÁSÁRI Beethoven Általános Művelődési Központ Könyvtárában alakult könyvtári munkaközösség május 19-én dr. Ballér Endréné - Fővárosi Pedagógiai Intézet munkatársának - előadását hallgatta meg az oktatás és a könyvtár kapcsolatáról, a többnyelvű oktatásról.

80. ÉVÉT TÖLTÖTTE BE dr. Kerekes András, a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár nyugalmazott igazgatóhelyettese. Születésnapján - május 20-án - Escher Ilona igazgató és dr. Kisteleki Gyözőné, a szakszervezeti bizottság titkára köszöntötte, s vitte el az egész kollektiva jókívánságát, amit ezúton is megismétlünk. Jó egészséget Bandi bácsi!

FENNÁLLÁSÁNAK 20. évfordulóját ünnepelte május 20-án a Velinszky László Városi Könyvtár. Ebből az alkalomból Bencze Ilona, Lesznek Tibor és Papp János színművészek mutatták be azt az irodalmi műsort, melyet Román Károly szerkesztett Jankovich Ferenc műveiből. Közreműködött a székesfehérvári Tilinkó zenekar. Ekkor került sor a könyvtár által meghirdetett Jankovich Ferenc olvasópályázat nyerteseinek jutalmazására is. A könyvtár előterében az intézmény KISZ fiataljai kiállítást készítettek a hálózat 20 éves fejlődéséről.

LŐRINCZ L. LÁSZLÓ íróval találkoztak május 21-én a VOK Könyvtárában. Az író elsősorban utazásairól, köztük mongóliai

úttjáról beszélt hallgatóságának.

A MÓDSZERTANI

MUNKAKÖZÖSSÉG május

21-23-án Hajdú-Bihar megyében

tett tapasztalatcsere látogatást.

Debrecenben a Megyei Könyvtárral,

az Ujkerti Általános Művelődési

Központ Könyvtárával ismerkedtek,

s látogatást tettek a Kossuth

Lajos Tudományegyetem

Könyvtárában és a Református

Kollégiumban. Vidéki útjuk során

jól hasznosítható tapasztalatokat

gyűjtöttek Hajdúnánáson a városi

könyvtárban, Hajdúdorogon és

Polgáron a nagyközségi

könyvtárakban, s élménydús

órákat töltöttek az álmosdi

Kölcsey-házban és az ott működő

könyvtárban.

FELÉPÜLT és működik a
seregélyesi nagyközségi könyvtár.

Ez év májusában már birtokba

vették az olvasók, ezzel

megoldódott a könyvtár 1981

decembere óta húzódó

helyiséggondja. Az új, 125 m²-es

könyvtárt részben új

berendezéssel látta el a fenntartó.

Az új épülethez 600 ezer forint

beruházási támogatást kapott a

nagyközségi tanács az Országos

Közművelődési Alapból. A többi

költséget saját erőből fedezték.

Velencén átadás előtt áll a 205 m²-es

könyvtár a Wenckheim-kastély

felújított épületében. Az új

helyiségben bővítési szolgáltatásait

és zenei részleg kialakításával

zenehallgatásra is lehetőség

nyílik. Ugyancsak külön

helyiségrész áll a gyermekolvasók

rendelkezésére, ami annál is

inkább indokolt, mert a

nagyközségi könyvtár 1987-től

kettős funkciót lát el, iskolai

könyvtári feladatokat is betölt.

Ehhez a beruházáshoz 500 ezer

forint támogatást kapott az Országos

Közművelődési Alapból a

nagyközség.

Mindkét könyvtár részletes,

fényképes bemutatását következő

számunkban közöljük.

A SÁRBOGÁRDI Madarász József

Városi Könyvtár munkájáról, a

személyi és tárgyi feltételek

alakulásáról számolt be május

25-én az intézmény igazgatója,

Imre László, a városi tanács

végrehajtó bizottságának. A vb

elismeréssel szólta a könyvtár

munkájáról, további feladatként

jelölte meg a szolgáltatások

bővítését /másolatok készítése,

videokészülék beszerzése,

hangzóanyag kölcsönzése/, az

állománygyarapítási összeg

emelését, a társközségekben a

könyvtári szolgáltatások bővítését.

Az anyagi nehézségek ellenére

a könyvtár bővítéséről sem mondtak

le.

HANGOSKÖNYVEK jegyzékét adta

közre a Vörösmarty Mihály Megyei

Könyvtár májusban a Fehérvári

Műsorfüzetben, a júniusi számban

pedig a kölcsönözhető

VIDEOKAZETTÁK jegyzékét

közölték. A jegyzékek külön

szórólapként is napvilágot láttak, s

a hangos könyvek jegyzékét a Vakok

és Gyengénlátók Szövetsége Fejér

Megyei Szervezetének tagjaihoz is

eljuttatták!

ÉRETTSÉGI vizsgát tett könyvtári

ismeretekből tizenhárom tanuló

június 1-én. A székesfehérvári

Vasvári Pál Gimnázium és

Szakközépiskola hallgatói fakultációs oktatás keretében ismerkedtek meg a szakma alapjaival.

KIÁLLÍTÁSOK MÓRON. Május 6-tól június 7-ig Étlap- és menükártyatörténeti kiállítást szervezett a városi könyvtár a Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeummal közösen. A volt nagyközségi tanács épületében másfélezer érdeklődő tekintette meg a bemutatót. A május 28-tól június 3-ig tartott Amfora terítékbemutatót több mint ötszázan tekintették meg. Az étlap kiállításon június 5-én közönségtalálkozót szerveztek Pelle Józsefné szakácskönyv-íróval.

JUNIUS 8-ÁN BEZÁRT az etyeki klubkönyvtár. A nyár folyamán egy millió forintot meghaladó értékben felújítást és átalakítást végeznek az épületen, amelyet terveik szerint megfiatalítva még az ősszel ismét átadnak a közönségnek.

KEDVEZMÉNYES könyvvásárt rendezett főlőspéldányaiból június 2-5-ig az SZMT Központi Könyvtár. A naponta 10 órától 18 óráig rendezett vásáron a könyveket - az eredeti árakat is figyelembe véve - 5-10-20 Ft-os áron adták, de nagyobb értékű könyvek is voltak, egészen 80,- Ft-ig. Az első próbálkozás alkalmából közel ezer kötet kelt el. A mostani akció tanulságainak levonása után az ősszel újra tervezik a vásár megrendezését.

SZÜNIDEI OLVASMÁNYÉLMÉNYEM című országos vetélkedősorozat, utolsó fordulója, a rádiós döntő, június 10-én volt. Fejér megyét Molnár Rita előszállási és Buczkó Balázs székesfehérvári tanuló képviselte. Molnár Rita olvasottságával, kiváló fogalmazókészségével, talpraesettségével az első négy legjobb közé került /azonos pontszámmal/, kéthetes zánkai nyaralást és 1000 Ft-os könyvjutalmat nyert. Buczkó Balázs a tartalékversenyzők játékában ügyesen szerepelt, és értékes könyvjutalmat kapott. Gratulálunk!

KÖNYVTÁRKEZELŐI vizsgát tettek Veszprémben június 11-12-én Bernáth Edit és Molnár Erzsébet, a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár, valamint Rados Gézáné a Velinszky László Városi Könyvtár munkatársai. A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban Tamás Irén etyeki könyvtáros vizsgázott sikeresen. A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem Központi Könyvtárában pedig Földházi Antalné bicskei, Kosárszky Zsófia és Kovács Lászlóné móri, valamint Turi Józsefné bakonycsérnyei könyvtáros tett sikeres vizsgát.

JANUÁRTÓL 61 foglalkozást tartottak a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár gyermekrészlegében. A városi honismereti szakkör három alkalommal tartotta szakköri foglalkozását a gyermekkönyvtárban. A német nyelvklub tagjai 17 alkalommal találkoztak a 86/87-es

tanévben, programjukban mondókák, énekek tanulása és sok játék szerepelt a nyelvi anyag mellett.

JANUÁRTÓL JUNIUSIG 37 gyermekfoglalkozáson vettek részt a székesfehérvári Mészöly Géza úti könyvtárban a környező iskolák tanulói. A Kelemen Béla utcai iskolából 20, az Ybl iskolából 15, a Vörösmarty iskolából 2 csoport látogatta meg a könyvtárt.

A MAGÁNYOSOK Klubját látta vendégül június 15-én a móri Radó Antal Városi Könyvtár. /A vendéglátó és előadó az intézmény igazgatója, Kleinné dr. Horváth Magdolna volt./

EGYESÜLETI HIREK

A MÁRCIUS 2-i továbbképzésen résztvevő kollégák megkapták a Fejér megyei szervezet 1987. évi programját, amely tartalmazza a főfoglalkozású könyvtárosok továbbképzési tervét és a könyvtáros klub tervezett programját is.

A MKE Ifjúsági szekciója és Módszertani munkabizottsága március 19-20-án továbbképzést szervezett Ifjúság - deviencia - könyvtár címmel a MM Vezetőképző Intézetében. A megyei szervezetet a továbbképzésen tíz kollégánk képviselte.

ÁPRILIS 6-ÁN ÉS 13-ÁN tapasztalatcsere látogatást tettünk, összesen 70 fő, két könyvtárban. Először a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár IX. kerületi könyvtárát, majd az Országos Műszaki Információs Központ Könyvtárát látogattuk meg, s beszélgettünk az intézmények munkájáról.

A FEJÉR MEGYEI Tanács VB. Művelődési Osztályának 1987. évi támogatásából, a vezetőség javaslata alapján, öt kollégát jutalmaztunk: Kneifel Andrást, Krasztinák Zoltánnét, Pribék Ágneszt, Török Józsefnét, Zsobrákné Balogh Máriát. A kollégák részt vesznek az egyesület szolnoki vándorgyűlésén, melyhez a kapott jutalom is hozzásegíti őket.

A MKE ZENEI SZEKCIÓJA június 3-án tartotta összejevetelét a Magyar Zeneművészek Szövetsége Könyvtárában. A program keretében a résztvevők megismerkedhettek a Magyar Zeneművészek Szövetsége, az Országos Filharmónia, a Zeneműkiadó Vállalat, a Magyar Hanglemezgyártó Vállalat, valamint a Kóta tevékenységével. A találkozó keretében került sor A mai magyar zene helye a könyvtárakban című téma megbeszélésére.